

ದಿನದಿನ ೨

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪದಸಂಪತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಹೊಸರಚನೆಗಳು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಸಾಗರ ಹೊಸ ಪದಗಳ ಸೇರುವಿಕೆಯಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಸಪದಗಳ ಸೇರುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದ ಸಂಪತ್ತು ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ವಿಶ್ವ ಇಂದು ಚಿಕ್ಕದಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೂರದ ಮಾತು ಹೋಗಿ ಇಂದು ಎಲ್ಲವೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಇಂದು ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ತಲುಪಬಲ್ಲವು, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು 'ಗ್ಲೋಬಲ್ ವಿಲೇಜ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ, ಹೊಸ ಹೊಸ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಮೂಡಿದಂತೆ, ಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ತಾರವಾದಂತೆ ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆಯೂ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಸ್ತು-ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪದಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊಸಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳೂ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಾಡುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದರೆ, ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಪದಗಳು, ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳು, ವೃತ್ತಿಪದಗಳು ಹೀಗೆ ಅನೇಕವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದಗಳೂ ಕೂಡಾ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶ-ಗ್ರಾಮೀಣ, ಶಿಕ್ಷಿತ-ಅಶಿಕ್ಷಿತ, ಪ್ರಾದೇಶಿ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಿನ್ನಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಪದಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ಪದಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಘಂಟುಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆರುಗನ್ನು ನೀಡಲು, ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಇಂತಹ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಇಂದು ವಿವಿಧ ಕೃತಿಕಾರರ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಕೋಶಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆಂದೇ ರಚಿಸಲಾದ ಪದಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿದಿರಬಹುದು. ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಜನರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೃತ್ತಿಪದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವಾಗ ಅದೇ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು, ಭಾಷೆಗಳ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೂ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಬಹಳ ಕಾಲ ಅದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಕಾರಣ, ಅವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಪದಸಂಗ್ರಹವಿದ್ದರೂ, ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಹೊಸ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಅಂತಹದನ್ನು ಹೇಳಲು ಪದವಿಲ್ಲದಿರುವುದೂ ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಂದಂತಹ ಪದಗಳು. ಅಂತೆಯೇ

ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣ, ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಪದವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಉದಾ. 'ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ಪದವಿಲ್ಲದೆ 'ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ' ಎಂದು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವೂ ಪದರಚನೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಉದಾ. ಘೋನಾಯಿಸು.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ, ಅನುವಾದಿಸಿ, ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂತಹವುಗಳೇ. ಅಂದರೆ ಪದಗಳು ಆಯಾ ಭಾಷೆಯದೇ, ವಿಧಾನವೂ ಅಲ್ಲಿನದೇ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ನಿಯಮಗಳು ಇರುವಂತೆ ಪದರಚನೆಯಲ್ಲೂ ನಿಯಮಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಪದರಚನೆ ನಿಯಮವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಸಮಾಸ, ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ, ಪರಪ್ರತ್ಯಯ ವಿಧಾನ, ಸಾದೃಶ್ಯ ವಿಧಾನ, ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪದರಚನೆಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸಮಾಜ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಹೊಸಪದ ರಚನೆ (ಇಳಿ+ಬಿಸಿಲು)ಯಾದರೆ, ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಅಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ (ಅ+ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ), ಮರು ನಿರ್ಮಾಣ (ಮರು+ನಿರ್ಮಾಣ), ಪರಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಸಬಲೀಕರಣ (ಸಬಲ+ಈಕರಣ), ಸಾದೃಶ್ಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇರುವಂತೆ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿ, ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ, ಪ್ರವಾಸಾರ್ಥಿ, ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ವಿಧಾನವನ್ನನುಸರಿಸದೆ, ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ (ತಂತ್ರಾಂಶ, ಉಷ್ಣಮಾಪಕ ಇತ್ಯಾದಿ) ಪದರಚನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸಪದ, ಹೊಸರಚನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ 'ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ' ಪತ್ರಿಕೆ 'ದಿನದಿನ' ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ತಂದಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಈ ಮುನ್ನ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ 'ದಿನದಿನ'ದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಲಾದ ವಿಧಾನವನ್ನೇ ಅಂದರೆ, ಮುಖ್ಯರೂಪ, ವ್ಯಾಕರಣ ವರ್ಗ, ಆಕರ, ಅರ್ಥ, ಪ್ರಯೋಗ, ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಕರವೆಂದರೆ ಈ ನಮೂದು ಎಲ್ಲಿ ದೊರಕಿತು ಎನ್ನುವುದರ ಸೂಚನೆ. ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಖಚಿತತೆಗಿಂತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆ ರಚನೆಗೆ ಗೋಚರಿಸುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಯೋಗವೆಂದರೆ, ಆಕರದಿಂದ ಆಯ್ದ ವಾಕ್ಯ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯಭಾಗ. ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯ ಹಿಂದಿನ ನಿಯಮ, ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಮಾದರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದದ ಅನುವಾದವೋ, ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಈ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೦೦ ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕು ಪದಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ, ಪದಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಂತಹ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಶಿನಿಂದ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದಂತಹ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಐಸೇಶನ್' ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪದಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗಲೂ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮುರಿದಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯದ ಪ್ರತ್ಯಯ (ಈಕರಣ, ತ್ವ, ತೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಅಥವಾ ಪದವನ್ನು (ನಾಡು + ಅಭಿಮಾನ + ನಾಡಭಿಮಾನ, ಅ+ನೇರ= ಅನೇರ) ಪದರಚನೆ ಮಾಡಿರುವಂತಹದೂ ಇದೆ.

ನನ್ನ ಈ ಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಸಹಾಯ ನೀಡಿದವರು ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು. ಅವರು ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡ, ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊಸಪದಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ದಾಖಲಿಸಲು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪದರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡರು ಈ ಕೋಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ನಮ್ಮ ವಿಭಾಗದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಮಿತ್ರರಾದ ಡಾ. ಡಿ. ಪಾಂಡುರಂಗಬಾಬು, ಡಾ. ಅಶೋಕ ಕುಮಾರ ರಂಜೇರೆ, ಡಾ. ಮಹದೇವಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಲವು ಮಿತ್ರರು ಈ ಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಕೋಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಇದನ್ನು ಆಗುಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ ಸುಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ, ಮುಖಪುಟ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಕೆ. ಮಕಾಳಿಯವರಿಗೆ, ಅಕ್ಷರ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಸಾವಳಗಿ ಶಿವಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಕಮಲಾಪುರ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಡಾ. ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿಸುವತ್ತೆ

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಉಜ್ವಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವೂ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಮಿತಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡಿಗ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ದಾರಿ ಮತ್ತು ಗುರಿ ಎರಡೂ ವಿಭಿನ್ನವೂ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜನಜೀವನದ ಸರ್ವಮುಖಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ, ಸಂಶೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವನ್ನು ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅನಂತಮುಖಿಯಾದ ವಿಶ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜ್ಞಾನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಅದು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರಿಗೆ ದಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಭೂತ ಆಶ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಬೋಧನೆಗಿಂತ ಸಂಶೋಧನೆ, ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ವಿಶ್ವಂಭರ ದೃಷ್ಟಿ, ಶಿಥಿಲ ವಿವರಣೆಗಿಂತ ಅತುಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅನನ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ನಾಡಿನ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರ ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಸದೃಶಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ, ವಿಕಸಿಸುವ ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತ ಕಾರ್ಯ ಇದರ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ನೋಡಿದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಯಾತ್ರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗದು, ಸಾರ್ಥಕವಾಗದು ಎಂಬಂತೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮಹಾಸಂಸ್ಥೆ ಇದು. ಕನ್ನಡಪ್ರಜ್ಞೆ ತನ್ನ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ವದೊಡನೆ ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಅರಳಿ ನಳನಳಿಸಬೇಕು; ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆ ಕನ್ನಡ ದೇಶೀ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪ್ರವಹಿಸಿ, ಸಮನ್ವಯಗೊಂಡು, ಸಂಲಗ್ನಗೊಂಡು, ಸಮರಸಗೊಂಡು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಇದರ ಗುರಿ. ಈ ಗುರಿಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಕರ್ನಾಟಕತ್ವದ ಉಸಿರಾಗಿ, ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಹಸಿರಾಗಿ, ಕನ್ನಡಮಾನವ ವಿಶ್ವಮಾನವನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧನವಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆಗಳ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿನ ಮಹಾಪಥವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಹತ್ತರ ಆಶಯ.

ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಕ ಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರವ್ಯ, ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಚನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇದು ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ೬೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಮಯ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಲೋಕದ ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಜ್ವಲಿಸಿರುವ ಇದು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಗುರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಯಾವುದೂ ಅಜ್ಞಾತ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಜಿನುಗು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಝಿರಿಯಾಗಿ, ತೊರೆಯಾಗಿ, ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ಗಮನ ಮಾಡಿ ವಿಸ್ತಾರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಜಗದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತೆ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಯಾವುದೋ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಹೊಮ್ಮಿ ಬರುಬರುತ್ತ ಜೀವನದ ಸಮಗ್ರಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಸ್ತರ, ಅನುಭವ ಸ್ತರ, ವಿಷಯದ ಸ್ತರ, ಚಿಂತನೆಯ ಸ್ತರಗಳು ಒಂದುಗೂಡುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಚಲನಶೀಲತೆ, ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕತೆ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಭಾಷೆ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಾನಾ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅನುಭವಗಳು, ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತೆಲ್ಲ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಾ ರೂಪಗಳು ಪಡೆದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸುವಿದಿತವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಈಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ರೂಪು ಕೊಡಲು ಇತರ ಭಾಷಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ರೂಪ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕಸಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಇರುವ ಸಮಾಸ ಪದಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಧಿ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಾಗ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಥವಾ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅನುಸರಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಬಹುವೇಳೆ ಸಹಜ ಸ್ವರೂಪದವುಗಳೆಂಬಂತೆ ಗೋಚರಿಸಬಹುದು, ಕೆಲವು ವೇಳೆ ವಿಕೃತ ಮಿಶ್ರಣವೆಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾಗಲೂಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ತಹತಹದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಹೊಸ ರೂಪಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಅನುದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೋ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನುದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೋ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲಕ್ಕಿಂತ ತನ್ನ ಒಳಗಿನ ಅನಿಸಿಕೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಮೇಲುಗೈ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭಾವನೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಚಿಂತನೆ, ವಸ್ತುಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ವಿಪುಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅನುಭವ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷಾರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ತಹತಹಿಸುವಾಗ ಹೊಸ ಶಬ್ದ ರೂಪುಗಳು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಅಥವಾ ಖಚಿತ ಆಲೋಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ರೂಪದಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹತ್ತಾರು ಭಾಷೆಗಳು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ದೂರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ನೂರಾರುಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೆದುಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಶೀಲ ಮನಸ್ಸು ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಪರಿಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಟಂಕಿಸುತ್ತ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಕಳಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನಮನ್ನಣೆಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರಯೋಗಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಾರದೆಯೇ ಉಳಿದು ಹೋಗಿಬಿಡಬಹುದು. ಏನೇ ಆದರೂ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಚಿಂತನಾನುಭವಗಳು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು, ಸರ್ವಗ್ರಾಹಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಲ್ಲ.

ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ದಿನನಿತ್ಯವೂ ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇಂತಹ ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವುಗಳನ್ನು ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಅವುಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಧುತ್ವ, ಆಸಾಧುತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿತವರು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದಲ್ಲ, ಕಲಿಯದವರೂ ಸಹ ಅಚಾನಕ್ ಆಗಿ ಮತ್ತು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದಾಗಿಯೇ, ಸ್ವೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಆಸ್ವೀಕರಣಗಳಿಂದಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಭಾಷೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಂಭರತ್ವವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತಳೆದಿದೆ. ಇದರ ಫಲವೇ 'ದಿನದಿನ ೨'.

ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ 'ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ' ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಇಂತಹ ಕುತೂಹಲಕರ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ದಿನದಿನವೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಷೆಯ ನೂತನತೆಯನ್ನು ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷಾಕೋಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕುವ ಪರಿ ಇದು. ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗದ ಡಾ. ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಈ ಕೃತಿ ಒಂದು ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಸಬೇಕಾದ ಕೃತಿ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೊಸ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೃತಿಯೂ ಇದಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗದ ಡಾ. ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಈ ಕೃತಿ ಒಂದು ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಸಬೇಕಾದ ಕೃತಿ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೊಸ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೃತಿಯೂ ಇದಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೂ ಸ್ವತಃ ಖ್ಯಾತ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ ಡಾ.ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನ್ನದು. ಇಂತಹದೊಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಡಾ. ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಅರ್ಹರು.

ಡಾ. ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ

ಕುಲಪತಿಗಳು

(ಅ)

ಅಂಗಶೂನ್ಯತೆ ನಾ ಕರ್ಮವೀರದೇಹದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಅಂಗದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವುದು. 'ಅಂಗವಿಕಲತೆ, ಅಂಗಶೂನ್ಯತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಶಾಪವಾದರೆ ರಮೇಶ ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಶೇಷಾಂಗಗಳು ವರದಾನ.' ದೇಹದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಅಂಗವಿಕಲತೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು. ಅಂಗ ಇಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗಶೂನ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಅಂಗಹೀನತೆ ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂದಿಗೆ ನಾ ತುಷಾರ ಅಂಥವರು. 'ಗುರುತಿನವರು, ಅಂದಿಗರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಚಿನ್ನ ಕಂಡಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.' 'ಅಂದಿಗೆ' ಎಂದರೆ ಆ ರೀತಿ ಇರುವವನು ಎಂದರ್ಥ. ಪಂಪನಲ್ಲೇ ಇದರ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಸಂಬಂಧವಾಚಿ ನಾಮಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯವಾಗಿ 'ಅಂದಿರು' ಎಂಬುದರ ಬಳಕೆಯಿದೆ. ಉದಾ : ತಾಯಂದಿರು, ಅಣ್ಣಂದಿರು. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಂತಿದೆ. 'ಒಂದಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದದೊಡನೆ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು 'ಅಂದಿಗೆ'ದೊಡನೆ ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಸೂಚನೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. 'ಪಡೆದಿರುವವನು' ಎಂದದರ ಅರ್ಥ. ಉದಾ: ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಯೋಗ.

ಅಂಶತಃ ಆ ಜಾಹೀರಾತು ಅಂಶಿಕವಾಗಿ; 'ಪ್ರವಾಸ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅಂಶತಃ : ನೀಡಲಾಗುವುದು'. 'ಭಾಗಶಃ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ.

ಅಕಲುಷ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧವಾದ. 'ಬಿ.ಕಾಂ. ಓದುತ್ತಿರುವ ಈ ಊರಿನ ಪ್ರವೀಣ ರೆಡ್ಡಿಯ ಅಕಲುಷ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೀತಿ, ನಿರಾತಂಕ ಪರಿಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಊರಿನ ಹಿರಿಯರೂ ಆಧಾರ. ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಯಾವ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸೇರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಗೊಂದಲವಿದೆ. ಉದಾ: ಕಾಮ; ನಿಷ್ಕಾಮ; ಕಲ್ಮಷ=ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ. ಅಕಲುಷ ಬದಲಾಗಿ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ? ಅಥವಾ ಇದು ಅಕಲುಷಿತ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಗಳ ಮಿಶ್ರಣವೋ?

ಅಕಾಲವೃದ್ಧ ನಾ ಸುಧಾಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮುಪ್ಪು. 'ಹತಾಶೆಯ ವಾತಾವರಣವೇ ತುಂಬಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುವಕರೂ ಅಕಾಲವೃದ್ಧರಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯದೆಡೆಗೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ನೂಕಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವೆನಿಸುವ...'. 'ಅಕಾಲವರ್ಷ', 'ಅಕಾಲಫಲ' ಮುಂತಾದ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಅವಸ್ಥೆಗಿಂತಲೂ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಪದ ಬಳಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಕುಶಲಕರ್ಮಿ ನಾ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕ; ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿರದ ಕಾರ್ಮಿಕ. 'ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕರಗಳು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಇದ್ದರು'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿದ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವೂ ಹೌದು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಅನ್‌ಸಿಲ್ಡ್' ಎಂಬ ಪದ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿಗಾನ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರ್‌ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವಿಕೆ. 'ಪಾವಗಡದಲ್ಲಿ ನಕ್ಕಲೈಟರ ಅಗ್ನಿಗಾನ'. ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬಳಸಿರುವ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನರ್ತನ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಗಾನ'ವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿಶಮನ ಗು ಉದಯವಾಣಿಬೆಂಕಿ ಆರಿಸುವ. 'ಸೀಬರ್ಟ್ ನೌಕಾನೆಲೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಥಮ ಅಗ್ನಿಶಮನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಪಡೆ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಲು...'. ಈಗ 'ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ' ಪದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅಚಾರಿತ್ರಿಕ ಗು ಸುಧಾಚಾರಿತ್ರಿಕವಲ್ಲದ; ಚರಿತ್ರೆಗೆ ನಿಲುಕದ. 'ಕುಸುಮಕ್ಕನಂಧವರು ಅಪತ್ರಿಕಾ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅ-ಚಾರಿತ್ರಿಕವೂ. ಇಂಥವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ'. 'ಅ' ನಿಷೇಧಾರ್ಥ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಮೇಲಿನ ಪದವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರದೆ/ಹೇಳದ, ಚರಿತ್ರೆಗೆ ನಿಲುಕದ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. 'ಚರಿತ್ರೆ' ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂಬ ಅರ್ಥ (ಉದಾ: ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಧೆ) ವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಗೊಂದಲ ತರುವ ಪ್ರಯೋಗ.

ಅಚ್ಚೀಕರಿಸು ಶ್ರೀ ಕನ್ನಡಪ್ರಭಮುದ್ರೆಯೊತ್ತು; ಟಂಕಿಸು; ಅಚ್ಚುಮಾಡು. 'ವಿಪರ್ಯಾಸ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಬೆರಳಚ್ಚುಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಋ' ಅನ್ನು ಅಚ್ಚೀಕರಿಸುವ ಕೀಲಿ ಇಲ್ಲ'. 'ಈಕರಿಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಮಾದರಿ: ಸರಳೀಕರಿಸು, ಹಿಂದೀಕರಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ. ಟಂಕಿಸು ಎಂಬ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. 'ಅಚ್ಚಿಸು' ರೂಪವೇ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು.

ಅಚೈತನ್ಯಶಾಲಿ ಗು ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ; ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ. 'ಜನತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಚೈತನ್ಯಶಾಲಿ ಜನತೆ ಅನಾರೋಗ್ಯಕಾರಿ'. ಚೈತನ್ಯಶಾಲಿ ರಚನೆಗೆ ಅ-ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಾಧ್ಯ ರೂಪಗಳು: ಅಸಂಗ್ರಹಶಾಲಿ, ಅಬಲಶಾಲಿ.

ಅಜೇಯತೆ ನಾ ತರಂಗಯಾರೂ ಜಯಿಸಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. 'ಈಗಾಗಲೇ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನಿಯಾಗಿ 'ಸೂಪರ್ ಸಿಕ್ಸ್' ಹಂತಕ್ಕೆ ನೆಗೆದಿರುವ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮುಂದೆಯೂ ಇದೇ ಅಜೇಯತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಿಶ್ಚಿತ'. 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಗುಣವಾಚಕವನ್ನು ನಾಮಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ.

ಅಡಕ ಕೊಡುಗೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಒಂದೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಹಾಯವನ್ನುಳ್ಳ ಕೊಡುಗೆ. 'ಹೊಸ ಟೆಲಿಕಾಂ ಅಡಕ ಕೊಡುಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಬಹುತೇಕ ಖಚಿತ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಪ್ಯಾಕೇಜ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ.

ಅಣಕವಾಡ ನಾ ಸುಧಾಪ್ರಹಸನ. 'ಉ.ಪ್ರ., ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳ ತಂಡಗಳೇ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಅಣಕವಾಡವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ'. ಅಣಕ, ಅಣಕವಾಡುಕ್ರಿ, ಅಣಕಿಸುಕ್ರಿ, ರಚನೆಗಳಿಂದ ಅಣಕವಾಡ ಎಂಬ ನಾಮವಾಚಕವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ವಾಡಾ, ವಾಡೆ=ಗೃಹ, ಸೌಧ

ಅತಾತ್ವಿಕ ಗು ಕನ್ನಡಪ್ರಭತತ್ವರಹಿತವಾದ. 'ಹಿಂದುಳಿದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಅತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವಿಗೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಅವರು ಬಂಡಾಯಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಈ ನಡುವೆ ರುಸ್ಸನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ತಾತ್ವಿಕ' ಎಂಬ ಗುಣವಾಚಕದ ನಿಷೇಧ ರೂಪವನ್ನು ತತ್ವಹೀನವಾದ, ತತ್ವರಹಿತವಾದ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ರೂಢಿ. ಆದರೆ 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದು ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳಿಗೆ ನಿಷೇಧ ರೂಪವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅತ್ಯಾಧುನಿಕಾತ್ಮಕ ಗು ಪ್ರಜಾವಣಿ ಅತಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ. 'ಈ ಸೂಟಿಂಗ್‌ನ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಶ್ರೇಣಿ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೇಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ'. 'ಅತ್ಯಾಧುನಿಕವಾಗಿ' ಎಂಬುದೇ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. 'ಆತ್ಮಕ' ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ಕಲೆಯುಳ್ಳ ಜಾಹೀರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಅತಿಕ್ರಮಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವವ. 'ತೋಲೋಲಿಂಗ್ ಕದನ:೫೫ ಅತಿಕ್ರಮಿಗಳ ಹತ್ಯೆ' ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಅತಿಕ್ರಮಣಕಾರ' ಪದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಮೇಲಿನ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ 'ಪರಾಕ್ರಮಿ' ಎಂಬ ಪದ.

ಅತಿರೇಕಿಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಡೆ; ಮಿತಿಮೀರುವಿಕೆ. 'ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದಿಂದ ಅತಿರೇಕೀಕರಣಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಿದ ಅವರು, ಚುನಾವಣಾ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ...' 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಅತಿರೇಕಗೊಳಿಸು' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರಬಹುದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಅತಿರೇಕ' ಎಂದರೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು.

ಅದೃಢೀಕೃತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ನಿಶ್ಚಿತವಲ್ಲದ. 'ಪ್ಲೋರಿಡಾ: ಅದೃಢೀಕೃತ ಫಲಿತಾಂಶ: ಬುಶ್‌ಗೆ ೯೩೦ ಮತಗಳ ಮುನ್ನಡೆ'. ಸುಲಭವಾಗಿ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪಡೆಯಲು 'ಅ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಲಾದ ಪದ.

ಅಧ್ಯಯನಾರ್ಥಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬಂದವ. 'ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ಅಧ್ಯಯನಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹು ವಿಷಯಕ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ'. 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ' ಪದವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಲವು ಪದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಉದಾ: ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ.

ಅಧಿಕೋತ್ಪನ್ನ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ. 'ಬೇಸಾಯಗಾರರ ನಾಡಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯವು ಸುದ್ದಿ ಮಾಡದ ದಿನವಿಲ್ಲ. ಬರಗಾಲದಲ್ಲೂ ಸುದ್ದಿ, ಅಧಿಕೋತ್ಪನ್ನದಲ್ಲೂ ಸುದ್ದಿ'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಸ್ತು ಸೂಚಿಸುವ ಪದದೊಡನೆ 'ಉತ್ಪನ್ನ' ಪದವನ್ನು ಸಂಧಿಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ತೈಲೋತ್ಪನ್ನ, ಚಾಕೋತ್ಪನ್ನ, ಹೈನೋತ್ಪನ್ನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ಸೂಚಕ ಪದದೊಡನೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಭಾರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲ ತೆರಿಗೆಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ತೆರಿಗೆ. 'ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಮೇಲೆ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಧಿಭಾರವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದ್ದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಜಿ.ಎಚ್.ಪಟೇಲ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅಗ್ರಹಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ'. 'ಉಪಕರ'ದ (ಸರ್ಚಾರ್ಜ್) ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ರಚನೆ.

ಅನಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗು ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರ್ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಲ್ಲದ. 'ಆಕೆಯ ಅನಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕುರುಹಾಗಿ ಒಂದಿಡೀ ಡಬ್ಬಿಯ ತುಂಬ ನಿರೋಧಗಳಿದ್ದವು'. ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ ನೋಡಿ: ಅರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ವ.

ಅನಾಯ್ಕಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡದಿರುವುದು; ಆರಿಸದಿರುವುದು. 'ಗೊಂದಲ ತಂದ ಅನಾಯ್ಕಿ'. ಆರಿಸು, ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಚಲಿತ ರೂಪಗಳು. ಕನ್ನಡ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಅನ್' ಸೇರಿ ಆದ ರಚನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ರಚನೆಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಮಾದರಿಯಾದ: ಆರ್ಯ-ಅನಾರ್ಯ, ನಾಗರಿಕ-ಅನಾಗರಿಕ.

ಅನೀತಿವಂತ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದವ; ಅಡ್ಡದಾರಿ ಹಿಡಿದವ. 'ಕೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಅನೀತಿವಂತರ ಕರಾಳದಯಾದಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು ಮಾಡಿದ ವಿನಂತಿಗಳನ್ನು ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ'. 'ನೀತಿ-ಅನೀತಿ'ಯಂತೆ 'ನೀತಿವಂತ' ಪದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪಡೆಯಲು 'ಅ' ಉಪಸರ್ಗ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 'ನೀತಿಗೆಟ್ಟವ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ.

ಅನುಕಂಪನೀಯ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಾನುಭೂತಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದ, ಕನಿಕರ ತೋರಿಸಬಹುದಾದ. 'ಅನುಕಂಪನೀಯ ಜೀವನ್ವತ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಕರುಣಾಮಯಿ, ಮನಕರಗುವ ಅಭಿರಾಮರಾಗಿಯೂ ನಡೆದರು'. 'ಅನುಕಂಪ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಕನಿಕರ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. 'ಅನುಕಂಪನ' ಪದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿದ ಸ್ವಂದನ, ಕಂಪನ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೆ 'ಅನುಕಂಪಕ್ಕೆ' ಈ ಸೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ 'ಅನುಕಂಪನ'ಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿರಬಹುದು. ಏನೇ ಆದರೂ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲು ಈ ಪದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅನುಕಂಪಾತ್ಮಕ ಗು ಸುಧಾ ಅನುಕಂಪದ ಆಧಾರದ. 'ವಿಧವೆಗೆ ಸಿಗುವ Family Pension ಗೂ ಮತ್ತು ಆಕೆಗೆ ದೊರಕುವ ಅನುಕಂಪಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ'. 'ಆತ್ಮಕ; ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳ ಹುಟ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ರಚನಾತ್ಮಕ, ನೇತ್ರಾತ್ಮಕ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಅನುಕಂಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ' ಎನ್ನುವುದು ಇದರ ಅರ್ಥ.

ಅನುಮೋದನಾರ್ಹ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಪ್ಪಬಹುದಾದ. 'ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಪೈಪೋಟಿ ಎದುರಿಸಲು ದೇಶ ಸಜ್ಜಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಸಚಿವ ಕಾಶಿರಾಂ ರಾಣಾರ ಅನಿಸಿಕೆಯ ಅನುಮೋದನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ'. 'ಅರ್ಹ'ಪದದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ. ಮಾದರಿ: ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ, ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅನುಕೂಲಪರ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವ. 'ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ 'ಅನುಕೂಲಪರವಾಗುವ' ಹತ್ತು ಹಲವು ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ ಪಾಲಕ-ಪೋಷಕರುಗಳಲ್ಲಿವೆಯೇ?' ಅನುಕೂಲರ ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. 'ಪರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ಅದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಪದ.

ಅನುಷ್ಠಾನಿಸು ಕ್ರಿ ಉದಯವಾಣಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸು; ಆಚರಿಸು. 'ಕಂದಾಯ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸದಿದ್ದರೆ ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕುಸಿದು ವಿನಾಶ ಹೊಂದುವುದೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕ ಶ್ರೀ...'. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಅನೇರ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ 'ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ನೇರ ಅಥವಾ ಅನೇರವಾಗಿ ಸಹಕಾರಿಯಾದ...'. 'ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ', 'ಪರೋಕ್ಷ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಹೊಸ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಒಂದು.

ಅನೌಚಿತ್ಯತೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ: ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದುದು. 'ಪರಿಷ್ಕೃತ ನೀತಿ ಜಾರಿ ತಡೆ ಜೊತೆಗೆ ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕುರಿತಂತೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಗಳು ಒತ್ತಾಯಿಸಿವೆ. ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಅನೌಚಿತ್ಯತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಲೋಸಭೆಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಂತಹ...'. 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳಿಗೂ ಬಳಸುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ 'ತೆ' ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಪದಗಳು ಇಚ್ಛಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ವೈವಿಧ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಬಳಕೆದಾರರು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ 'ತೆ' ಬಳಸುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಪಘಟನೆ ನಾ ಸುಧಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಕೆಡಕು, ಕೆಟ್ಟ ಘಟನೆ. 'ಈಗಾಗಲೇ ಜರುಗಿರುವ ಅಪಘಟನೆಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣಾಗಿರುವ ಆ ಜೀವ, ಅವುಗಳ ಕಹಿ ನೆನಪಿನ ಮರುಕಳಿಕೆಯಿಂದ...' ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಅಪ' ಮತ್ತು 'ದು' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯಗಳು 'ಕೆಟ್ಟ' ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೂ ಮೇಲಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ದು' ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಉದಾ: ದುರ್ಘಟನೆ.

ಅಪತ್ರಿಕಾ ವಾರ್ತೆ ನಾ ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಯಾಗದ. 'ಅಪತ್ರಿಕಾ ವಾರ್ತೆ' ಅಂತ ಕುವೆಂಪು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲಾ? ಕುಸುಮಾ ಅವರ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಪತ್ರಿಕಾಕ್ರಿಯೆಯೇ ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಎರಡೂ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಪರ್ಯಾಪ್ತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಲ್ಲದ; ತೃಪ್ತಿಕರವಲ್ಲದ. '...ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಈಚೆಗೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ಅಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದು ಕಳಪೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು...'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದಿಂದಾದ ಪದರಚನೆ.

ಅಪರಿವರ್ತನೀಯ ಗು ತರಂಗಪರಿವರ್ತನೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ. 'ಅತಿ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಅಪರಿವರ್ತನೀಯ ನಾಣ್ಯ ಕರೆನ್ನಿ, ಭಾರಿ ತೆರಿಗೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಿತ ಉದ್ಯಮಗಳು...'. ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ 'ಆಗದ, ಮಾಡದ, ಬಾರದ' ಬಳಸಿ ನಿಷೇಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗದ' ಎಂದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ನಿಷೇಧ ಸೂಚಿಸಲು ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಬಳಕೆ ಸುಲಭವೆಂದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಪರಿಹಾರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಪರಿಹಾರ ಕಾಣದಿರುವುದು. 'ನೆಲ, ಜಲ, ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕಲ್ಪದ ಅಭಾವವೇ ಕಾರಣ'. ಇದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆ. ಪರಿಹಾರ, ಪರಿಹರಿಸು, ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದಿರುವಿಕೆ-ಇವು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು. ನಾಮವಾಚಕಕ್ಕೆ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಅ-, ಅಥವಾ ಅನ್-ಮೊದಲಾದ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಅನಾಗರಿಕ, ಅಸಿಂಧು, ಅನಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೂಢಿ.

ಅಪರೋಕ್ಷ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ. '...ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಿತೈಷಿಗಳಿಗೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ದುಡಿದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ...' 'ಪರೋಕ್ಷ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ' ಎಂಬುದು ವಿರುದ್ಧ ಪದವಾದರೂ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಸೂಕ್ತವದ ತಕ್ಷಣ ಹೊಳೆಯದಿದ್ದರೆ, ಸುಲಭರೂಪವಾದ ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಅಪ್ಪಣಿಸು ಶ್ರಿ ಸುಧಾ ಅಪ್ಪಣಿಸು. 'ಅವಳೂ ನಮ್ಮಂಗೆ ಮನುಷ್ಯಳೇ ಕಣೆ...ಬಾ'. ಅಪ್ಪಣಿಸಿದಂತೆ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಮಪದಗಳೊಡನೆ 'ಇಸು' ಬಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದ ರಚನೆಯಾಗುವುದು ರೂಢಿ.

ಅಪ್ರತಿನಿಧಿತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲ್ಪಡದ. 'ಅಪ್ರತಿನಿಧಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಣಾಗಾರರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.' 'ಆ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಲ್ಲದ' ಎಂದೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಪ್ರಾಯಸ್ಥ ಗು ಲೋಕದ್ವನಿ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲದ, ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲದವ, ೧೮ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವ. 'ವಿನಯ ತಂದೆ ಗಣಪತಿ ಹೆಗಡೆ ವಯಸ್ಸು ಅಸಮಾನ ೮ ವರ್ಷ ಅಪ್ರಾಯಸ್ಥ, ರಕ್ಷಕಿ ತಾಯಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಕೋಂ ಗಣಪತಿ ಹೆಗಡೆ ವಯಸ್ಸು ಅಸಮಾನ ೪೦ ವರ್ಷ ರೈತಾಪಿ, ಸಾ: ಶಿರಸಿ ತಾಲೂಕು, ಶೀಗೇಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ತೆಂಗಿನ ಮನೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೈನರ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದ. ಇನ್ನು ಎರಡು ಪದಗಳು 'ಅಪ್ರಾಪ್ತ', 'ಅವಯಸ್ಕ' ಎಂಬುವು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಕೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಉಮೇದುವಾರಿಕೆ 'ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರು ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಹಲವಾರು ನಿರ್ಣಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸಯೀದ್ ಅವರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಅಭ್ಯರ್ಥನ' ಎಂದೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಅಭಿನಯಗಾತಿ ನಾ ತರಂಗ ನಟಿಸುವವಳು; ಪಾತ್ರವಹಿಸುವವಳು. '... ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬದುಕಿದ ಗಟ್ಟಿಗ. ಸ್ವತಃ ಹಾಡುಗಾತಿ, ನೃತ್ಯಗಾತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯಗಾತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಇವರ ಮಡದಿ...'. ಬಹುಶಃ ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ರೂಪಿಸಿರಬಹುದೇನೋ? ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ 'ಗಾತಿ' ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಸೂಚಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಅಭಿನಯಗಾರ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಇಲ್ಲ. ನಟಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ಪದ 'ಅಭಿನೇತ್ರಿ' ಎಂಬುದೂ ಇದೆ. 'ಅಭಿನೇತಾ' ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸೂಚಕ ಪದ.

ಅಭಿರುಚಿವಂತ ಗು ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಭಿರುಚಿಯಿರುವ, ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ. 'ದಾಂಪತ್ಯಗಾಥೆ' ಎಂಬ ಕಿರು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರೂ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಭಿರುಚಿವಂತ ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಆದಂತಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಸಿರಿವಂತ ಮಾದರಿಯ ಪದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾದ'. ಈಗ ಪ್ರಮುಖರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದು ದೇಶಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿತ ಸೂಪರ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ್ನು ತನಗೆ ಮಾರುವಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದೆ'. ಸಂಗ್ರಹಿತ, ನಿರ್ಮಿತ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಅಮುಖವಾಣಿ ನಾ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಮುಖವಾಣಿಯಲ್ಲದ್ದು. '...ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ.ಗೆ 'ಹೊಸದಿಗಂತ' ಎಂಬ ಮುಖವಾಣಿಯಲ್ಲದೆ 'ಉದಯವಾಣಿ' ಎಂಬ ಅಮುಖವಾಣಿಯೂ ಇದೆ'. ಒಂದು ಪದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಪದ ಸಿಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾರಣ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಬರದೆ ಇದೂ ಒಂದು ಮುಖವಾಣಿ ಎಂದೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಮೂಲ್ಯತೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವಿಕೆ, ಮಹತ್ವ. 'ಹಳ್ಳಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅವು ದೊರೆತಾಗ ಅವುಗಳ ಅಮೂಲ್ಯತೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು'. 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಗುಣವಾಚಕವನ್ನು ನಾಮಪದವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆ.

ಅಮೋಘತೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಬೆಲೆ ಬಾಳುವಿಕೆ. 'ನೀವು ಅಮೋಘವಾದ ಬೈಕ್ ಹೊಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಅಮೋಘತೆ ಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನೀವು ಬದ್ಧರು.' ಗುಣವಾಚಕದಿಂದ ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ನಡೆದಿದೆ.

ಅರಕ್ಷತೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ರಕ್ತವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. 'ಇದರ ಕೊರತೆ ಅರಕ್ಷತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಮಿದುಳಿನ ಶಕ್ತಿ ತಗ್ಗಿ ನಿರುತ್ಸಾಹ-ನಿರಾಸಕ್ತಿ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ, 'ರಕ್ತಹೀನತೆ' ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು 'ರಕ್ಷತೆ'ಗೆ ಹತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ರಕ್ಷತೆ' ಪದಕ್ಕೆ ಕೆಂಪಾಗಿರುವಿಕೆ ಎಂಬರ್ಥ ಇದೆಯೇ ವಿನಃ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೆಂಬ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದು ಕೆಂಪಾಗಿರುವಿಕೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರದ ಕಾರಣ ಅರಕ್ಷತೆ ಎಂಬುದು ರಕ್ತಹೀನತೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಅರಾಜಕೀಯ ಗು ಸುಧಾರಾಜಕೀಯ ಮಾಡದ, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿಲ್ಲದ. 'ಮಹಮದ್ ರಫೀಕ್‌ತರಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಅವರೊಬ್ಬ ಅ-ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿ'. 'ಅ' ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನಿಷೇಧಾರ್ಥ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ 'ಅರಾಜಕ' ಎಂಬ ಪದವೊಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಅದರಿಂದ ಬಂದದ್ದೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ರಾಜಕೀಯ' ಪದಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಶ್ರೀಯುತರು... ಎಂಬ ರಾಜಕೀಯೇತರ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯೇತರ ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲು 'ಅರಾಜಕೀಯ' ಎಂಬ ಪದ ಬಂದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಡತನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವುದು 'ಅರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಂಪನಿಗಳ ಪೂರ್ಣ ಒಡತನವನ್ನು ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ವಹಿಸುವುದು'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಉಪಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪಡೆಯಲು ಸುಲಭೋಪಾಯ.

ಅರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ವ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು 'ಮಿಶನರಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಅರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ವಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವದೆಂಬುದು ಆದಿವಾಸಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಾಗತೊಡಗಿದೆ'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಪದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ತರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸುಲಭವಾದುದು ಎಂದರೂ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೇನೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಅರಿಷಡ್ವೈರಿ ನಾ ತರಂಗ ಆರು ಬಗೆಯ ವೈರಿಗಳು. 'ಅದನ್ನು ಮುಕ್ತಿಧಾಮ ಎಂದು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿದರೆ ಅರಿಷಡ್ವೈರಿಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ, ಸಾತ್ವಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ಮಾನವ...'. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅರಿಷಡ್ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಆರು ಬಗೆಯ ವೈರಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈರಿ ಪದ ಬಂದ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯಂತಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಷಡ್ವೈರಿ ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅರೆಲೋಹ ನಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಗಾತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲೋಹಗುಣವಿಲ್ಲದುದು. 'ಆವರ್ತಕೋಷ್ಠಕದ "IV ಬಿ" ಗುಂಪಿಗೆ ಅರೆಲೋಹವಾದ ಸಿಲಿಕಾನ್ ಸೇರುತ್ತದೆ'. ಅಪೂರ್ಣವಾದ, ಪೂರ್ಣವಲ್ಲದ, ಅರ್ಧ, ತುಸು ಎಂಬರ್ಥ 'ಅರೆ ಲೋಹ' ಪದದ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ ರೂಪ: ಅರೆನಗ್ನ, ಅರೆಮನಸ್ಸು, ಅರೆಮನಸು, ಅರೆನೆಲೆ.

ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ 'ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೈ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವರು' ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ ಎಂಬಂತೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಗಾರ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಥದಾರಿ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭೆ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. 'ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಿರ್ದೇಶನ ಸೂತ್ರ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರೂ ನಮ್ಮ ಬ್ಯುರಾಕ್ರಸಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದಾರಿಗಳಿಗೇನೂ ಕಮ್ಮಿಯಿಲ್ಲ'. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಮಿಸ್-ಇಂಟರ್‌ಪ್ರಿಟೇಶನ್ ಪದದ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಸಮೀಪ ಬರಬಹುದಾದಂತಹ ಪದ. ಅಂದರೆ, ಇರುವ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಎಂಬರ್ಥ ಬರಬಹುದೇ?

ಅರ್ಥೋನ್ನತಿ ನಾಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿ. 'ಕೆಲವರು ಆತ್ಮಾನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು 'ಅರ್ಥೋನ್ನತಿ'ಗಾಗಿ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಅರ್ಥ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಹಣ' ಎಂಬರ್ಥವಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವೂ (ಶಬ್ದದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ) ಇರುವುದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಿದೆ.

ಅಲಕ್ಷತೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದಿರುವುದು; ಗಮನ ನೀಡದಿರುವುದು. 'ಶ್ರೀಕಂಠದತ್ತ ಒಡೆಯರ್ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಮಾತ್ರ ಈ ಅಲಕ್ಷತೆ ತೋರಬಾರದಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿದೆ'. ಸೂಕ್ತ ಪದವಿದ್ದರೂ ಸಾದೃಶ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪದರಚನೆಗೆ ಇದು ಉದಾಹರಣೆ. 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ನಾಮಪದ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಅಲಕ್ಷ್ಯ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಇರುವಾಗ ಇದು ಬೇಕೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧ ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದೂ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ 'ಲಕ್ಷತೆ' ಪದ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ.

ಅವಗೆಂಪು ನಾ ಸುಧಾ ಕೆಂಪಿನ ಒಂದು ವಿಧ. 'ಇದೊಂದು ಹೈಟೆಕ್ ಪೆನ್, ಇದರ ನಿಭಿನ ಬಳಿ ಒಂದು ಅವಗೆಂಪು ಕಿರಣಗಳ ಕ್ಯಾಮರಾ ಕೂಡಾ ಇದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಇನ್‌ಫ್ರಾರೆಡ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿರುವಂತಿದೆ.

ಅವಲಂಬನಾರ್ಹ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಭರವಸೆಯಿಡಬಹುದಾದ, ನಂಬಬಹುದಾದ. 'ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಾರುತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬನಾರ್ಹವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಡಿಪೆಂಡೆಬಲ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಅರ್ಹ' ಉತ್ತರ ಪದದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಅವಶೇಷಿಕರಣ ನಾ ಸುಧಾ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಂತಾಗುವಿಕೆ. 'ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಸಸ್ಯವು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅವಶೇಷಿಕರಣ (ಫಾಸಿಲೈಸೇಷನ್) ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈಕರಣ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಫಾಸಿಲೈಸೇಷನ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅವಯಸ್ಕ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ವಯಸ್ಕನಲ್ಲದವ; ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನವ. 'ಅವಯಸ್ಕ ಪೋಷಕ' ವಯಸ್ಕ ನಾಮವಾಚಕಕ್ಕೆ ಅ ಎಂಬ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ. ಇದು ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪವೂ ಹೌದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಾದರಿ ರೂಪ: ಅನಾಗರಿಕ, ಅರಸಿಕ.

ಅವಿವೇಚನೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಬಳಿತು, ಕೆಡುಕುಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸದಿರುವುದು. 'ಜಾರ್ಜ್‌ಫರ್ನಾಂಡೀಸರು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರಾದ ಮೇಲೆ ಚೀನಾ ಕುರಿತಂತೆ ತಮ್ಮ ಅವಿವೇಚನೆಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಾಜಪೇಯಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು...'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ರಹಿತ' (ವಿವೇಚನಾರಹಿತ) ಪದ ಬಳಕೆಯೊಡನೆ ನಿಷೇಧ ತುರುವುದುಂಟು.

ಅಶ್ವೇತ ಗು ತರಂಗಬಿಳಿಯರಲ್ಲದ, ಬಿಳಿಯ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರದ. 'ಆದರೆ ಬಾಕರ್ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗೆರಾಲ್ಡ್ ಮಜೋಲಾ ಅವರತ್ತ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ವಿಶ್ವವೇ ಈಗ ಬೆರಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣ ಮಜೋಲಾ ಓರ್ವ ಅಶ್ವೇತ ಅಧಿಕಾರಿ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಎಂದೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಾರ್ಥ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿದೆ.

ಅಶ್ರದ್ಧೆ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು. '.... ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಶ್ರದ್ಧೆಗಿಂತಲೂ ಅವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಸಿ ಹೊರಬರುವ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಶ್ರದ್ಧೆಗಳೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಗಮನಿಸಿದಂತಿಲ್ಲ. 'ಶ್ರದ್ಧೆ' ನಾಮವಾಚಕವನ್ನು ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ಅ-ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ನಾಮವಾಚಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ ರೂಪ: ಅಸಮಂಜಸ.

ಅಶಾಂತಿಯುತ ಗು ಸುಧಾ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿಲ್ಲದ, ಶಾಂತಿರಹಿತ, ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಗಾದ, 'ತಮ್ಮ ಏಳಿಗೆಯನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಇಂದಿನ ನಾಯಕರು ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದರೆ ಅವರ ಹಿಂಬಾಲಕರು ಮಾತ್ರ ಅಶಾಂತಿಯುತ ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ'. 'ಯುತ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕೂಡಿದ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಶಾಂತಿಯುತ'ದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಂದಾದರೆ 'ಅ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಇದರ ನಿಷೇಧಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಸಮಾಧಾನಿತ ಗು ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರ್ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿರುವ. 'ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅಸಮಾಧಾನಿತ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹೈಕಮಾಂಡ್ "ನೀವು ರಾಜ್ಯಸಭೆಗೆ ಬನ್ನಿ. ಪ್ರೇಮಚಂದ್ರನಾಗರ್ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಲಿ" ಎಂದಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾಳೆಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಮೂಲೋತ್ಪಾಟನೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಸಮಾಧಾನಿಸು, ಸಮಾಧಾನಿತ, ರೂಪಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಸಹಿತ ಪದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷವೆನ್ನಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ 'ಸಮಾಧಾನಿತ' ಪದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅಸಮೃದ್ಧಿ ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಲ್ಲದ್ದು; ತುಂಬಿದಂತಿಲ್ಲದಿರುವುದು. 'ಮಗು ಅತ್ತು ಕಿರಿಕಿರಿ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಹಸಿವೆ, ಸೆಕೆ, ಗದ್ದಲ, ನೀರಡಿಕೆ ಹೀಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಸುಖರ ವಿಷಯ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ವೃಕ್ಷಗಳ, ಬೆಳೆಗಳ ಅಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ನೀರು ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಕೊರತೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.' ಪದದ ನೇತೃತ್ವ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯಲು ಬಹು ಸುಲಭಮಾರ್ಗ 'ಅ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯಲೂ ಈ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಜಾತ್ಯತೀತ-ಅಜಾತ್ಯತೀತ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಅಸಹಾಯಕತೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. 'ವಚನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೊನಚಾದ ವಿಡಂಬನೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಿಷಾಧ, ನೋವು, ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಾರಣಿಕ ಪ್ರಭುವಿನ ಮೂಲಕ ಓದುಗನನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆ. 'ಸಹಾಯ' ಪದದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ರೂಪ 'ಅಸಹಾಯ'. ಇದರ ಗುಣವಾಚಕ ರೂಪ 'ಅಸಹಾಯಕ' ಇದನ್ನು ನಾಮವಾಚಕವನ್ನಾಗಿಸಿದರೆ 'ಅಸಹಾಯಕತೆ' ಎಂದಾಗಬೇಕು. ಮಾದರಿ ರೂಪ: ನಿರರ್ಥಕತೆ, ಸಂಕೀರ್ಣತೆ.

ಅಸಾಂದರ್ಭಿಕ ನಾ ಪ್ರಸ್ತುತವಲ್ಲದುದು; ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಬೇಡದುದು. 'ಪೃಥ್ವಿ ಕ್ಷಿಪಣಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಯಾವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗ ಅಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಎಂದು ಅವರು ನುಡಿದರು'. ಸಂದರ್ಭ ರೂಪ ನಾಮವಾಚಕ. ಸಾಂದರ್ಭಿಕ, ಅಸಾಂದರ್ಭಿಕಗಳು ಮೂಲತಃ ಗುಣವಾಚಕಗಳು. ಆದರೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಪ್ರಯೋಗ ನಾಮವಾಚಕವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ಅಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗು ಕನ್ನಡಪ್ರಭೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾದ. 'ಸೋಲಾರ್ ವಾಟರ್ ಹೀಟರ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾನಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಕ್ತಿಮೂಲಗಳ ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ತೀವ್ರತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. 'ನಾನ್-ಫಾರ್ಮಲ್' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದದ ಸಂವಾದಿ ಪದ. ಆದರೆ 'ನಾನ್-ಫಾರ್ಮಲ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಅನೌಪಚಾರಿಕ' ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

ಅಸಾಮಯಿಕ ಗು ಸುಧಾ ಅಕಾಲ; ಸಮಯವಲ್ಲದ ಸಮಯ. 'ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಸಾಮಯಿಕವಾಗಿ ಗತಿಸಿದಾಗ ಆತನನ್ನೇ ನಂಬಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೆಲಸ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುವ ಅನೇಕ ಅನಿಯಮತೆಗಳು ದುರಾಚಾರಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದು....' 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಅನ್‌ಟೈಮ್ಲಿ' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿ ಪದ.

ಅಸಾಹಿತಿ ನಾ ಸುಧಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡವರು. 'ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯ, ಸ್ವಾರ್ಥಲಾಲನೆ, ಸಾಹಿತಿ-ಅಸಾಹಿತಿ ಎಂದು ಒಡೆದು ನೋಡುವ ರಾಜಕಾರಣ ಈ ಸರಸ್ವತಿ ದೇಗುಲವನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸಬಾರದು'. 'ಅ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ನಿಷೇಧ ಪದ ರೂಪಿಸಿರುವ ಒಂದು ಬಗೆ.

ಅಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಗು ಸುಧಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ. 'ಹಲವಾರು ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆಗಳ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಭಾಜನವಾಗಿರುವ ಕ.ಸಾ.ಪ. ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಬಾರದು, ಅಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮನೆಯಾಗಬಾರದು'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾದರಿ.

ಅಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಗು ತರಂಗಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗದ; ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ. 'ಯಾದವರ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಇವೆರಡು ಪ್ರಮುಖ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಕೇವಲ ವಿರೋಧ ಪದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇದರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಿಷೇಧದಲ್ಲಿ 'ಅರ್ಹ' ಪದ ಬಳಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಾಣದು.

ಅಸ್ವಾರಸ್ಯ ನಾ ಕರ್ಮವೀರಸ್ವಾರಸ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದು, ಸವಿಯಿಲ್ಲದ್ದು. '.....ಅವಳಿಗೆ ನೆರವಾಗಲೆಂದು ನೀರು ಜಗ್ಗಲು ಹಿಡಿಯುವಾಗ ಅವಳ ಹೆಳಲಿನ ಸಮೀಪದ ವಾಸನೆ ಎಷ್ಟೇ ಅಸ್ವಾರಸ್ಯವೆನಿಸಿದರೂ ಏನೋ ಅವನಿಗೊಂದು ಜುಂ ಹಿಡಿಸುವ ರೋಮಾಂಚ ಅದರಲ್ಲಡಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.' ವಿವರಕ್ಕೆ ನೋಡಿ: ಅಸಮೃದ್ಧಿ.

ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲದ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದ. 'ದೆಹಲಿ ಲಖನೌದಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಹ ನಾಗರೀಕರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಸುರಕ್ಷಿತ ನಗರಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರಿದೆ'. 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿದ ನಿಷೇಧ ರೂಪದ ಪದ. 'ರಕಷಿತ' ಪದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲು 'ಸು' ಪೂವರ್ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅರಕ್ಷಿತ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅದು ಮೇಲಿನ ಪದ ನೀಡುವ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಲಾರದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಸ್ತುಮುದ್ರೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುವುದು; ಸಮ್ಮತಿ. 'ಕಾವೇರಿ ಜಲ ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನ ಅಸ್ತು ಮುದ್ರೆ'. ಸಮ್ಮತಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಮುದ್ರೆ' ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸಹಿಯೊಡನೆ ಬಳಸುವ 'ಸೀಲ್'ಗೆ ಇದು ಸಂವಾದಿ.

ಅಸೂಯಾಸ್ಪದ ಗು ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿಗೆ, ಅಸೂಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂತಹ. 'ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ, ಅಸೂಯಾಸ್ಪದವಾದ ವಾಗ್ಮಿತೆ ಅವರದು'. ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದ, ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಅಸ್ಪದ' ಎಂಬ ರೂಪವನ್ನು 'ಅವಕಾಶವಿರುವ' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ; 'ಕಾರಣವಾಗುವ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ.

ಅಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದ. 'ಅಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥ ನಿಲುವು'. 'ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ' ಪದದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪಡೆಯಲು 'ಅ' ನಿಷೇಧ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕರು ನಾ ತರಂಗಹಿಂಸೆ ಮಾಡದಿರುವವರು, ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿರುವವರು. 'ನಾವು ಭಾರತೀಯರು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕರು, ಎಂದೂ ಪರರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ, ಹೊಡೆಯುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡದವರು'. ಗುಣವಾಚಕಕ್ಕೆ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ನಾಮಪದ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪದ ರಚನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಶ್ರೇಯಾಂಕಿತ-ಶ್ರೇಯಾಂಕಿತರು.

ಆಂದೋಲನಗಾರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆಸುವವ, ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸುವವ. 'ಇದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಆಂದೋಲನಗಾರರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾರೆ'. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು 'ಗಾರ' ನಾಮಸಾಧಕ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ 'ಚಳುವಳಿಕಾರ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಆಕಸ್ಮಿಕತೆ ನಾ ಕರ್ಮವೀರಬಮ್ಮಲೇ ಜರುಗುವಿಕೆ/ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆ. 'ಲೈಫ್ ಈಸ್ ಎನ್ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್. ಲವ್ ಈಸ್ ಎನ್ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್' ಜೀವನವೊಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕತೆ, ಪ್ರೇಮವೊಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕತೆ. ನಾಮಪದ ರೂಪಿಸಲು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ಆಕಸ್ಮಿಕ' ಎಂಬುದು ನಾಮಪದವೂ ಹೌದು. ಆದ್ದರಿಂದ 'ತೆ' ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಆಕರ್ಷಣದಾಯಕ ಗು ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ. 'ಆಕರ್ಷಣದಾಯಕ ಕಥೆ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಎಂದಿಗೆ ಆರಿಸುವೆವು?' ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕ ಎಂಬ ರೂಪವೇ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. 'ಆಕರ್ಷಣದಾಯಕ' ಅನಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ. ಮಾದರಿ ರೂಪ: ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ, ಹರ್ಷದಾಯಕ.

ಆಕ್ರಮಣಕೋರ ನಾ ಕರ್ಮವೀರದಾಳಿ ಮಾಡುವವರು, ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು. 'ಇಂದು ಮತ-ಧರ್ಮಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಸಹನೆ, ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ತಲೆದೋರುವ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ಮೈಮನಸ್ಸು, ದ್ವೇಷ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಕೋರರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿವೆ.' 'ಕೋರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಾಚಕ ಪಡೆಯುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೇತ್ರಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥ ನೀಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಲಂಚಕೋರ, ಚಾಡಿಕೋರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ 'ಆಕ್ರಮಣಕಾರ' ಎಂದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಕ್ರೋಶಿಸು ಕ್ರಿ ಕನ್ನಡಪ್ರಭಕೋಪದಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರುಚಾಡು. '....ನೀವು ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಆಕ್ರೋಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ...'. 'ಇಸು ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಆಕ್ರೋಶ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 'ಸಿಟ್ಟು' ಎಂಬರ್ಥವೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಆಟೋಪಯೋಗಿ ಗು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಹ. 'ಅವರು ಆಟೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಕರು'. ಪೀಠೋಪಕರಣ, ಪಾಲೋಪಕರಣ ಮಾದರಿ ಮೇಲಿನ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಮಾದರಿ: ಜನೋಪಯೋಗ.

ಆಡಳಿತಗಾರಿಕೆ ನಾ ಸುಧಾ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ, ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದು. 'ಮುಖಾಮುಖಿ ಧೋರಣೆ ಆಡಳಿತ ಸಲ್ಲದು. ಆಡಳಿತಗಾರಿಕೆಯ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ ಅವರು ದೂರವಿರಬೇಕು'. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ ತೋರಿಸುವುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಡಳಿತದ ದರ್ಪತೋರಿಸುವುದು ಎಂಬರ್ಥವೇ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪುರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆಡಳಿತಯಂತ್ರಾಂಗ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗ. 'ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರಾಂಗವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಇದ್ದಂತಿವೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಮೆಶಿನರಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಪದಗಳು. ಇದುವರೆವಿಗೆ 'ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಪದಗಳಲ್ಲಿನ 'ಅಂಗ'ದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ

ಯಂತ್ರಾಂಗ ಬಂದಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಮೂರೂ ಆಡಳಿತದ ಅಂಗಗಳು. ಆದರೆ ಯಂತ್ರಾಂಗದ ಎಂದರೆ ಯಂತ್ರದ ಒಂದು ಭಾಗ ಎಂಬಂತೆ ಅರ್ಥ ಸ್ಪರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಆತ್ಮಚರ ನಾ ತರಂಗತುಂಬಾ ಆತ್ಮೀಯನಾದವ, ಅಂತರಂಗ ಸಂಗಾತಿ. 'ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುಚ್ಚಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆತ್ಮಚರನೊಬ್ಬ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾನೆ'. 'ಸಹಚರ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ತೀರಾ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದದ್ದನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ. ಕೇಳಿ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡಬಲ್ಲಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬಂಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆತ್ಮಹಂತಕ ನಾ ಉದಯವಾಣಿತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳುವನ. 'ಇಂದಿನ ಆತ್ಮಹಂತಕ ಬಾಂಬರ್‌ನ ದೇಹ ಚೂರುಚೂರಾಗಿದ್ದು ಆತ ವಾಯುಸೇನಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು.... ವಿಫಲಯತ್ನ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಪೊಲೀಸರು ತಿಳಿಸಿದರು'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಸೂಯಿಸೈಡರ್' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನಿತರ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಕರೆಯಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಪದಕ್ಕೆ ಚಲಾವಣೆ ಸಿಗಬಹುದೇ?

ಆಪ್ತಪರಿಚಿತ ಗು ಸುಧಾಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬಲ್ಲ; ತೀರಾ ಸನಿಹವಾದ; ಗುರುತುಳ್ಳ. 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಸರಸೋತಿ-ಪಾರೋತಿ ಮತ್ತೆಷ್ಟೋ ಅಜ್ಜಿಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ನಮಗೆ ಆಪ್ತಪರಿಚಿತ'. 'ಬಹಳ', 'ತುಂಬಾ', 'ತೀರಾ' ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣವಾಚಕಗಳೊಡನೆ ಆಪ್ತ, ಪರಿಚಿತ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಬಹುಶಃ ಮೇಲಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರಬಹುದೇ? ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಣಗಳು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಒಂದು: ಆಪ್ತ ಎಂದರೆ ತೀರಾ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವ ಅವಕಾಶವಿರುವ; ಎರಡು: ಪರಿಚಿತ: ಕೇವಲ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ. ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಗುಣಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ವಿರಬಹುದೇ?

ಆಫಫಾನಿಸ್ತಾನೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಆಫಫನ್ ಮಾದರಿಯಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು. 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ 'ಆಫಫಾನಿಸ್ತಾನೀಕರಣ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೆರಿಕ ಇಂದು ತೀವ್ರ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ'. 'ಅಮೆರಿಕೀಕರಣ', 'ಭಾರತೀಕರಣ' ಮಾದರಿಯ ಪದಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪದ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಕಡೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಆಫಫನ್' ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. 'ಆಫಫನೀಕರಣ'ದ ಬದಲಾಗಿ ದೇಶದ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಈಕರಣ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ಆಮದನಿ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗ್‌ಲೂರ್ ಆದಾಯ. 'ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೇರಳವಾದ ಆಸ್ತಿಯಿದೆ, ಆಮದನಿಯಿದೆ'. ಆಮದು ಪದಕ್ಕೆ ಆದಾಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಮದು ಪದವನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆಮದನಿ ಎಂಬ ಹೊಸ ಪದದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದೇ?

ಆಮದಿಸು ಕ್ರಿ ತರಂಗಬೇರೆ ದೇಶದಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಲೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳೇ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ದೂರದ ಊರುಗಳಿಂದ ಆಮದಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕನಿಷ್ಠಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಯೂ...'. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಮಾಡಿದ ಮಾದರಿ. ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ 'ಇಸು' ಪ್ರಯೋಗ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣದು.

ಆಯಾತಿ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುವ, ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ. 'ಆಯಾತಿ ಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಆಯಾತಕಾರರು ಡಿಲವರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಯಾತಿಸುಂಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಆಯಾತಕಾರರು ಖರೀದಿದಾರರಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಸನ್ನಾಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.' ಆಯಾತ (ಆಂದು) ಪದಕ್ಕೆ ಇ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿ ಆಯಾತಿ ಎಂಬ ಗುಣವಾಚಕ ರೂಪ ಬಂದಿದೆ.

ಆರಾಧನೀಯ ಗು ಮಯೂರ ಆರಾಧನೆಗೆ ಅರ್ಹನಾದ, ಪೂಜಿಸಲರ್ಹವಾದ. '...ಅಂದರೆ ಕಂಪೆನಿಯ ಶ್ರೇಯಸ್ ಕೋರ್ತೀವಿ... ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತನ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ ಶಾರದಾಗೆ ಆರಾಧನೀಯವಾಯಿತು'. 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ 'ಅರ್ಹವಾದ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಮನನೀಯ; ಗಮನೀಯ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಆಲೋಚಕ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಪರಾಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವವರು. 'ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕ್ಲಿಂಟನ್‌ರವರ ಕೆಲವು ಆಲೋಚಕರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗದಿದ್ದು ಅನಾಹುತದ ಸೂಚನೆ ಎನ್ನಬಹುದು'. ಪದಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಾಚಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ಪದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವಂತಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಚಿಂತನೆ-ಚಿಂತಕ; ಬೋಧನೆ-ಬೋಧಕ. ಇಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಕ ಪದ ವಿಮರ್ಶಕ, ಟೀಕಾಕಾರ, ಕ್ರಿಟಿಕ್ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ರೂಪ ಬಳಕೆಯಾದಂತಿದೆ.

ಆವಾಸಿಕ ಗು ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ವಸತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ. 'ಆವಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದರು'. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ ಪದದ ಸಂವಾದಿ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲುಂಟು.

ಆವೀಕೃತ ಗು ಕರ್ಮವೀರದ್ರವರೂಪದಲ್ಲಿರುವ; ನೀರಿನಂತಿರು. 'ಸೊಳ್ಳೆನಾಶಕ ಕೊಯ್ಲೆ. ಮ್ಯಾಟ್ ಮತ್ತು ಆವೀಕೃತ ದ್ರವದ ಉಪಯೋಗ ಭರದಿಂದಲೇ ಸಾಗಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ Liquidated ಪದದ ತಪ್ಪಾದ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ. Liquid ಎಂದರೆ ದ್ರವ, ನೀರು. Liquidated ಎಂದರೆ ನೀರಿನಂತಿರುವ, ದ್ರವರೂಪದಲ್ಲಿರುವ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ರಚನೆ ಆವೀಕೃತ ಎಂದರೆ ಆವಿಯಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಂದರ್ಥ. ಆವಿಶೀಲ ಎಂಬ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಆವಿಷ್ಕಾರಕ ನಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಗಾತಿ 'ಹೊಸದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವವ. ಅಮೆರಿಕಾದ ಫಿಲಿಪ್ ಮೌರಿನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉಪಕರಣವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾನೆ'. ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಸಂಶೋಧಕ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಆವಿಷ್ಕಾರದಿಂದ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೂ ಇದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಗುಣವಾಚಕ ಎಂದೆನಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಆಶಾದಾಯಕತೆ ನಾ ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆ ಆಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹದು, ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹದು. '...ಜಿಲ್ಲಾ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ರವಾನಿಸಿ. ಅದೊಂದು ಆಶಾದಾಯಕತೆ ಎಂದುಕೊಂಡರೆ ಭುಗಿಲೇಳುವ ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆಗದು ಎನ್ನುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ವಾಸ್ತವ.' 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ನಿದರ್ಶನ.

ಆಸಕ್ತಿಯ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. 'ಕೆನ್ ಶ್ರೀ ಅಕೆಡಮಿ ಆಫ್ ಎಕ್ಸ್‌ಲೆನ್ಸ್ ಮರಿಯಣ್ಣನ ಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಅಂಕಣವನ್ನು ತಿಂಗಳಿಗೆ ೧೫೦ ರೂ ಬಾಡಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದೆ. ಆಸಕ್ತಿಯ ಶ್ರೀ.... ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು'. 'ಆಸಕ್ತ' ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನಾಮಪದದಿಂದ ಗುಣವಾಚಕವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಸಣ್ಣ ಮಾರ್ಪಾಡಿನೊಂದಿಗೆ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ:-ಚಿಂತೆ-ಚಿಂತಿತ, ದಮನ-ದಮನಿತ, ಅನುಮಾನ-ಅನುಮಾನಿತ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೇ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ 'ಆಸಕ್ತ' ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಬೇಕೇ?

ಆಸಕ್ತಿದಾರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ. 'ಜಾಗತಿಕ ಟೆಂಡರ್ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತಿದಾರರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿತು'. 'ಆಸಕ್ತರು' ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಪದವಿರುವಾಗ 'ದಾರ' ಸೇರಿಸುವುದು ಬೇಕೆ?

ಆಸನಗ್ರಹಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. 'ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಸದನ ಅಂದರೆ 'ಸಂಸದೀಯತ್ವ' ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.' 'ಗ್ರಹಣ' ಪದಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯುವುದು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಉದಾ: ಪ್ರಾಣಿಗ್ರಹಣ. ಆದರೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಪದಗ್ರಹಣ ಇಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥಬರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಸ್ತಿಕತನ ನಾ ಕರ್ಮವೀರದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವಿಕೆ. '.... ಚಿಕ್ಕಜಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು, ಹೀಗೆ ಗಣೇಶನ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರ ಆಸ್ತಿಕತನಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಸೆಲ್ಯೂಟ್ ಹೊಡೆಯಲೇಬೇಕು'. 'ತನ', 'ತೆ', 'ತ್ವ' ಈ ಮೂರೂ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಗುಣವಾಚಕಗಳೊಡನೆ ಬಳಸಿ ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿಕತೆ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವೇ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಬಾಲಕತನ, ಬಾಲಕತ್ವ, ಬಾಲಕತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆರಡರ ಪ್ರಯೋಗ ಒಪ್ಪಬಹುದಾದರೂ ಮೂರನೆಯದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಆಳುಗುಂಡಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಒಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದಾದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮನುಷ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ ಹಳ್ಳ. 'ಬಣ್ಣದ ಖಾಲಿ ಕೊಳವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ ನಂತರ... ಪ್ರತಿ ಇನ್ನೂರು ಮೀಟರ್‌ಗೊಂದರಂತೆ ಆಳುಗುಂಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಗೆದ ಮಣ್ಣನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮ್ಯಾನ್‌ಹೋಲ್‌ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ.

ಆದರ್ಶವಂತ ನಾ ತರಂಗ ಆದರ್ಶವನ್ನುಳ್ಳವ. '.... ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಸ್ ನಿರ್ವಾಹಕನೂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಆದರ್ಶವಂತನಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ.' ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಗುಣವಂತ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಆದರ್ಶನೀಯ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಆದರ್ಶವಾದುದು. 'ಒಂದು ವೇಳೆ ಖಾತೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಬಡ್ಡಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಎಲ್ಲವೂ ನಿರಭ್ರ, ನಿರ್ಮಲ, ಆದರ್ಶನೀಯ'. 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮಾದರಿ: ಮನನೀಯ, ಪರಿವರ್ತನೀಯ.

ಇಂಗ್ಲೀಷಾಂತರ ಗು ತರಂಗ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿದೆ. 'ವಾಜಪೇಯಿಜೀಯವರಂಥ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅನೇಕ ಇಂಗ್ಲೀಷಾಂತರಗೊಂಡ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರು'. 'ತತ್ಪಾಂತರ', 'ಪಕ್ಷಾಂತರ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ರೂಪ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಇಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಇಚ್ಛಾವಂಚಕ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೋಸ ಮಾಡುವವರು. 'ಇಚ್ಛಾವಂಚಕರ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಆಗ್ರಹ'. ಮೋಸ, ವಂಚನೆ ಮಾಡುವವರು ಮೋಸಗಾರ, ವಂಚಕರೇ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದ 'ಇಚ್ಛೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಡೆಲಿಬರೇಟ್' ಎಂಬ ಪದ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೇನೋ? ಆದರೂ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲ.

ಇಡಿತನ ನಾ ಸುಧಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಿಕೆ; ಪೂರ್ಣತ್ವ; ಏಕತೆ. 'ಜಾತಿ ಮತ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಬಿಡಿತನದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಇಡಿತನದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಏಕಧ್ಯೇಯಿಗಳಾಗಿ ಸೆನೆಸಲು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.' ಸಮಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪದ.

ಇತಿಹಾಸಾರ್ಹ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಚರಿತ್ರಗೆ ಸೇರಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ. 'ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಇತಿಹಾಸಾರ್ಹ ಪ್ರಾರಂಭದ ಭಾಗವಾಗಲು ಹಿಂದೂಜಾ ಗ್ರೂಪ್ ಮತ್ತು ಅಶೋಕ್ ಲೇಲ್ಯಾಂಡ್ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತವೆ'. ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಎಂಬುದು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಇದಲ್ಲ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಎಂಬುದೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಚರಿತ್ರ=ಇತಿಹಾಸ ಎಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಇಲಾಖೆಗೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು. 'ಉದ್ದೇಶಿತ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ? ವೈದ್ಯರು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದರೆ? ಉತ್ತರ?'. ಪರ್ಸೋನಲ್ ಅರೇಜಿಂಗ್ ಪದದೊಡನೆ ಕನ್ನಡದ 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಸಂಕರ ಪದ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಇಹೋತ್ತರ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಈ ಲೋಕದ ನಂತರದ, ಈ ಜೀವನದ ನಂತರದ, '...ಓದಿದ್ದರೆ, ಕುವೆಂಪು ರಾಮಾಯಣದ ಒಂದಕ್ಷರವನ್ನಾದರೂ ಓದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಇಹೋತ್ತರ ಪಯಣದ ಒಂದು ತುತ್ತು ದಾರಿ ಬುತ್ತಿಯಾದರೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ'. 'ಉತ್ತರ' ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೊಸಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪದವಿದೆ. ಇಹ ಪರ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವೆರಡೂ ಪದಗಳು (ಇಹ-ಪರ) ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇಹದ ನಂತರದ ಸ್ಥಿತಿ ಪರ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಳಿಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾ ಸಂಕ್ರಮಣ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ಸಂಜೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಯ. 'ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದು ಇಳಿಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತು ಮಂಡಿಸಲಾದ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ.... 'ಇಳಿಹೊತ್ತು', 'ಇಳಿವಯಸ್ಸು' ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಮೇಲಿನ ಪದದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಪೂವಾಹ್ನ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಅಪರಾಹ್ನ ಪದಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಪರಾಹ್ನ ಎಂದರೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ಸಂಜೆಯ ನಡುವಿನ ಕಾಲ. ಮೇಲಿನಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮುಗಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲ ಎಂಬರ್ಥ ಬಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಥವಾ ಅಪರಾಹ್ನ ಎಂದು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಈಜಾಳು ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಈಜುಗಾರ; ಈಜುವ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿರುವವನು. 'ಚೀನದ ಈಜಾಳು ಮರಳಿ ದ್ರವ್ಯ ಸೇವನೆಗೆ'. 'ಕ್ರೀಡಾಳು', 'ಸ್ಪರ್ಧಾಳು' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಈಜುಗಾರ' 'ಈಜುಪಟು' ಎಂಬುದೂ ಮೇಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಈಡೇರಿತ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿನೆರವೇರಿದ, ಸಫಲವಾದ. 'ಆಂಧ್ರ ಉದ್ಯಾನನೆಯಿಂದ ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಎರಡು ಕೋಟಿ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಾಡುವ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಇಂದು ಈಡೇರಿತವಾದವು'. ಈಡೇರು ಕನ್ನಡ ರೂಪ. ಈ ರಚನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ್ದು. ಮಾದರಿ: ಚಿತ್ರಿತ, ರಚಿತ. 'ಈಡೇರಿತು', 'ಈಡೇರಿದವು' ಎಂಬುದು ನೇರವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಪದಗಳು.

ಉಗ್ರಗಾಮಿತ್ವ ನಾ ಸುಧಾ ಕ್ರೂರತನದಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸುವ ಗುಣ. '೧೯೭೯-೮೨ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಳೀಯರ ಅತಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಗಿ ತಮಿಳು ಉಗ್ರಗಾಮಿತ್ವಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆತು, ಲಂಕಾದ ಪೊಲೀಸರು ತಮಿಳು ಬಹುಮತವಿರುವ ಜಾಫ್ನಾದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸಿ ಪ್ರಭಾಕರನ್ ಮತ್ತಿತರರು ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಾಗ ಭಾರತದ ಸಾಹನುಭೂತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗತೊಡಗಿತು'. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ 'ತ್ವ' ಹೆಚ್ಚಿದ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಬಹಳವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಅಂತಹ ಉದಾಹರಣೆ. ಮಾದರಿ: ಸ್ವಾಮಿತ್ವ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಉಗುಳುಗಂಟ ನಾ ತರಂಗ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಉಗುಳುವವ. 'ಅನಂತರ ಹಳೆಯ ದೇವರ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರುಗಳನ್ನು ಅಂಥ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ ಉಗುಳುವವರ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಉಗುಳುಗಂಟರಲ್ಲಿರುವ ದೈವಿಕ ಭಕ್ತಿ ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು'. 'ಜಗಳಗಂಟ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. 'ಗಂಟ' ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವವನು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

ಉತ್ಸಾಹಿತ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ. 'ಅಂತೆಯೇ ಈ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವಾಹೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉತ್ಸಾಹಿತರನ್ನು ಮುಂದೆ ತಳ್ಳಿ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ನೋಡುವ...' ಬಹುಶಃ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ 'ವಿವಾಹಿತ' ಪದ ಮಾದರಿಯಿರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, 'ಉತ್ಸಾಹಿ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಬೇಕಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ 'ತ' ಹತ್ತಿಸುವುದು ಅನವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉತ್ಸಾಹಿಸು ಕ್ರಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಉತ್ಸಾಹ, ಹುರುಪು ತುಂಬು. 'ರೈತರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಸೊತ್ತುಗಳು ಸೇರುವಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶ್ರಮಿಕರನ್ನು ಉತ್ಸಾಹಿಸಿ ನೀರು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ...' 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ ಬಳಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲ ನಾಮ ಪದಗಳಿಗೆ 'ಇಸು' ಬಳಸಿ ತರುವ ಕ್ರಿಯಾಪದರೂಪ ಒಂದಾದರೆ (ಆನಂದ+ಇಸು=ಆನಂದಿಸು; ಸಂತೋಸ+ಇಸು=ಸಂತೋಷಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪದ ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಪ ಇನ್ನೊಂದು. (ಮಾಡು+ಇಸು=ಮಾಡಿಸು, ಹೇಳು+ಇಸು=ಹೇಳಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕರ್ತೃ ಎರಡನೆಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ) ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ರೂಪ ಕಂಡುಬಂದು ಎರಡನೇ ರೂಪದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಮೇಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ 'ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸು' ಎಂಬುದು ಮಾದರಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

ಉದ್ಯವಿಕೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ತಲೆದೋರುವುದು, ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ 'ಸಂಪುಟ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮ....ನೇಮಕದ ಹಿಂದಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉದ್ಯವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಎಂದು.... ಉದ್ಯವ ಪದವೇ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಕು. ಹೊಸಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಅಂತಹದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ, ಮಾಡುವಿಕೆ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮೇಲಿನ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

ಉದ್ದೋಉದ್ದ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ದವಾದ, ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಡಿರುವ, 'ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯ ಬಲಭಾಗದ ಮೇಲ್ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ನಿಂತು ನೋಡಿ. ಉದ್ದೋಉದ್ದ ನೀಲಿ ನೀರಿನ ಹಾಳೆ'. ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಬಹಳ, ತೀರಾ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಮಡಿಯೋ ಮಡಿ (ತುಂಬಾ ಮಡಿ). ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರೂ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಟಕಾಗಿದೆ. ಉದ್ದವೋ ಉದ್ದ ಎಂದು ಆಗಬೇಕಿತ್ತು.

ಉಪಧೂಮಪಾನಿ ನಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಬೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇದಿ ಬಿಟ್ಟ ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯುವವರು. 'ಇಂತಹವರನ್ನು ಉಪಧೂಮಪಾನಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು, ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಪ್ಯಾಸಿವ್ ಸ್ಮೋಕರ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಉಪನ್ಯಸಿಸು ಕ್ರಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡು; ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡು. 'ತುಂಬಿದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ.... ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ವೀಸೀ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿಯೂ ಆವೇಸಬರದಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಉಪನ್ಯಸಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಮಾದರಿ: ಅಭ್ಯಸಿಸು.

ಉಪಪಾಲು ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಒಳಪಾಲು: ಸಣ್ಣಭಾಗ 'ಹಿಂದುಳಿದವರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಉಪಪಾಲು (ಸಬ್‌ಕೋಟಾ) ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನದಿಂದ ಕೆರಳಿದ....ನಾಯಕರು...' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಸಬ್‌ಕೋಟಾ' ಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಪದವೆಂಬುದು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಯೋಗದಾರ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಬಳಸುವವ 'ರೈಲ್ವೆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು.... ಉಪಯೋಗದಾರರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ'. 'ಬಳಕೆದಾರ' ಎಂಬುದು ಈಗಾಗಲೇ ಬಂದಿದೆ. 'ರೈಲು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಂಘ' ಇತ್ಯಾದಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಉಪಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಲ್ಲದ ಆದರೆ ಅದರ ಅಂಗವಾದ; 'ನಿರ್ಣಾಯಕರಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಖ್ಯಾತನಾಮರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ, ಉಪಶಾಸ್ತ್ರೀಯ, ಸಂಗೀತ ಆಧಾರಿತ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ...' ಲಘುಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಎಂಬುದು ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ.

ಉಪಹಾರ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ನೀಡುವ ಉತ್ತೇಜಕಗಳು. 'ಅಲ್ಲದೆ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಉಪಹಾರವಾಗಿ ನೀಡಲು ರೇಮಂಡ್ ಗಿಫ್ಟ್ ವೋಚರ್‌ಗಳೂ ಇವೆ'. ಹಿಂದಿಯ 'ಉಪಹಾರ್' ಅದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ ಇನ್‌ಫಿನ್‌ಟಿವ್‌ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ಉಸಿರಿಗ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ೧. ಮಾತನಾಡುವವ ೨. ಜೀವವಾಗುವ. 'ಕನ್ನಡ ಉಸಿರಿಗ ಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಅಂತೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಉತ್ಸವ...'. 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಉಸಿರ್' (ಕ್ರಿ) (ನಾ)ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾತನಾಡು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಜೀವ, ಪ್ರಾಣವಾಯು ಎಂದೂ ಇದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಬಗೆಯಿಂದ ಅರ್ಥ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉಸ್ತುವಾರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿಯೋಜಕ ಅಥವಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ. '....ಹಾಸ್ಯೋತ್ಸವ ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಂಜೆವರೆಗೆ ನಡೆಯಲಿದೆ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯೋತ್ಸವ ಉಸ್ತುವಾರ... ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರ-ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಅಧಿಕಾರ-ಅಧಿಕಾರಿ, ವ್ಯವಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ಉಸ್ತುವಾರ ಪದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಉಟದ ಗೋಷ್ಠಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಹಾರದ ಏರ್ಪಾಡು 'ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಉಟದ ಗೋಷ್ಠಿ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು'. 'ಗೋಷ್ಠಿ' ಎಂಬ ಪದದ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಬರುಬರುತ್ತಾ ತೀರಾ ಹಗುರವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಎಂದರೆ ಚರ್ಚೆ, ವಿಚಾರ ಮಾಡುವವರ ಸಮೂಹ, ಸಭೆ ಎಂದು ಉನ್ನತ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಪಾನಗೋಷ್ಠಿ, ಉಟದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಜನರ ಸಮೂಹ ಎಂದಷ್ಟೇ. ಒಂದು ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಪದಗಳು.

(ಎ-ಅಃ)

ಎಣಿಕಾಧಿಕಾರಿ ನಾ ಮೈಸೂರು ಮಿತ್ರ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವವ. ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ ಎಣಿಕೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ...ನಲ್ಲಿ ಏಜೆಂಟರುಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ ಎಣಿಕಾಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷ ಕಾಯ್ದೆ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆಯಿತು'. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ ಸೇರಿ ಆಗಿರುವ ಪದ. ಸಂಧಿ ನಿಯಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ಎಚ್ಚರಗಣ್ಣು ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿ. 'ಲಾಸಾದ ಬಳಿಯ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಚೀನೀಯರ ಎಚ್ಚರಗಣ್ಣನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ೯೦೦ ಕಿ.ಮೀಗಳಿಗೂ ದೂರವನ್ನು ದುರ್ಗಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಕ್ರಮಿಸಿ ಧರ್ಮಶಾಲಾ ತಲುಪುವುದೆಂದರೆ...'. ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಗೆ 'ಹದಿನಕಣ್ಣು' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಸಮಾಸಪದ.

ಎತ್ತುಗ ನಾ ಸುಧಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೇರಲು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿಳಿಯಲು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನ. 'ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಎತ್ತುಗ (ಲಿಫ್ಟ್) ವೊಂದನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ'. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಲಿಫ್ಟ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿ ಪದವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೋಡುಗ-ಓಡುಗ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗ ಎಂದರೆ ಎತ್ತುವವನು(ಭಾರ) ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಯುಂಟಾಗಬಹುದೇನೋ.

ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಎರೆಹುಳುವಿನಿಂದಾದ ಗೊಬ್ಬರ. 'ಎರೆಹುಳದ ಗೊಬ್ಬರದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪ್ರಾಯಶ ಈಗ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ

ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಬಹುದೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಸಗೊಬ್ಬರ, ಸೀಮೆಗೊಬ್ಬರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ 'ಎರೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯೇ ಅರ್ಥವಿದೆ.

ಎಸೆಗಾರಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ(ಚೆಂಡು) ಎಸೆಯುವ ಶೈಲಿ. 'ನಿಯಮಬಾಹಿರ ಎಸೆಗಾರಿಕೆ ಸಂಬಂಧ ಅಖ್ತರ್ ಅವರನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಮೊದಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಐಸಿಸಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.' ಶ್ರೀಡಾರಂಗೆಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ. ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬೌಲಿಂಗ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. 'ಎಸೆಗಾರ' ಬಳಕೆಯಾದಂತಿಲ್ಲ.

ಏಕಕಂಡಿ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. '... ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ಕಾಲವಿಳಂಬವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಏಕಕಂಡಿ (ಸಿಂಗಲ್ ವಿಂಡೊ) ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು...'. ಒಂದು ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಅನುಕೂಲಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಲ್ ವಿಂಡೊ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದಗಳ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಏಕಗವಾಕ್ಷ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪದವೂ ಬಂದಿದೆ.

ಏಕಾಂಗಿನಿ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಒಂಟಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು, 'ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಏಕಾಂಗಿನಿಯ ಸಮರ'. ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳು ಪುರುಷರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ 'ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿನಿ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಏಕರೂಪೀಕರಣ ನಾ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಹಿತಿ ಒಂದೇ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು. 'ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಏಕರೂಪೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಸಿದರೆ "ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯಗಳು ಅಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.". 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೂಪ ಒಂದು ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆ. ಮಾದರಿ: ವೈಭವೀಕರಣ, ಸರಳೀಕರಣ

ಏರಿಳಿವು ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಏರಿ ಇಳಿಯುವ ಕ್ರಿಯೆ. 'ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಬಾರಿಸಿದ ಚೆಂಡುಗಳ ಏರಿಳಿವಿನ ಗತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ ರೀತಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಮನಮೋಹಕ'. 'ಏರಿಳಿತ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ, 'ಇಳಿವು' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. 'ಏರಿಳಿತ' ಪದವೇ ಸೂಕ್ತವಾದುದು.

ಒಟ್ಟುಗಟ್ಟಳೆ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಸಗಟು; ರಾಶಿ ರಾಶಿ. 'ಚೆನ್ನಾಭರಣ/ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟುಗಟ್ಟಳೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿತರಕರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಹೋಲ್‌ಸೇಲ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'ಸಗಟು' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಳೆ, ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದಂತೆ ಬಳಸುವುದು ಉದ್ದೇಶವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಒಡಬೆರಸು ಕ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆರಕೆ ಮಾಡಿದ. 'ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡಿ ಇಡಿಯಾಗಿಯೂ ಹಾಗೂ ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿಯೂ ಹದವಾಗಿ ಒಡಬೆರಸಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಾರ'. ಒಡೆದು-ಬೆರೆಸಿದ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಪದ. ಸಮಾ ಕ್ರಿಯೆ ಸರಿಹೊಂದದೆ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಡೆದು. ಬೆರೆಸಿದ ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಬಿಡಿಸಿ ಬಳಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಒಡ್ಡಾ ರುಡ್ಡಿ ಅ ಜಾಹೀರಾತು ಹೇಗೆಂದರೆ ಹಾಗೆ; ಶಿಸ್ತಿಲ್ಲದ. 'ಕಿರಣನ ಒಡ್ಡಾರುಡಿ ಮಲಗುವ ರೂಢಿ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. 'ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಒಡ್ಡೊಡ್ಡಾಗಿ' ಎಂಬುದೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲುಂಟು.

ಒತ್ತೆಸೆರೆ ನಾ ತರಂಗಬೇರೊಬ್ಬರ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಆಧಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಬಂಧನ. 'ತಮ್ಮ ವಿಮೋಚನೆಯ ಅನಂತರ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರದ ಒತ್ತೆಸೆರೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು'. 'ಒತ್ತೆ'ಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆಯಾಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಒತ್ತೆ'ಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಂತೆಯೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಒತ್ತೆಸೆರೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಒದರಿಗಾರ ನಾ ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆ ಒದರುವವನು, ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹೇಳುವವನು '...ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತು ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಸೈನೋಗ್ರಾಫರ್‌ಗಳಂತೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಒದರಿಗಾರರು...'. ವರದಿಗಾರರನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಲು ಮೂಲಪದದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲೇ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥವೂ ಬರುವಂತೆ ಬಳಸಿರುವ ಪದ. ಇವು ಲಘುಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಲವಿಗ ನಾ ಸುಧಾ ಒಲವುಳ್ಳವ, ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವ. '...ಶಾಲೆ ಸಚಿವೆ...ಯವರು ಸಂಘ ಪರಿವಾರದವರ ಮನೋಭಿಲಾಶೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ಬರೆಯುವಂಥ ಕೇಸರಿ ಒಲವಿಗರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವುದು...'. ಒಲವನ್ನು (ಆಶಕ್ತಿಯನ್ನು) ಉಳ್ಳವನು ಒಲವಿಗ. ಇಲ್ಲಿನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಪಡೆದವರನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು 'ಒಲವಿಗ' ಪದ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಳಕುದಿತ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಕಾಣದಂತಿರುವ ಅಸಮಾಧಾನ. 'ಶಂಕರನನ್ನು ಮಟ್ಟ ಹಾಕಲು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಒಳಕುದಿತ'. ಒಳನೋಟ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಒಳವಡಿಕೆ ನಾ ಸುಧಾ ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದಾದುದು. 'ವಿವಿಧ ಗಾತ್ರದ, ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ಸಿಲಿಕೋನ್ ಒಳವಡಿಕೆ (ಇಂಪ್ಲಾಂಟ್)ಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ತಯಾರಿಸಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುವುದು ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು'. 'ಅಳವಡಿಕೆ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಇಂಪ್ಲಾಂಟ್', ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯೆಂಬುದಾಗಿ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಓಟುದಾದ ನಾ ತರಂಗ ಮತಚಾಲಯಿಸುವವ, ಮತದಾತ. 'ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಓಟುದಾರರಿಗೂ ಒಂದು ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಹತೆ-ಎಂದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಸುಬು ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು'. 'ದಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಅನೇಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಇನ್ನು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಪದಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಬಳಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಬ್ಯಾಟುಗಾರ, ಗೋಲುಗಾರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ 'ಓಟುಗಾರ' ಕೂಡಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಮತದಾರ', 'ಮತದಾತ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಔತಮ್ಯ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಉತ್ತಮಿಕೆ. 'ಕಲಾವಿದ ಔತಮ್ಯ ಹುಡುಕುತ್ತ ತನ್ನತನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನುಡಿದ ಖ್ಯಾತ ಸರೋದ್ ವಾದಕ...'. 'ಔಚಿತ್ಯ'ದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. ಆದರೂಬೇಗ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಎಕ್ಸ್‌ಲೆನ್ಸ್' ಪದದ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿರುವಂತಿದೆ.

ಔಷಧೋತ್ಪನ್ನ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಔಷಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು. 'ವಿಶ್ವವಾಣಿಜ್ಯ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಲು ಭಾರತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿಲುವು ದೇಶದ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದು, ಔಷಧೋತ್ಪನ್ನ ಉದಾ: 'ಕೃಷ್ಣುತ್ಪನ್ನ', 'ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನ' ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಔಷಧಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಎಂಬುದರ ಬದಲಾಗಿ ಔಷಧದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತದೆ.

(ಕ)

ಕಂಠದಾನಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೇರೋಬ್ಬರ ತುಟಿ ಚಲನೆಗೆ ಧ್ವನಿ ನೀಡುವವರು. 'ಕಂಠದಾನಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ'. ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಇಕಾರಾಂತಗೊಳಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ. ಮಾದರಿ: ನೇತ್ರದಾನಿ, ರಕ್ತದಾನಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಷಾಹಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಡಳಿತ; ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆಡಳಿತ. 'ಎರಡು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸ್ವರೂಪ, ಧೈಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಷಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದೆ'. 'ಶಾಹಿ' ಪದಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ (ಆಡಳಿತ) ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಕಾಲಕ್ರಮಗುಣವಾಗಿ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ರಾಜಶಾಹಿ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ, ಪ್ರಜಾಶಾಹಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಈಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪದ.

ಕಂಠೋತ್ತ ಗು ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ. 'ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಆಣೆ... ಎಂದು ಕಂಠೋತ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದೊಡನೆ... ಕರಗಿ ನೀರಾದರು'. 'ವೇದೋತ್ತ', 'ಶಾಸ್ತ್ರೋತ್ತ' ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವುದು. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂಠೋತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಲಘು-ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಬಹುದು.

ಕಟಬಿಟಿ ನಾ ಸಂಕ್ರಮಣ ಅಡಿ, ತೊಂದರೆ. 'ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟಬಿಟಿ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಇವರಿಗುಂಟು'. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಯೋಗ, ಕಸಿವಿಸಿ, ಕಿರಿಕಿ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳ ಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಕಡೆಗಣನೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು, ಗಮನಿಸದಿರುವುದು. 'ನಿಗಮ ಮಂಡಲಿಗಳಿಗೆ ನೇಮಕ: ಮುಸ್ಲಿಮರ ಕಡೆಗಣನೆ ಆರೋಪ'. ಗಣನೆ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ಕಡೆಗಣಿಸು, ಕಡೆಗಾಣು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾಮರೂಪ ಸಾಧಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ.

ಕಣ್ಣಿರಿಕೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಗಾ, ಹತೋಟಿ, ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ವಿಧಾನಸೌಧದ ಉಸ್ತುವಾರಿಗಾಗಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ಕಣ್ಣಿರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಲಾಖೆಯೇ ಇದೆ'. 'ಕಣ್ಣಿರಿಸು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ನಿಗಾವಹಿಸು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವಂತಿದೆ. ಕಣ್ಣಿರಿಕೆ ಬಳಕೆಯ ಪದ.

ಕತ್ತು ಕತ್ತು ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಸರಿಸಮ; ಸಮಬಲ. 'ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ತೆಲಂಗಾಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಜೆಪಿ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಧ್ಯೆ ಕತ್ತುಕತ್ತಿನ ಹೋರಾಟವಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನೇರಾನುವಾದವೂ ಸಹ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ನೆಕ್ ಟು ನೆಕ್' ಪದದ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಕತ್ತುಕತ್ತು' ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಉದ್ದೇಶಿತ ಅರ್ಥ ಸ್ಫುರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಮಬಲ, ಸಮಸಮ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿವೆ.

ಕನಿಕರಣೀಯ ನಾ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಕನಿಕರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂತಹದು. 'ಅವನಿದ್ದಾಗ ನಾವಿಲ್ಲ, ನಾವಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಲ್ಲ. ಕಡಲೆಯಿದ್ದಾಗ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕಡಲೆಯಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಮಂಜಣ್ಣ ಈಗ ಉಟಕ್ಕೆ ಹೊರಟ, ಮಂಜಣ್ಣ ಬೇಗ ಬಾ ಎಂದೆವು. ನಮ್ಮ ದನಿ ಕನಿಕರಣೀಯವಾಗಿತ್ತು'. 'ಅನುಕರಣೀಯ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಕನಿಕರಕ್ಕೆ 'ಈಯ' ಸೇರಿಸಿದ ಬಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ಕಪ್ಪುಕಾರಕ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ತರುವಂತಹ. 'ನಿಮ್ಮ ಕೂದಲಿಗೆ ಒಂದು ನೈಜವಾದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿ ಮತ್ತು ಭೃಂಗರಾಜ್‌ನಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಿಡಮೂಲಿಕಾ ಕಪ್ಪುಕಾರಕಗಳು ಡೈಯೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ'. 'ಕಾರಕ' ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ತರುವಂತಹ, ಉಂಟು ಮಾಡುವಂತಹ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಕಾರಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿರುವುದು ಎಂದಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ತರುವಂತಹ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರಕುಶಲಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಕಸೂತಿ, ಹೆಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕೈಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದವರು, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವರು. 'ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಕರಕುಶಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಕಾಶ್ಮೀರ ಮತ್ತು ಹರಿಯಾಣದ ಕರಕುಶಲಿಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದವು'. ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾದರಿ: ಜೀವ-ಜೀವ.

ಕರಮುಕ್ತಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕತೆರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, 'ಈ ತಯಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಸುಣ್ಣಾದ ನೀತಿ ರಚನಾಕಾರರು ಈಗ ಖಾಸಗಿ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗೆ ಜೋತು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಖಾಸಗಿ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಕರಮುಕ್ತಿ, ಕೆಲವೊಂದು ಆಮದು ಕರ ವಿನಾಯ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಲಾಗಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಫ್ರೀ' ಪದದ ಸಂವಾದಿ ಯಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಪದ.

ಕರಲಾಭ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು: ಕರ ನೀಡುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ. 'ನಿಮ್ಮ ವಿನಿಯೋಜನೆ ಕರಲಾಭಗಳೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷವಾಗಿರುವಂತೆ ಹಾಗೂ ನಗದೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಬೆನಿಫಿಟ್' ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ.

ಕರಾವಳಿಗ ನಾ ತರಂಗಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವಾಸಿ. 'ಆದರೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಂತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ತಾಯಿಬೇರನ್ನು ಊರಿದ ಕರಾವಳಿಗರನ್ನು ಅಷ್ಟು ಶೀಘ್ರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಶಬ್ದ ಸೃಷ್ಟಿ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಎರಡು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ: ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಸೂಚಿಸಿ: ಬೆಂಗಳೂರಿಗ, ಹಳ್ಳಿಗ, ಪಟ್ಟಣಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಎರಡು: ವೃತ್ತಿ ಸೂಚಿಸಿ: ಲೆಕ್ಕಿಗ, ಪ್ರವಾಸಿಗ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನದು ಮೊದಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಪದ.

ಕರಾಳಯಾದಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಹಿತಕರ-ಅಸಭ್ಯ-ಭ್ರಷ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಪ್ಪಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ-ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ, 'ಆ ಕರಾಳಯಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ವರ್ತಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ತರಲಾಯಿತು'. 'ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ.

ಕರಗಳ್ಳತನ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕತೆರಿಗೆ ನೀಡದೆ ವಂಚಿಸುವುದು. 'ಖಾಸಗಿ ವಲಯ ಕರಗಳ್ಳತನವಲ್ಲದೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ತೀರಿಸುವುದಿಲ್ಲ'. 'ಕಳ್ಳತನ' ಪದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಪದವಾಗಿ 'ಸರ' ಬಂದು ಸರಗಳ್ಳತನ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಈಗ ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಮೇಲಿನ ಪದ. ಆದರೂ 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಗುಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ 'ಗುಣ' ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಳುವಿಗೆ ಸರವೂ ಒಂದೇ ಕರವೂ ಒಂದೆ. ಆದರೆ ಕಳುವಾದುದು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪೂರ್ವಪದ ಸುಪುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರೋತ್ತರ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ನೀಡಿದ ನಂತರದ. 'ಆಕರ್ಷಕ ಕರೋತ್ತರ ಲಾಭಗಳು'. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇದನ್ನು 'ಆಫರ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್' ಎಂಬ ಪದಗಳ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ತಂದಿರುವಂತಿದೆ.

ಕರ್ಕಶತೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಬರಟಾದುದು; ಬಿರುಸಾದುದು; ಕೇಳಲಾಗದು. 'ಗಂಧಗಾಳಿಯೂ ಇಲ್ಲದವರು ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಾಗಿಯೂ ಹಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಗಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕರ್ಕಶತೆಯ ಸಂತೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. 'ಗುಣವಾಚಕವನ್ನು ನಾಮಪದವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಉದಾಹರಣೆ.

ಕರ್ತವ್ಯಬಾಹಿರ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾದ. 'ಪ್ರಕೃತಿಯ ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಕರ್ತವ್ಯ ಬಾಹಿರನಾಗಿ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮರೆತ ಮಾನವನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಬಹುದಲ್ಲ'. 'ಕರ್ತವ್ಯಭ್ರಷ್ಟ' ಅಥವಾ 'ಕರ್ತವ್ಯಚ್ಯುತ' ಎಂಬುದು ಇದುವರೆಗಿನ ಬಳಕೆ.

ಕರ್ನಾಟಕೇತರ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ. 'ರಾಜ್ಯದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕೇತರರ ಕೋಟಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸೀಟು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ... ಆರಂಭವಾಗಲಿದೆ'. 'ಇತರ' ಪದ ಬಳಸಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಉದಾ: ಕನ್ನಡೇತರ, ಬ್ಯಾಂಕೇತರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳ ಜೊತೆ 'ಇತರ' ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕಲಾಕಾರ ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಲಲಿತ ಕಲೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನು. 'ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ 'ಕಸದಿಂದ ರಸ' ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಥೈಲಾಂಡ್ ಕಲಾಕಾರರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ದೊರೆಯಿತು'. 'ಕಲಾ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸುವ ರೂಢಿಯಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಕಲಾ', 'ಕಲೆ'ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ತದ್ವಿಧ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಗಾರ' ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ 'ಕಲೆಗಾರ' ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ ಮಾಲೆ+ಗಾರ: ಮಾಲೆಗಾರ-ಕಾರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರತ್ಯಯವಾದ್ದರಿಂದ ಕಲಾ-ರೂಪ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಕಲಿಕಾರ್ಥಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಕಲಿಯಲು ಬಯಸುವವರು; ಕಲಿಯಲು ಬರುವವರು; '...ಸುಧಾರಿತ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿಸರವಿದ್ದು...' 'ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿ' 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಕಲ್ಪಕತೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ, ರಚನೆ. 'ಭೈರವನವರೇ ನಿಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕವಿ ಹೃದಯದ ಕಲ್ಪಕತೆ ಇದೆ, ಗಮನಿಸಿದ್ದೀರಾ?' ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಕಲ್ಪನೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಕಲ್ಪಕ' 'ಚಿತ್ರಕ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಗುಣವಾಚಕ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಳಸಿದಂತಿದೆ.

ಕ್ಷಮತೆ ಪತ್ರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ನಿರ್ದರಿಸಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದೈಹಿಕ ಆಹತೆ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಪತ್ರ. 'ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಭಾರತ ವಿಕ್ಟೆ ಕೀಪರ್ ನಯನ್ ಮೊಂಗಿಯಾ ತನ್ನ ಕ್ಷಮತೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮಂಡಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಫಿಟ್ನೆಸ್ ಸರ್ವಿಫಿಕೇಟ್' ಎನ್ನುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ.

ಕ್ಷಮಾಮಯಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವವನು. 'ಸ್ಪೀಕರ್, ಮತದಾರರು, ಭೂಮಿ ದಯಾಮಯಿಗಳು ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂವರೂ ಕ್ಷಮಾಮಯಿಗಳು ಎಂದು ಸಿಪಿಐನ ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ ಹೇಳಿದರು'. 'ಕೆಲವೊಂದು ನಾಮಪದಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೂಚಿ ಪದಗಳು ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ದಯಾಮಯಿ-ದಯಾಮಯಿ; ಆದರೆ ಕ್ಷಮಾಮಯಿ ಬಳಕೆಯಾದಂತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬರಬಹುದು.

ಕಳಚಾಟ ನಾ ಚುಟುಕು ಕಳಚುವ, ಬಿಚ್ಚುವ ಕ್ರಿಯೆ. 'ಥೈವಾನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ರಾಜಕಾರಣಿಯೂ, ಹಿಂದೆ ನೈಟ್ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರ ಕಳಚಾಟದ ಕ್ಯಾಬರೆ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವರೂ ಆದ ವೂಚೂ ಶಾವೆಟಾನ್ ತಾವು ಹಿಂದೆಯೇ ನುಡಿದಿದ್ದಂತೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಗ್ನರಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ವಿವಾಹವಾದರು'. 'ಆತ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಇತರ ಪದಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೂಕಾಟ, ತಳ್ಳಾಟ, ಓಡಾಟ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ 'ಆಟ' ಕ್ರೀಡೆ ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಕಳಚುವ ಆಟ ಎಂಬಂತೆ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತಳ್ಳಾಟ-ತಳ್ಳಾಡು ನೂಕಾಟ-ನೂಕಾಡು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳಚಾಟ-ಕಳಚಾಡು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಾಟ ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಪದವೂ ಇದೆ.

ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಗೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಸಾಗಿಸುವವನು. 'ಬಾಂಗ್ಲಾ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಗೆ ಗಸ್ತು ಪಡೆಗೆ ಬಲಿ'. ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಕ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಪಯಣ-ಪಯಣಿಗೆ. ಆದರೆ 'ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಗಾರ' ಎಂಬ ಪದ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾಡುಗಾರಿಕೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಮರ-ಕಾಡು ಬೆಳೆಸುವ ಉದ್ಯಮ. 'ಸರಕಾರವು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿದ ಕಾಡುಗಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅನುಭವದೊಂದಿಗೆ ಟೀಕ್ ಬೆಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಥೇಷ್ಟ ಅನುಭವವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ನೌಕರವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ'. 'ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಈಗ ಮರಬೆಳೆಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಸಹಾ ಒಂದು ಉದ್ಯಮದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಕೊಡಲಾಗಿರುವ. 'ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ತರಗತಿಗಳ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವರ್ಗದವರಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಂಕ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರುವ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಿದೆ'. 'ಶಾಸನಾತ್ಮಕ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವ್ಯಾಕರಣ ಬದ್ಧವೂ ಹೌದು. 'ಕಾನೂನ್' ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಪದ. ಅದರೊಡನೆ 'ಆತ್ಮಕ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪದ.

ಕಾನೂನು ಮುರುಕ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವರು. 'ಕಾನೂನು ಮುರುಕರಿಗೆ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನ ವಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಬೇಕಾದ ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಯೇ ಅಮಾಯಕ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿದು...'. 'ಮನೆ ಮುರುಕ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಮುರುಕ' ಪದಕ್ಕೆ ಮುರಿಯುವವರು ಎಂದಿದ್ದು ಈಗ ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವರು ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವೂ ಬಂದಿದೆ.

ಕಾನೂನೋಲ್ಲಂಘನೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಕಾಯಿದೆ, ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವುದು. 'ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿತ್ಯ, ವೃತ್ತಿಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಕೃತಿಚಾರ್ಯ, ಕಾನೂನೋಲ್ಲಂಘನೆ, ಉದಾಸೀನತೆ, ರೂಢಿಗತ ಮೌಢ್ಯಗಳು...' ಪದರಚನೆಯಾಗುವಾಗ ಕೆಲವೊಂದು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪಾಲನೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಕಾನೂನ್' ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್, ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದ ಪದ. ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ನಿಯಮದಂತೆ ಪದರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಾಯಿಲೆಪೀಡಿತ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ; ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ. 'ಕಂಪೆನಿ, ಅದರ ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸಂಯೋಜಿತ ಕಂಪನಿಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವರ ಕಾಯಿಲೆಪೀಡಿತ, ದುರ್ಬಲ, ಅಶಕ್ತಿಯಾ ಮೃತ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ...' ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಪದ 'ಕಾಯಿಲೆ'ಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಗುಣವಾಚಕ 'ಪೀಡಿತ' ಸೇರಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ರೂಪಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಸೇರಿದ 'ರೋಗ ಪೀಡಿತ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂತಹ ರಚನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಕಾಲಗಟ್ಟಲೆ ಅ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಹಲವು ಕಾಲ; ಹಲವು ಗಂಟೆ. 'ಎಲ್ಲೂ ನಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಕಾಶದ ನಿಗೂಢ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಒಡಲ ಗರ್ಭದ ಬಯಲ ಕಡೆಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕಾಲಗಟ್ಟಲೆ ಹಾಡುತ್ತಾ ಮೇಲಾರುತ್ತ ಕುದಿಯುತ್ತಾ... 'ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ', 'ದಿನಗಟ್ಟಲೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಅವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಕಾಲೀನ ಗು ತರಂಗಕಾಲದ. 'ಬಾಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಕೆಳಪದರದಲ್ಲಿ ಕಂದಕಗಳನ್ನು ಅಗೆದಾಗ ಉತ್ತರ ಹರಪ್ಪಾಕಾಲೀನ ಹೊಳೆಯುವ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು...' ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಕಾಲೀನ' ಪದ ಕೇವಲ 'ಸಮಕಾಲೀನ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇರೆಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ 'ಕಾಲದ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾಲುಡುಗೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಕಾಲಿಗೆ ಧರಿಸುವ ಬಟ್ಟೆ; ಕಾಲು ಚೀಲ. 'ರಿ ಬೋಕ್ ಇಂಡಿಯಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೈಡ್ರೋಮೂವ್ ಎಂಬ ಆರಾಮ ಹಾಗೂ ಉಷ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕಾಲುಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ'. 'ಉಡುಗೆ' ಪದಕ್ಕೆ ಧರಿಸುವ ಬಟ್ಟೆ ಎಂದರ್ಥವಿದೆ. ಈಗ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಈಜುಡುಗೆ; ಮೇಲುಡುಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಒಂದು ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಕಾಲೋಚಿತ ಗು ಕರ್ಮವೀರಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ. 'ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಅಳಿಯಲು ಸರಕಾರ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳೆರಡೂ ದೋಷಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ. ಅವು ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ'. 'ಸಮಯೋಚಿತ' ಎಂಬುದು ಇದುವರೆಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ. ಇದು ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ಎಂಬರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವಂತಿದೆ.

ಕಾವೀಕರಣ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭೆ ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. 'ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಈ ಮಹಿಳೆ 'ಕಾವೀಕರಣ' ವಿರುದ್ಧ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಸಾರುತ್ತಾರೆ' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಐಸೇಶನ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ 'ಸ್ಯಾಪ್ಲೆನೈಸೇಶನ್' ಎಂಬ ಪದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ 'ಕೇಸರೀಕರಣ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇದೇ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಒಂದೇ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕ್ರೀಡಾಕಾರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಟಗಾರ. 'ಆದರೇನು? ಈ ಕ್ರೀಡಾಕಾರನ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಲು ಹೋದ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಕೊಡಿಸೆಂದು ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದ'. 'ಕಾರ', 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ಅದರ ಬಳಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಲಾರದು. ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆ ತೊಡಕಾಗಬಹುದು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನೋಡಿದಾ ಚೌಕಾಕಾರ, ವೃತ್ತಕಾರ ಮಾದರಿಯ ಪದಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು 'ಆಕಾರ' ಉತ್ತರ ಪದವಾಗಿಬಹುದೇ ಎಂಬ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಕ್ರೀಡಾ' ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ 'ಕ್ರೀಡೆ' ಆಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬೇಟೆ+ಗಾರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಗಾರ ಎಂದಾಬಹುದೇನೋ! ಈಗಾಗಲೇ ಕ್ರೀಡಾಳು, ಆಟಾಳು ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕ್ರೀಡಾಕೃಷಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಆಟಗಳ ಕಲಿಕೆ. 'ಆದರೆ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕ್ರೀಡಾಕೃಷಿಯ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿದ್ದು...'. 'ಕೃಷಿ' ಎಂಬ ಪದ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಾದರೂ ಇಂದು ಇನ್ನಿತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ. ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿ. ಈ ಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ.

ಕ್ರೀಡೋತ್ಸಾಹಿ ನಾ ಸುಧಾ ಆಟ ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಇರುವವ, ಆಟದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವ. 'ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಮ್ಯಾಚ್ ಆರಂಭವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳೇ ಕಳೆದವು. ಒಬ್ಬ ಕ್ರೀಡೋತ್ಸಾಹಿ ಅವಸರದಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಗ್ಯಾಲರಿಗೆ ಬಂದು, ಒಂದು ಸೀಟನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ'. ಕ್ರೀಡಾ+ಉತ್ಸಾಹಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸಂಧಿ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಕುಟುಂಬಶಾಹಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭೆ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಆಡಳಿತ. 'ಕುಟುಂಬಶಾಹಿ ಪರ-ವಿರೋಧಿ ಧೂಳು ಕವಿದ ಹಾಸನ'. ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ 'ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ, ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಎಂಬ ಪದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬದವರ ಆಡಳಿತ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪದ.

ಕುಡುಕಿ ನಾ ಕರ್ಮವೀರಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಚಟವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಹೆಂಗಸು. 'ಹೆಂಡತಿ ಕುಡುಕಿಯಾದರೆ ಗಂಡನ ಗತಿ ಏನು?'. ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಮೂಲಪದದ ಕೊನೆಯ ಸ್ವರವನ್ನು 'ಇ' ಕಾರಾಂತಗೊಳಿಸುವುದು ಒಂದು ವಿಧಾನ. ಉದಾ: ಕುರುಡ-ಕುರುಡಿ ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. ಆದರೂ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಭಾಷೆಯೂ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪದ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗದಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕುಪೋಷಣೆ ನಾ ಸುಧಾಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯ ಪೋಷಣೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು 'ಧಾನ್ಯಗಳ ಜತೆಜತೆಗೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ತರಕಾರಿ, ಹಾಲು ಹಣ್ಣುಗಳಿದ್ದರೆ ಕುಪೋಷಣೆ ನಿವಾರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ', 'ನ್ಯೂನಪೋಷಣೆ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಸೂಕ್ತ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು. 'ಕು' ಎಂಬ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಕೆಟ್ಟ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಇಲ್ಲ' ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕಾದುದರಿಂದ 'ನ್ಯೂನ' ಎಂಬುದು ಸೂಕ್ತ ಬಳಕೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕುಮೈತ್ರಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೀನಸಂಗ; ತಕ್ಕುದಲ್ಲದ ಮೈತ್ರಿ/ಸ್ನೇಹ. ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರುವುದಾದರೆ ಯು.ಟಿ.ಐ. ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳ ನಡುವೆ ಕುಮೈತ್ರಿ ಇದೆಯೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕು' ಉಪಸರ್ಗಹೊಂದಿದ ನಾಮಪದಗಳು ಕೆಟ್ಟ, ಹೀನ ಎಂಬರ್ಥದೊಡನೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈಗ 'ಅಪವಿತ್ರ ಮೈತ್ರಿ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕುರುಡತ್ವ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಕುರುಡು; ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿಸಿರುವುದು. 'ದುರದೃಷ್ಟಕರ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೨೦ ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಕಾರ್ನಿಯಾದ ಕುರುಡತ್ವಕ್ಕೆ ವಶರಾಗಿದ್ದಾರೆ'. 'ಅಂಧತ್ವ' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪದರಚನೆಯ ನಿಯಮವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ-ತ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು 'ಕುರುಡ' ಪದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಬದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಕುರುಡುತನ' ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗ ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ 'ತನ' ಕನ್ನಡ ಪ್ರತ್ಯಯ.

ಕುವೈದ್ಯ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಡೋಂಗಿ ವೈದ್ಯ, ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವವ. 'ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯರಾಗಿರುವ ಕುವೈದ್ಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ಪೀಡೆಯಿಂದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರೆ ವೈದ್ಯ ಸಹೋದರ ಯುಮರಾಜನಿಗೆ ಕೊಂಚ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಾದರೂ ದೊರಕಬಹುದು'. 'ಕು' ಉಪಸರ್ಗದೊಡನೆ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಕಡಿಮೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಇಚ್ಛಿತಾರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ.

ಕ್ಷುದ್ರಾತಿಕ್ಷುದ್ರ ಗು ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರ್ ಅತಿ ಹೀನವಾದ; ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳಾದ; ಕಟ್ಟಕಡೆಯ '...ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ನಡುಗಿಸುವಂಥ ಒಂದು ಹೆಸರು ಯಾವುದನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸದೇ ಸತ್ತು ಹೋದವರು! ತಮ್ಮ ಏರಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರಾತಿಕ್ಷುದ್ರ ಹಾವಳಿ ನಡೆಸಿದರು!...' ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತೀರಾ, ತುಂಬಾ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಒಂದೇ ಪದದ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯ ನಡುವೆ 'ಅತಿ' ಬಳಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ: ಹೀನಾತಿ ಹೀನ, ಭ್ರಷ್ಟಾತಿಭ್ರಷ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿ. ನೇತೃತ್ವ ಅರ್ಥಬರುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದರ ಬಳಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೂಡುತಾಣ ನಾ ಸಂಕ್ರಮಣ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳ. 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಜನಾಕರ್ಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕೂಡುತಾಣವೆಂದರೆ ಭೋಜನ ಶಾಲೆ' 'ನಿಲ್ದಾಣ', 'ತಂಗುದಾಣ' ಪದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ 'ತ' ಕಾರಕ್ಕೆ 'ದ' ಕಾರ ಆದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ತ' ಕಾರವೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಕ್ರೂರತೆ ನಾ ತರಂಗದಯೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು. '...ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಪಹರಣಕಾರರಿಗೂ ಹೀಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೇ? ಇದೂ ತಾಳ್ಮೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವೇ. ಧರ್ಮಾಧತೆ, ಕ್ರೂರತೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ'. 'ಕ್ರೂರ' ಎಂಬುದು ಗುಣವಾಚಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆಯಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ 'ಕ್ರೌರ್ಯ' ಎಂಬ ನಾಮಪದವೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥ ಸಮರ್ಪಕವಾದುದೂ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿಗಾರಿಕೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾದರಿಯ ಸಾಗುವಳಿ 'ದಾವಣಗೆರೆಯ ಡಾ. ಎಂ.ಕೆ. ರೇಣುಕಾರ್ಯವರೇ ಈ ಫಾರ್ಮಿನ ನಿಜವಾದ ರೂವಾರಿಗಳು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಕೃಷಿಗಾರಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯಾದರೂ ಏನು...'. ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ವಿಶೇಷವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಸುವ ಕೃಷಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ 'ಗಾರಿಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ (ಗಾರ+ಇಕೆ) ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೃಷಿಗಾರ ಪದವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕೆಂಡತನ ನಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಕಿಡಿಕಾರುವ ಗುಣ; ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ. 'ಅವರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಡತನವಿದೆ'. 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ನಾಮಪದ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳಿಗೂ 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಗುಣವಾಚಕಗಳಿಗೆ 'ತನ' ಸೇರಿ ನಾಮವಾಚಕ ಪದ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೆಂಡ ಗುಣವಾಚಕವಲ್ಲ.

ಕೆಚ್ಚುಗಾರ ನಾ ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಸಿ, ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ. 'ಶಾಪವನ್ನು ವರವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿದ ಕೆಚ್ಚುಗಾರ'. 'ಗಾರ'. ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ಕೇಶಮಾಲಿನ್ಯ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕೂದಲಿನಿಂದಂಟಾಗುವ ಮಾಲಿನ್ಯ. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೈಕ ಕೂದಲು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಉದ್ಯಮ ಕೊಪ್ಪಳದ ಭಾಗ್ಯನಗರದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಉರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಅದರದೇ ತಿಪ್ಪೆ. ಸುಟ್ಟ ಕೂದಲಿನ ಕಮಟು ವಾಸನೆ. ಈ ಕೇಶಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಯಾವ ಭಾರೀ ಬಂಡವಾಳವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ...' ಕೆಲವೊಂದು ಪದಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನ್ಯಪದಗಳು ಮಾದರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಲ, ವಾಯು ಕಲುಷಿತವಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೂದಲಿನ ಪರಿಸರ ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಶಸಾಧನ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಕೂದಲಿನ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣಗಳು. 'ಬಳಿಕ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗ್ರಾಹಕ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಂಜುಳಾ ಅವರು ಈ ಕೇಶ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರು'. ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಧನ, ಉಪಕರಣ, ಸಲಕರಣೆ ಮುಂತಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂದಲು ಬೆಳೆಸಲು ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂದಲಿನ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಳಸುವುದಾದ್ದರಿಂದ 'ಸಾಧನ' ರೂಪ ಪಡೆದಿದೆ.

ಕೇಸರೀಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. 'ರಾಜಕೀಯ ಕೇಸರೀಕರಣ: ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ದುಗುಡ'. ವಿವರಣೆಗೆ ನೋಡಿ: ಕಾವೀಕರಣ

ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಕಾರ ನಾ ಸುಧಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರ. 'ಆಸ್ತಿ ವಿಭಜನೆಗೋಸ್ಕರ ಸೂಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದಾವಾ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಜೂರಿಸ್ಪಿಕ್‌ಶನ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಈ ಪದ ಇದುವರೆಗೆ 'ವ್ಯಾಪ್ತಿ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೈ ಓಟ ನಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಬರೆಹದ ಓಘ, ಶೈಲಿ. 'ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈ ಓಟವಿದೆ'. ಕೈ ಬೆರಳುಗಳ ಚಲನವಲನವನ್ನು, ಅವುಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು 'ಕೈ ಓಟ'ವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಫ್ಲೋ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಓಟ ಬಳಸಿರಬಹುದು. ಕೈ ಮತ್ತು ಕರ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳಾದರೂ ಎಲ್ಲ ರಚನೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದರ ಬದಲು ಇನ್ನೊಂದು ಬರಲಾರವು. 'ಕೈಬರೆಹ' ಸರಿ. ಆದರೆ ಕರಬರೆಹ(?). 'ಕರಕುಶಲ' ಸರಿ, ಕೈಕುಶಲ(?). ಕೈ ಕನ್ನಡ, ಕರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣವೇ?

ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ ನಂತರ/ಕುಯ್ಲು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ. 'ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವಿವಿಧ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ'. ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಂತರದ ಸಮಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಎರಡು ಪದ ಕೂಡಿಸಿದ ಪದರಚನೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಉದಾ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ, ವಸಾಹತೋತ್ತರ,

ಮರಣೋತ್ತರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪದಗಳು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳೊಡನೆ 'ಉತ್ತರ' ಪದ ಬಂದು ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಪದಗಳೊಡನೆ 'ಉತ್ತರ' ಪದ ಬಂದು ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ 'ಕುಯ್ಲು' (>ಕೊಯ್ಲು) ಕನ್ನಡ ಪದದೊಡನೆ 'ಉತ್ತರ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ ಸೇರಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಕೋಟೆಬಾಕ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗ್‌ಲೂರ್ ಕೋಟೆಯನ್ನೇ ನುಂಗಿದವನು. 'ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಪರಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಂಬ ಕೋಟೆಬಾಕರ ಭಕ್ಷಕ ಪುರಾಣ'. 'ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಬಾಕ' ಪದ 'ನುಂಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬಳಸಿದಂತಿದೆ.

ಕೊಳ್ಳುಗಾರ ನಾ ತರಂಗ ಕೊಳ್ಳುವವ, 'ಇಂದು ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ ಕೊಳ್ಳುಗಾರ', ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವವ, ನೆರವೇರಿಸುವ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಮಪದದೊಡನೆ ಕಾರ/ಗಾರ ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆಯಿದೆ. ಗಾರ ಪ್ರತ್ಯಯ ಒಂದು ನಾಮಪದದೊಡನೆ ಬಂದುಇನ್ನೊಂದು ನಾಮಪದದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಧಾತುವಿನೊಡನೆ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದದೊಡನೆ 'ಗ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನೋಡುಗ-ಹೇಳುಗ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೋನಾಕೃತಿ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಚೂಪಾದ ಆಕಾರ/ತ್ರಿಭುಜದ ಆಕೃತಿ. 'ಕೋನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಲಾಗಿರುವ ಬದಿ ಭಾಗಗಳಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಚಲನವಲನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಆಂಗುಲರ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ.

ಕೋಮಾವಸ್ಥೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಖಾಯಿಲೆಯಿಂದಲೇ ಅಥವಾ ಚೋರಾದ ಹೊಡೆತದಿಂದಲೋ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅಪ್ರಜ್ಞಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವುದು. '...ಗಾಯಗೊಂಡು ಕಳೆದ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಕೋಮಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ತಂಡದ ಮಾಜಿ ಆರಂಭಿಕ ಆಟಗಾರ ರಮಣ್ ಲಂಬಾ ಧಾಕಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು'. 'ಕೋಮಾ' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪದ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪದದೊಡನೆ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾ: ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕರಣ, ಬ್ಯಾಟುಗಾರ, ಶೇರುದಾರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದೊಂದು ಅಂತಹ ಮಾದರಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ. 'ಕೋಮಾ' ಎಂಬುದೇ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿ/ಅವಸ್ಥೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಕೋಮಾದಲ್ಲಿದ್ದರು ಎಂಬುದೇ ಸಾಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುಒತ್ತುನೀಡಲು 'ಅವಸ್ಥೆ' ಬಳಸಿರಬಹುದೇ?

(ಖ-ಛ)

ಖಗೋಳೀಯ ಗು ಸುಧಾ ಆಕಾಶ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ. 'ತಿಥಿ, ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಯೋಗ, ಕರಣ ಎಂಬ ಐದು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸು ಪುಸ್ತಕವೇ ಪಂಚಾಂಗ. ಖಗೋಳೀಯ ಮಾಹಿತಿಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು...'. ಗುಣವಾಚಕ ಸಾಧಕ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಈಯ'ದೊಡನೆ ಬಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಪುಸ್ತಕೀಯ, ಮಾನವೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಖಣಜೇಂದ್ರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಉಗ್ರಾಣದ ಅಧಿಪತಿ. 'ಪ್ರತಿಭೆಯ ಖಣಜೇಂದ್ರ... ಉಪೇಂದ್ರ'. ದೇವೇಂದ್ರ, ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳನ್ನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಪದ. ಖಣಜ ಎಂದರೇನು? ಖನಿಜ, ಖಣಿ ಪದಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಇದ್ದಂತಿದೆ. 'ಕಣಜ' ಪದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಾಗಿ 'ಖಣಜ' ಬಳಸಿರಬಹುದೇ?

ಖಲ್ವಾಟತನ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಕೂದಲು ಉದುರಿ ತಲೆ ಬೋಳಾಗುವಿಕೆ, ಬೋಳುತಲೆಯಾಗುವಿಕೆ. 'ಕಕೇಶಿಯನ್ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬೋಳು ತಲೆಯವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಏಶ್ಯನ್ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಖಲ್ವಾಟತನ ಕಡಿಮೆ'. 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ

‘ಗುಣ’ವುಳ್ಳದ್ದು ಎಂದು ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಸೋಮಾರಿತನ, ಬಡತನ, ಆದರೆ ‘ಖಲ್ವಾಟ’ ಗುಣವೇ?

ಖಾಲಿತನ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಖಾಲಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿ, ಏನೂ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ‘ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕನಸುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಇವರಿಗೆ ನಿರಾಶೆ, ಶೂನ್ಯತೆ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆ, ಖಾಲಿತನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಜಾಣತನ’ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಖಾಸಗಿತನ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಸ್ವಂತಿಕೆ. ‘ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೊರತಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಖಾಸಗಿತನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಈಗ ಮುಸುಕು ತೆಗೆಯೇ ಮಾಯಾಂಗನೆ ಎಂಬ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು..’ ತನ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯೋಗ. ಅನ್ಯಭಾಷಾ ಪದದೊಡನೆಯೂ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಖುಶಿಕರ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಸಂತಸವನ್ನು ನೀಡುವ ‘ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಇನ್ನೂ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಖುಶಿಕರವಾಗಿ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕನ್ನಡಕ... ‘ಕರ/ಕಾರಿ’ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಪದಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೂ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ‘ಸಂತೋಷಕರ’ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಪರ್ಸೋ-ಅರೇಬಿಕ್ ಪದದೊಡನೆ ಕನ್ನಡ ‘ಕರ’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ‘ಖುಶಿ’ ಹಾಗೂ ‘ಸಂತೋಷ’ದ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಭಾಯಿಯಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಡಿಕಲ್ಲು ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಗಡಿಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ನೆಟ್ಟಿರುವ ಗುರುತುಕಲ್ಲು. ‘...ವೀಕ್ಷಣಾ ರಾಣಿಯ ಬಳಿ ಕಮಲಾಪುರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೫೨-೧೪ ಮತ್ತು ೫೨-೧೫ನೆಯ ಗಡಿಕಲ್ಲುಗಳ ನಡುವೆ ಹಾದು...’. ‘ಮೈಲಿಗಲ್ಲು’ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಗಂಭೀರತೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಗಹನತೆ. ‘ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ... ಸರ್ಕಾರ ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ವರ್ತಿಸಿದೆ’. ಗಂಭೀರ ಗುಣವಾಚಕಕ್ಕೆ ‘ಗಾಂಭೀರ್ಯ’ ಎಂಬುದು ನಾಮಪದವಾದರೂ ಅದರ ಅರ್ಥ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗದು. ಹಾಗಾಗಿ ‘ತೆ’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಣ್ಯಾತ್ಮ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಆತ್ಮ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆತ್ಮ. ‘ಹೇ ಗಣ್ಯಾತ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಚೇತನ ನಮ್ಮ ಹರಸಲಿ’. ‘ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ’ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ‘ಅತಿ ಗಣ್ಯಾತ್ಮ’ ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು.

ಗಣಿತಬದ್ಧ ಗು ತರಂಗಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಗಣಿತರೀತ್ಯಾ. ‘ಗ್ರಹ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಗಮನಿಸಿದ್ದರೂ. ಅದನ್ನು ಗಣಿತಬದ್ಧವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರು’. ‘ಬದ್ಧ’ ಗುಣವಾಚಕದೊಂದಿಗೆ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾ: ಕ್ರಮಬದ್ಧ, ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ.

ಗತಪುಟ ನಾ ಜನಮುಖಿ ಮರೆಯಾದ ಹಿಂದಿನ ಪುಟ/ಹಾಳೆ. ‘...ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಬಸವಣ್ಣ ಕಾಲುವೆಯ ಇತಿಹಾಸದಂತೆ ಗತಪುಟ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದು...’. ‘ಗತಕಾಲ’ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಅಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮರೆತು ಹೋದಂತೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಗತ್ತುಗಾರಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಜಂಬ. 'ಹೆಬ್ಬೆರಳ ಗತ್ತುಗಾರಿಕೆ ಉಳಿಸಿದ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ'. 'ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಗತ್ತು' ಪದವೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂಥ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಗತೇತಿಹಾಸ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಹಿಂದೆ ನಡೆದಿರುವ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳು. 'ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಗತೇತಿಹಾಸದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮನದಣಿಯ ಈಜಾಡಿದ ಹಂಸ'. 'ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ವ್ಯಾಕರಣ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗತ ಇತಿಹಾಸ ಎಂದೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗರುಡಾರೋಹಿ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಗರುಡನ ಮೇಲೇರಿರುವ. 'ಕೊಟ್ಟೂರಿನ ಸೋಗಿನವರ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಗರುಡಾರೋಹಿ ಗಣೇಶನ ವಿಗ್ರಹವಿದು'. 'ಅಶ್ವಾರೋಹಿ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಆರೂಢ' ಎಂಬ ಪದದ ಬಳಕೆಯೂ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಉದಾ: 'ಗರುಡಾರೂಢ'

ಗಸ್ತುವಾರಿ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವಲು ಕಾಯುವ; ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುವ, 'ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಸಚಿವ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ಅವರು ರಾಯಚೂರು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರಲ್ಲ ಅವರು ಗಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು...'. 'ಉಸ್ತುವಾರಿ' ಪದಕ್ಕೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಲು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಂತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಗಸ್ತು' ಪದಕ್ಕೆ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಾಡುವುದು ಎಂಬರ್ಥವೂ ಇದ್ದು ಕೇವಲ ಅಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಗಾಡಿದಾಟು ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಗಾಡಿಗಳು ಹೋಗಿ ಬಂದು ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವ ರಸ್ತೆ/ದಾರಿ. 'ಗಾಡಿದಾಟು ಮತ್ತು ಸೂಪರ್ ಪ್ಯಾಸೇಜ್ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಟೆಂಡರ್'. 'ರಸ್ತೆದಾಟು' ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. 'ರಸ್ತೆದಾಟು' ಎಂಬುದು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದಚಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ದಾಟುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗಳು ಓಡಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕುರಿತಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ದಾಟಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯನ್ನು ದಾಟುವ ಎಂಬರ್ಥ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಗೊಂದಲವಾಗಬಹುದು.

ಗಾಯಗೀಡಾದ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಗಾಯಗೊಂಡ. 'ಹಲ್ಲೆಯಿಂದ ಗಾಯಗೀಡಾದ ೧೧ ಮಂದಿಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ'. 'ಈಡಾಗು' ಪದವನ್ನು 'ಗುರಿಯಾಗು' ಎಂಬರ್ಥ ದಲ್ಲಿ ಹಾನಿ, ನಷ್ಟ, ಅಪಘಾತ, ಸಾವು ಮುಂತಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗುವಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡ (ಕೊಳ್ ರೂಪದ ಭೂತಕಾಲ ರೂಪ) ಎಂಬ ರೂಪ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ಯಾಟೋತ್ತರ ಗು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಗಾತಿ ಗ್ಯಾಟ್ ಒಪ್ಪಂದ ನಂತರದ. 'ಪೇಟೆಂಟ್-ಗ್ಯಾಟೋತ್ತರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ'. 'ಮರಣೋತ್ತರ', 'ನವ್ಯೋತ್ತರ' ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ 'ಉತ್ತರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪದ ಸೇರಿರುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಗ್ಯಾಟ್' ಪದಕ್ಕೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಗ್ರಾಹಕೀಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಕರ್ಷಿಸುವಿಕೆ 'ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಗ್ರಾಹಕೀಕರಣ ಕೂಡ ಯುವಜನತೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮದತ್ತ ಆಕರ್ಷಣೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಹಕ' ಪದದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಗ್ರಾಹಕ= ಆಕರ್ಷಣೆ, ಸೆಳೆಯುವಿಕೆ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರಬಹುದೇ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಸೆಳೆಯುವ ತಂತ್ರ ಎಂಬರ್ಥ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ಲಾಸ್ ಮೇಟ್ ನಾ ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾನ ಮಾಡುವವ. 'ಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಟಲು ಕೆಡುವ ಹಾಗೆ ಸರಕಾರ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜನ್ಮ ಜಾಲಾಡುವ ನಾಯಕ ಮಣಿಗಳು ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಗ್ಲಾಸ್ ಮೇಟ್ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಂಡು

ಹಾಕುತ್ತಾ... 'ರೂಮೇಟ್', 'ಕ್ಲಾಸ್‌ಮೇಟ್' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದವೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರಬಹುದೇನೋ. 'ಸಹಪಾಠಿ' ಕನ್ನಡದ್ದಾಗಬಹುದೇ?

ಗುಂಡಾಡಿ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಮಧ್ಯದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿರುವ. 'ಗುಂಡಾಡಿ ಇಲಿಗಳ ಗಮ್ಮತ್ತು'. 'ಉಂಡಾಡಿ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಲಘುಪ್ರಬಂಧ ಹಾಸ್ಯ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಗ್ರಸ್ತ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಳಗೊಳಗೆ ಪಂಗಡ ಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ. 'ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಗ್ರಸ್ತ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್'. 'ಗಲಭೆಗ್ರಸ್ತ', 'ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ' ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಗುಪ್ತಚಾರಿಕೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು. 'ಭಾರತವು ಪಾಕ್ ಗುಪ್ತಚಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೇಪಾಳದೊಂದಿಗೆ ಇರಿಸಿದ್ದ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನೇಪಾಳಿ ಆಡಳಿತ ತಿಳಿದಿದೆ'. 'ಬೇಹುಗಾರಿಕೆ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಗುಪ್ತಚಾರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗುರಾಯಿಸು ಕ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಕೋಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸು; ಗುರೈನ್ನು. 'ಮೊದಲಿಗೆ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರನ್ನು ಸಂಪುಟದಿಂದ ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಗುರಾಯಿಸಿದ್ದ... ರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು...' 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದಕ್ಕೆ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದಕ್ಕೆ 'ಇಸು' ಹತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 'ಗುರ್' ಪದಕ್ಕೆ 'ಎನ್ನು' ಸೇರಿಸಿ ಗುರೈನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. 'ಗುರ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇನೋ ಕೊಡಬಹುದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೋಪದ ಧ್ವನಿ ಅಭಿನಯ. ಆದರೆ 'ಗುರ್' ಪದಕ್ಕೆ 'ಇಸು' ಸೇರಿಸಿದರೆ 'ಗುರಿಸು' ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ರೂಪ ಸಾದೃಶ್ಯ ಚುನಾಯಿಸು, ನಿಭಾಯಿಸು ಪದಗಳದ್ದಾಗಿದೆ. 'ಗುರಾವಣೆ' ರೂಪವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರಾಯಿಸು ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಹೇಗಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಗುರಿಹೀನತೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಧ್ಯೇಯ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. 'ಕುರಿಗಳು ಸಾರ್ ಕುರಿಗಳು... ಎಂದು ಕವಿ ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಕುರಿಗಳು ಗುರಿಹೀನತೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಗುರಿಹೀನತೆಗೆ ನವೀಕರಿಸಿ ಹಾಡಿದ್ದರು'. 'ಗುಣಹೀನ', 'ಮತಿಹೀನ' ಮುಂತಾದ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು 'ಗುರಿಹೀನ' ಎಂದು ಪದಸೃಷ್ಟಿಸಿ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಹಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಪದ. 'ಗುರಿಹೀನ' ಕೂಡಾ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ.

ಗುಳುಗುಳಿಸು ಕ್ರಿ ಕರ್ಮವೀರ ಕಚಗುಳಿ ಇಡು. 'ಭಾವನೆಯ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಕಚಗುಳಿಯ ಗುಳುಗುಳಿಸಲು ಇನ್ನು ನಾನು ವಾಸ್ತವವಾಗುವ ಪರಿಯಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಕಚಗುಳಿ ಇಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಪದ. 'ಕಚಗುಳಿಸು' ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗವೇನೋ?

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿ ನಾ ಸುಧಾ ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವವ. 'ತಂದೆ ಇವರ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳಾದರು...'. ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಗೃಹೋತ್ಪನ್ನ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ತಯಾರಿಕೆಗಳು. 'ಗೃಹೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಗೋದ್ರೇಜ್ ಪುಡ್ಸ್ ಲಗ್ಗೆ'. 'ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ (ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆ) ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಗೆಲ್ಲಂಬ ನಾ ಸುಧಾ ವಿಜಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೆಡುವ ಕಂಬ. 'ಈಗ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಗೆಲ್ಲಂಬ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಜಯ ಪತಾಕೆ ಹಾರಿಸಿದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಜಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಬಳಸುವ ಗುರಿ ಕಂಬವನ್ನು ಸಹಾ ಗೆಲ್ಲಂಬ ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗೊಂಚಲೀಕರಣ ನಾ ಸುಧಾ ಗುಂಪಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಆಕಾಶವಾಣಿ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಬಂಚಿಂಗ್ ಅಥವಾ ಗೊಂಚಲೀಕರಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚು ಕ್ರಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ತಿಳಿದುಕೋ, ಕಂಡುಹಿಡಿ. 'ಪ್ರಧಾನಿಯ ಎರಡು ಭಾಗಗಳ ಲೇಖನದ 'ಮ್ಯೂಸಿಂಗ್ಸ್' ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡುವ ಕಳಪೆ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ'. 'ಹಚ್ಚು' ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿ 'ಪತ್ತೆ' ಎಂಬ ಪದದೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು 'ಮಾಡು' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲು 'ಗೊತ್ತು'ವಿನ ಜೊತೆಗೆ 'ಹಚ್ಚು' ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ(=ಪತ್ತೆಮಾಡು)

ಗೌರವಾನ್ವಿತೆ ನಾ ಗೌರವ, ಮರ್ಯಾದೆ. 'ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ಕಳಂಕಿತರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜಯಲಲಿತಾ ಅವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷವು ರಾಜಕೀಯ ಗೌರವಾನ್ವಿತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತ್ತು'. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. 'ಗೌರವಾನ್ವಿತೆ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಗೌರವಾರ್ಥಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು. '...ಹಾಗೂ ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಗೌರವಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು'. 'ಅರ್ಥಿ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಬಯಸುವುದು' ಎಂದರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಇಂದು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು 'ಶಿಖರಾರ್ಥಿ'. ಇಲ್ಲೂ ಅರ್ಥ ಸರಿಯಿರಬಹುದು. ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅರ್ಜಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದ್ದರೂ 'ಅರ್ಥಿ'ಗೆ ಮುನ್ನಿನ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಅರ್ಹರಾದ ಪಾತ್ರರಾದ ಎಂಬರ್ಥ ಬಂದಿದೆ.

ಚಂದಾದಾರಿಕೆ ನಾ ವಿವೇಕ ಸಂಪದ ಚಂದಾದಾರರಾಗುವುದು. 'ಚಂದಾದಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಜನಮನವನ್ನು ಬೆಳಗಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಗುರೂಜಿಯಂತೂ ಈ ಚಂದಾ ಸೇವೆಯನ್ನೇ ತನಗೆ ಪರಮಪ್ರಿಯವಾದ ಮಹಾಸೇವೆಯೆಂದೂ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಒಂದು ಚಂದಾದಾರಿಕೆ ಮಾಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲ ಕರುಣಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಅದಾಗಲೇ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ'. ಚಂದಾ, ಚಂದಾದಾರ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಚಂದಾದಾರಿಕೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಪದ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾ: ಡಾಕ್ಟರಿಕೆ, ಮಾಸ್ತರಿಕೆ ಅಥವಾ ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ವರದಿಗಾರಿಕೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ 'ಇಕೆ' ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.

ಚಟವಂತ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಹವ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಚಾಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವ. '...ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಇರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಎ ಪಾನ್ ಶಾಪ್, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಚಟವಂತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ' ಎಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. 'ಸಿರಿವಂತ' 'ಹಣವಂತ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಚಟಹಾರಿ ಗು ಕನ್ನಡಪ್ರಭ: ಅಭ್ಯಾಸ/ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಂತಹ/ನಿವಾರಿಸುವಂತಹ. 'ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಚಟಹಾರಿ ಔಷಧಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆಯಾದರೂ ಸೇವಿಸಿದಾಗ ಇವು ಅಸಹನೀಯವಾದ ತಲೆನೋವು...' 'ಹಾರಿ'ಯ ಬಳಕೆ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ನಡೆಯುತ್ತದೆ. 'ಚೇತೋಹಾರಿ' ಪದದಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯ ನೀಡುವಂತಹ ಎಂದರ್ಥ ಬಂದರೆ, ವಿಷಹಾರಿ ಹಾಗೂ ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವಂತಹ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಂತ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಗಳೈಯ ಗುಣವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವವನು. 'ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಂತರಿಂದ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯ'. 'ಸಿರಿವಂತ', 'ಬುದ್ಧಿವಂತ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಚಿಂತಾವದನ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಳಾಯಾ ಚಿತ್ರದ ಕೆಳಬರಹ. ಚಿಂತೆ ಹೊತ್ತ ಮುಖ, ದುಃಖ. 'ಯು.ಎಸ್.ಓಪನ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ ಫೈನಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ ಹಿಂಗಿನ್ ಸಂತಸದಿಂದ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಡ ಚಿತ್ರ ಸೋತ ಸೆಲೆಸ್ ಚಿಂತಾವದನರಾಗಿದ್ದಾರೆ'. 'ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಹೊಸ ಪದ.

ಚಿತ್ತೇಕಾಗ್ರತೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಇರುವ ಮನಸ್ಸು. 'ಇದರ ಕೊರತೆ, ಆಯಾಸ ನಿರುತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಚಿತ್ತೇಕಾಗ್ರತೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದೇಗಿ, ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗುತ್ತದೆ'. 'ಚಿತ್ತ+ಏಕಾಗ್ರತೆ= ಚಿತ್ತೇಕಾಗ್ರತೆ ಎಂದಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ರೂಪ ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ತಿಳಿಯದು. ಬಹುಶಃ ಚಿತ್ತಯಿಸು>ಚಿತ್ತೇಸು ಮಾದರಿಯನ್ನೇನಾದರೂ ಅವಲಂಬಿಸಿ ರಚನೆಯಾಗಿರಬಹುದು.

ಚಿತ್ರಪಟು ನಾ ಸುಧಾ ಚಲನಚಿತ್ರ ನಟ. ...ಯಾವ ಥ್ರಿಲ್ಲರ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರೂ ಉಹಿಸದಂಥ ಯಾವ ಹಾಲಿವುಡ್ ಚಿತ್ರಪಟುವೂ ಕಲ್ಪಿಸದಂಥ.... 'ಪಟು' ಪದವನ್ನು ಶೂರ, ಸಮರ್ಥ, ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟು, ಕುಸ್ತಿಪಟು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ 'ಪಟು' ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಪದವನ್ನು ನೋಡಿ ಚಲನಚಿತ್ರ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಚಿರಾಯುಷಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸುಳ್ಳವನು. 'ಇಂದು ಅಸ್ಪೋಟಿಕರ್ ಕೊಂದವರೇನೂ ಚಿರಾಯುಷಿಗಳಲ್ಲ'. 'ಚಿರಾಯು' ಎಂಬುದೇ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಅರ್ಥನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಶತಾಯುಷಿ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೇಲಿನ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವಂತಿದೆ.

ಚುಡಾವಣೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಚುಡಾಯಿಸುವಿಕೆ. 'ಚೆನ್ನೈ: ಇನ್ನೊಂದು ಚುಡಾವಣೆ ಪ್ರಕರಣ; ಮಹಿಳೆ ಸಾವು'. 'ಚುಡಾಯಿಸು' ಕ್ರಿಯಾರೂಪದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿರುವ ನಾಮರೂಪ. ಇದುವರೆಗೆ 'ಚುಡಾಯಿಸುವಿಕೆ' ಎಂದೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾದರಿ ಉಡಾವಣೆ, ಚುನಾವಣೆ.

ಚುನಾವಣೋತ್ತರ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಚುನಾವಣೆಯ ನಂತರದ. 'ಚುನಾವಣೋತ್ತರ ಹಿಂಸೆಗೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ೧೮ ಬಲಿ'. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ, ನವೋತ್ತರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಚುನಾವಣೆ ಪದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎಕಾರ ಇದ್ದರೂ ಅಕಾರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿದಂತಿದೆ.

ಚೂರ್ಣಿಸು ಕ್ರಿ ಸುಧಾ ಪುಡಿಮಾಡು ಹುಡಿಮಾಡು. 'ತುಂಗೆ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಡುವುದು ಅಥವಾ ಕಡಸಿಗೆಯ ಬೀಜವನ್ನು ಚೂರ್ಣಿಸಿ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು....' ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಚೂರ್ಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಚೂರ್ಣದ ಪ್ರಯೋಗ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಇಸು' ಸೇರಿಸಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ರೂಪ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚೋಡು ಕ್ರಿ ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕಬಿಡು (ರೈಲು ಬಿಡು, ಬೊಗಳೆ ಬಿಡು) 'ಕನಕಪುರದ ಮಾಜಿ ಶಿಷ್ಯನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟಿರುವ ಇವರು ಗುರೂ ಕನಕಪುರದಲ್ಲಿ ಹೆಲ್ಮೆ ಮಾಡು. ನಾನೇ ಪಿ.ಎಂ. ಇಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಸಿ.ಎಂ. ಎಂದು ಚೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷ್

ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳೊಡನೆ ಬೆರಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಹಿಂದಿಯ 'ಜೋಡು' (ಬಿಡು ಎಂದರ್ಥ) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಕಾರಾಂತವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಲಘು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಕಾಣಬಹುದು.

ಭತ್ಯಭಾಯಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಅಧೀನ, ಅಡಿ, ನೆರಳು. 'ಹಳೆಯ ಜನತಾ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಸಮತಾಪಾರ್ಥಿ, ಲೋಕಶಕ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಜನತಾದಳದ ಭತ್ಯಭಾಯಿಯಡಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಜನತಾದಳವನ್ನು...'. 'ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಅಂಡರ್‌ದಿ ಅಂಬ್ರೆಲ್ಲಾ' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಿದ್ರೀಕರಣ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯುವಿಕೆ. 'ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಹೋರಾಟದ ನಾಯಕತ್ವದ ವಹಿಸಿದ್ದ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯೇ ಭಿದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದು...'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

(ಬಿ-ರ)

ಜಗಳಾಟ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಜಗಳವಾಡುವಿಕೆ. 'ಆತನ ಅಮ್ಮ ಸಹ ಈ ಜಗಳಾಟದಲ್ಲಿ ಥೇಟ್ ರಾಕ್ಷಸಿಯಂತೆಯೇ ಆತನಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. 'ಹೊಡೆದಾಟ, ಬಡಿದಾಟ' ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆಗಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಜಗಿಮೇಣ ನಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟಿನಂತೆ ಸಿಹಿಯಾದ, ಅಗಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಬಹುದಾದ ರಬ್ಬರಿನಂತಹ ಕರಗದ ವಸ್ತು. 'ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎರಡು ದುಶ್ಚಟಗಳು ನಮ್ಮ ಯುವಕರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಜಗಿಮೇಣ, ಇನ್ನೊಂದು ಗುಟ್ಟಾ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಚೂಯಿಂಗ್ ಗಮ್ ಪದದ ಸಂವಾದಿ ಪದ.

ಜಟಾಭಿಷೇಕ ನಾ ತರಂಗ'ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಜಟಾಭಿಷೇಕ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ'. ಅಭಿಷೇಕ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀರು, ಹಾಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲ. ಜಟೆ ಎಂದರೆ ಕೂದಲು-ಜಡೆ. ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕೂದಲು ಮೈಲಿಗೆ. ಅಂದಮೇಲೆ, ಜಟೆಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕವೆಂದೇ? ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಅಸ್ಪಷ್ಟ.

ಜನದ್ರೋಹಿ ನಾ ಸುಧಾ ಜನರಿಗೆ ಕೇಡು ಬಯಸುವವರು; ಜನರ ಹಿತಚಿಂತಕರಲ್ಲದವರು. '...ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಇಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಎಂದೂ ದನಿಯೆತ್ತದ 'ರಾಜದ್ರೋಹಿ', 'ದೇಶದ್ರೋಹಿ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ದೇಶದ್ರೋಹಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲಾರ್ಥವಿದೆ. ಅದು ದೇಶ/ಜನ ಎರಡನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದ್ರೋಹವೆಸಗಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಜನರಂಜಕ ಸುಧಾ ಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸುವಂತಹ. 'ಯೂನಿವರ್ಸಲ್ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್... ಕಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಎಳೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತಮಯ, ಜನರಂಜಕ ವಸ್ತು ಎಂದು ಹೊರಮೈ ವಿವರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು'. ರಂಜಕ=ಮನೋಹರವಾದ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನೋರಂಜಕ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಂಜಿಸುವ ಎಂಥವಾದರೆ, ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸುವ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ರಂಜನೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಜನಹಿತ ಗು ಸುಧಾಜನರ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿರುವ. 'ಒಂದು ಜನಹಿತ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟ ಮುಂಬಯಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ೧೯೯೭ರ ಎನ್‌ಕೌಂಟರ್‌ನ ಪೂರ್ತಿ ಸೂಚಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಪೊಲೀಸರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದಿದೆ'. ಜನಹಿತ ನಾಮಪದವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ (ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ; ಜನರ ಹಿತ). ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ 'ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇಂಟರೆಸ್ಟ್' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಜನಾಭಿಮತ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಜನಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ, ಸಮ್ಮತಿ. 'ಸಂವಿಧಾನದ ೩೮ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದ ಅವರು ಸಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರೇ ಎದ್ದು ನಿಂತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಜನಾಭಿಮತ ನೀಡಿದಾಗ...'. 'ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ', 'ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಮೇಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ.

ಜರೂರಾತಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕೂಡಲೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು; ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು. 'ಮಿತವ್ಯಯದ ಜರೂರಾತಿ'. ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದ ಜರೂರಿ-ಜರೂರು ಪದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಮೇಲಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲರೂಪ 'ಜರೂರ್'. ಮಾದರಿರೂಪ: ಹಾಜರಾತಿ, ದಾಖಲಾತಿ, ಮಂಜೂರಾತಿ.

ಜಲರೋಧನ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಳುವುದು/ವ್ಯರ್ಥಪ್ರಯತ್ನ. 'ಲಾಂಚ್ ಬೇಡಿಕೆ: ಶರಾವತಿ ಮಕ್ಕಳ ಜಲರೋಧನ'. 'ಅರಣ್ಯರೋಧನ' ಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಅದರಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲೂ ಸಹಾ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂಬುದೇ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥ.

ಜಲಾಭೇದ್ಯ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರು ಭೇದಿಸಲಾಗದ; ನೀರು ಒಳಹೋಗದ. 'ವಿದೇಶೀ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಜಲಾಭೇದ್ಯ ಆಕರ್ಷಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ವಿವಿಧ ಗಾತ್ರದ ಫಂಕೀ ಬೀನ್ ಬ್ಯಾಗುಗಳು ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಪೇಟೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿವೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ವಾಟರ್ ಪ್ರೂಪ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಶಬ್ದ. ಆದರೆ ಅರ್ಥಸ್ಪುರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೇ.

ಜಲಾಹಾರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ನೀರಿನ ರೂಪದ ಆಹಾರ, ನೀರಾಹಾರ. 'ನಂದಾ ಅವರು ಕಳೆದ ೩ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಜಲಾಹಾರದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದರು'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ದ್ರವಾಹಾರ' ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. 'ಜಲಾಹಾರ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವುದು ಎಂಬರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜಲಪಾನ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀರಾದ ಆಹಾರ ಅಥವಾ ದ್ರವದ ರೂಪದ ಆಹಾರ ಎಂದು ಬಳಸುವುದೇ ಸೂಕ್ತ.

ಜಾಗಾವಕಾಶ ನಾ ತುಷಾರನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಲು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಅನುಕೂಲ. 'ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಪತ್ರಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತರಿಸಲು ಜಾಗಾವಕಾಶವಿತ್ತು...'. 'ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಪದ. 'ಜಾಗ' ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಮೂಲದ್ದು. ಅವಕಾಶ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ. ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. ಆದರೆ, ಇಂದು ಇಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊಸ ರಚನೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಜಾಣಗುರುಡುತನ ನಾ ಆಕೃತಿ ಕಂಡರೂ ಕಾಣದಂತೆ ನಟಿಸುವ ಗುಣ. '...ಮಂಜುನಾಥರಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಈಶ್ವರಪ್ಪನಾಗಲೀ, ಜಗದೀಶ ಶೆಟ್ಟರ್ ಅಗಲೀ ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಣಗುರುಡುತನವನ್ನೇಕೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ'. 'ಜಾಣಕಿವುಡು' ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ 'ಜಾಣಗುರುಡು' ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ 'ತನ' ಹತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಾತ್ಯಂಧ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಜಾತಿಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರು. 'ಭಾರತದಲ್ಲೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಹೊರಟಿದ್ದ ಜಾತ್ಯಂಧರ ದಾಂದಲೆ, ದದ್ದುಳಿದುಳಿತ, ಅಟ್ಟಹಾಸ...ಬೇಯಬೇಕಾಯಿತು'. 'ಮತಾಂಧ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮೇಲಿನ ಪದಕ್ಕೆ 'ಹುಟ್ಟುಕುರುಡ' ಎಂಬರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಬರಬಹುದು: ಭಾಷಾಂಧ

ಜಾತ್ಯೋತ್ಸವ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಜಾತ್ಯ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವ. ರಥೋತ್ಸವ, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿರುವಪದ. 'ಮೇಲಿನ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ರಥ-ಉತ್ಸವ, ರಾಜ್ಯ-ಉತ್ಸವ ಎರಡೂ ಪದಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದವು'. 'ಜಾತ್ಯೋತ್ಸವ'ದಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ವಪದ ಜಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಯಾತ್ಯ'ಯ ತದ್ಭವ ರೂಪ.

ಜಾದೂಗಾರಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಜಾದೂ ಮಾಡುವ ಕಲೆ. 'ಜಾದೂಗಾರಿಕೆಗೆ ನಾಟಕೀಯ ಆಯಾಮ ನೀಡುವ ಉತ್ಸಾಹದ ಕುದ್ರೋಳಿ ಗಣೇಶ'. 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಸಬು, ಗುಣ ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಾದೂಗಾರನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು 'ಇಕೆ' ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಮಾಸ್ತರಿಕೆ, ಡಾಕ್ಟರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜಾರುವಣಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ(ಮಹಡಿಗಳಿಗೆ) ಹತ್ತಲು ಮತ್ತು ಇಳಿಯಲು ಬಳಸುವ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಾಲಿತ ಏಣಿ. '...ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಜಾರುವಣಿ (ಎಸ್ಕಲೇಟರ್) ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯೊಬ್ಬಳ ದುರ್ಮರಣ...'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಎಸ್ಕಲೇಟರ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪದ.

ಜಾಲಬಂಧ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕವ್ಯವಹಾರ ಸಂಪರ್ಕ/ಸಂಬಂಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. 'ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಬಲವಾದವರು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಜಾಲಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವವರು ಮೇಲಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯತಕ್ಕದ್ದು. ಜಾಲ ಎಂದರೆ ಬಂಧ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಜಾಲಬಂಧವೆಂದು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೋಡಿ ಗೂಢಚಾರರ ಜಾಲ, ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆದಾರರ ಜಾಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದ.

ಜಿದ್ದಾ ಜಿದ್ದು ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಪ್ರೋಟಿ. 'ಪುತ್ರೂರು: ನೇರ ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿಗೆ ಅಖಾಡ ಸಜ್ಜು'. ಇದೊಂದು ಸಾದೃಶ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ. 'ಖಡಾಖಡಿ', 'ಹಣಾಹಣಿ' ಮಾದರಿಯ ಪದವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾದ್ಯಂತ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಪೂರ್ಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲೆಡೆ. 'ಬಳ್ಳಾರಿ: ಜಿಲ್ಲಾದ್ಯಂತ ರಸ್ತೆ ತಡೆ, ನಾಳೆ ಬಂದ'. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಬಹುಶಃ ಇದರ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣ 'ಜಿಲ್ಲಾ' ಎಂಬುದಿರಬೇಕು. ಆದರೆ 'ಜಿಲ್ಲೆ' ಎಂಬುದು ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆ+ಆದ್ಯಂತ 'ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ' ಆಗಬೇಕು. ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲ.

ಜೀವನಯಾಪನೆ ನಾ ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವುದು, ಜೀವನಸಾಗಿಸುವುದು 'ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಮಂಗಳನ್ನು ಆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನಯಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟ..'. 'ಕಾಲಯಾಪನೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಜೈನೀಕರಣ ನಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಳಗು ಮಾಡುವುದು. 'ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜೈನೀಕರಣ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪದ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದದೊಡನೆ ಈಕರಣ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ. ಇಸ್ಲಾಮೀಕರಣ, ಆಫ಼ಫಾನಿಸ್ತಾನೀಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜೋಗುಳಿಸು ಕ್ರಿಸುಧಾ ಜೋಗುಳ ಹಾಡು. 'ಈಕೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಕೂಸು, ನೆಲಕಡಲುಗಳ ನಡುವಣ ನೀಳತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಹಸುಳೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ, ಪಾಲಿಸಿ, ಜೋಗುಳಿಸಿದ ತಾಯಿಯೂ ಹೌದು'. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಒಳಗೊಂಡ ಪದ. ನಾಮ ರೂಪಕ್ಕೆ 'ಇಸು' ಸೇರಿಸಿ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ ತರುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಮಾದರಿ.

ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಾರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವವ. 'ರಾಹು-ಕೇತು ಗ್ರಹಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮೊದಲಾದ.. ಹೊಸವರ್ಷದ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಶೇರು ಪೇಟೆ ವಹಿವಾಟು ಕುರಿತು ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಾರರೂ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ'. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು ಜ್ಯೋತಿಷಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಟೀಕಾಸ್ವದ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ'ಟೀಕೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುವ ಟೀಕೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವ, ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ. 'ಅದೇ ಯಾಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾ ಇದೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು 'ಟೀಕಾಸ್ವದ' ಪಕ್ಷ'. ಶಂಕಾಸ್ವದ, ಚರ್ಚಾಸ್ವದ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸಪದ.

ಟೀಕಾದಾಳಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಮಾತಿನ ಮುತ್ತಿಗೆ. 'ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಕಲ್ಯಾಣಸಿಂಗ್ ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಕೂಡ ಅತ್ಯುಗ್ರ ಟೀಕಾದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ಸೋನಿಯಾ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು...' ವಾಗ್ಗಳಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಟೀಕಾಸ್ವ' ಎಂಬ ಪದದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಟೆನಿಸ್‌ಗಾತಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಟೆನಿಸ್ ಆಟ ಆಡುವವಳು. '...ಹಿಂಗಿಸ್ ಈ ಶತಮಾನದ ಅತಿ ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಟೆನಿಸ್‌ಗಾತಿಯೆಂಬ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.' 'ಗಾರ' ಪದದ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಗಾತಿ, ಗಾರ್ತಿ, ರೂಪ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾ: ಆಟಗಾರ: ಆಟಗಾರ್ತಿ. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೊಡನೆ ಬಂದಾಗ ಸ್ವಾರಾಂತ್ಯ ಪದಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುವುದು ರೂಢಿ. ಉದಾ: ಬ್ಯಾಟುಗಾರ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಜನಾಂತ ಪದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಟ್ರಿನ್‌ಗುಟ್ಟುವಿಕೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ 'ಟ್ರಿನ್' ಎಂದು ಶಬ್ದ ಮಾಡುವಿಕೆ 'ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳ ಟ್ರಿನ್ ಗುಟ್ಟುವಿಕೆ ಇಂದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿ ಉಂಟುಮಾಡಿತು'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಘುಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಅನುಕರಣವಾಚಿ ಪದ.

ಟೈಧಾರಿ ನಾ ಸುಧಾಟೈ ಧರಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ '... ಸಾಲಾಗಿಟ್ಟ ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳ ಮುಂದೆ ಚಿಗುರು ಮೀಸೆಯ ಯುವಕರು. ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಟೈಧಾರಿಯೊಬ್ಬ ಪಟಪಟನೆ ಅಮೆರಿಕನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ...' ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಪದಗಳೊಡನೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದೆಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡೀಕರಣ (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡು) ಗೊಳಿಸಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ. ಸೂಟಧಾರಿ, ಕೋಟುಧಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಪದವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಠಣಗುಟ್ಟಿಸು ಕ್ರಿ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಹಣದಿಂದ/ನಾಣ್ಯದಿಂದ ಶಬ್ದಮಾಡು. 'ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ ಜನರದುರಿಗೆ ನಯಾಪೈಸೆಗಳನ್ನು ಠಣಗುಟ್ಟಿಸಿ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಂತಲ್ಲ ಛೇ!' ಅನುಕರಣ ವಾಚಕದಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ತಂದಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ. ಡವಗುಟ್ಟಿಸು, ಝಣಗುಟ್ಟಿಸು ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು.

ಠಣಾಯಿಸು ಕ್ರಿ ಸುಧಾ ಠಣ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದಮಾಡು 'ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಪೋನು ಠಣಾಯಿಸಿತು'. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಅನುಕರಣವಾಚಕ. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಪೋನು ಠಣಾಯಿಸಿತು' ಎಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಪೋನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಬ್ದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ 'ಟ್ರಿನ್ ಟ್ರಿನ್' ಎಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ರಿಂಗಾಯಿತು', 'ರಿಂಗಿಸಿತು' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ

ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನಾಣ್ಯದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವಾಗ 'ರಣ್' ಶಬ್ದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ರಣಾಯಿಸು' ಸರಿಯಾದುದೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಲೇವಣಿಸು ಕ್ರಿ ಉದಯವಾಣಿಲೇವಣಿ/ಇಡುಗಂಟು ಇಡು. '...ಬಾಕಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಹಣ ನೀಡದಂತೆ ಹಾಗೂ ಆ ಹಣವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಲೇವಣಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಲು ವಾದಿ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ'. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿದ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ.

ಲೋಣಪಿ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭದವ್ವನೆಯ ಹೆಂಗಸು. 'ಲೋಣಪಿಯಿರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ'. 'ಲೋಣಪಿ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 'ದಷ್ಟ'ಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥೂಲಕಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಜಾಹೀರಾತು. ಲೋಣಪಿ ಪದವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಜಾಹೀರಾತು. ಲೋಣಪಿ ಪದವನ್ನು 'ಇ' ಕಾರಾಂತಗೊಳಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾದ ಶಬ್ದ.

(ಡ-ದ)

ಡಾಲರ್ ಷಾಹಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಡಾಲರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ. 'ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಂಡನ್ ಅವರ ಭೇಟಿ ಭಾರತವನ್ನು ಡಾಲರ್ ಷಾಹಿಯ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳಗೆ ತುರುಕುವ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನ'. 'ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ' 'ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ' ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅಮೆರಿಕದ ಆಡಳಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ.

ತಂಗುಧಾಮ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಲು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂತಹ ಸ್ಥಳ. 'ಮಸ್ಸೂರಿ ತಂಗುಧಾಮದ ಸಮೀಪ ಮಂಗಳವಾರ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದು ಪೈಲಟ್ ಸೇರಿದಂತೆ... ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ'. 'ತಂಗುದಾಣ' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ತಂಡೇತರ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿತಂಡದವರಲ್ಲದ. 'ರಂಗ ಕಲಾವಿದ, ತಂಡೇತರ ನಿರ್ವಹಣೆ/ಸ್ಥಾಪನಾ ಅನುದಾನ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ....'. 'ಇತರೆ' ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇತರ, ಬೋಧಕೇತರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ತಂತ್ರಚಳಕ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಚಮತ್ಕಾರ, 'ಸರಣಿ ಗುಮ್ಮಟಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೆತ್ತುವ ಸ್ವಯಂಚಲಿ ಸೈಫನ್‌ಗಳು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ತಂತ್ರಚಳಕದ ನೋಟ'. 'ಕೈ ಚಳಕ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಚಳಕ' ಪದವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪದದೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ತಾಂತ್ರಜ್ಞಾನಿಕ ಗು ಉದಯವಾಣಿತಾಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ. 'ಭೂ ಸಂಯೋಜಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಜ್ಞಾನಿಕ ಮಾಹಿತಿಯತ್ತ ಯತ್ನ'. ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಎನ್ನುವ ಪದದ ಬಳಕೆಯೂ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಅರ್ಥದಗಳಲ್ಲೂ ಬರುವುದರಿಂದ ತಾಂತ್ರಜ್ಞಾನಿಕ ಸರಿಯಾದ ರೂಪವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ತಂತ್ರಾಂಶ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಗಣಕಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮಾಡಿರುವ ಯೋಜನೆ. 'ಕಿಯೋನಿಕ್ಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸಂಜಯ್ ದಾಸ್ ಗುಪ್ತಾ ಮಾತನಾಡಿ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಂತ್ರಾಂಶ ತಯಾರಕರು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು'. ಮೃದುಗಣಕ, ಮೃದುಪಕರಣ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಸಿದ್ದರೂ ಸಹಾ ಯಾವುದೂ ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ತಂಪುಕಾರಕ ಗು ತರಂಗತಂಪನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ. 'ಆಯುರ್ವೇದವು ಇದನ್ನು ತಂಪುಕಾರಕ, ಶಕ್ತಿದಾಯಕ, ಮೂತ್ರ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ವರ್ಣಿಸಿದೆ'. 'ಕಾರಕ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ 'ದಾಯಕ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತುವುದು. ಉದಾ: ಶಕ್ತಿದಾಯಕ, ಸಂತೋಷದಾಯಕ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಳಸಬೇಕಾದಾಗ ಉಚ್ಚವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ತಂಪನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಎಂದೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ತಟರಕ್ಷಕ ಗು ಉದಯವಾಣಿಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ. 'ಕಳೆದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೇಂದ್ರ ಗುಪ್ತಚಾರ ಇಲಾಕೆಯ ತಟರಕ್ಷಕ ಪಡೆಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರೆಚಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೂತಿದಲಾಗಿದೆ....'. 'ಇಂಗ್ಲಿಶಿನಲ್ಲಿರುವ 'ಕೋಸ್ಟ್ ಗಾರ್ಡ್' ಎಂಬುದರ ನೇರ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಪದ. ಮಾದರಿ: ಗಡಿರಕ್ಷಕ, ಗೃಹರಕ್ಷಕ.

ತಡರಾತ್ರಿ ನಾ ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕರಾತ್ರಿಯ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ. 'ಕಳೆದ ತಡರಾತ್ರಿ ಪಕ್ಷದ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಸಂಸದರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು'. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಲೇಟ್ ನೈಟ್' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ತಡವರಿಕೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ತಡೆ ತಡೆದು ಮಾತನಾಡುವುದು. 'ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ, ತಡವರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅತಿ ಸರಳವಾಗಿ ಮಾತಾಡಲು ತೊಡಗಿರಿ'. 'ತಡವರಿಸು' ಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ಸಾಧಿತವಾದ ನಾಮಪದ. ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪದದ ನಂತರವೇ ಸೇರುವುದು ರೂಢಿ. ಉದಾ: ರಾರಾಜಿಸು-ರಾರಾಜಿಸುವಿಕೆ; ಮರೆಸು-ಮರೆಸುವಿಕೆ ಬಿಡಿಸು-ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ತಡವರಿಸುವಿಕೆ ಸರಿಯಾದ ರೂಪವಾಗಬಹುದು.

ತಡೆಕಂಬ ನಾ ಲೋಕಧ್ವನಿ ಅಡ್ಡಿ, ತಡೆ. 'ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ.ಯ ಗೆಲ್ಲುವ ಕುದುರೆ ಓಟಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಹಾಕಿದ್ದ ತಡೆಕಂಬವನ್ನು ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮಜಬೂತ ಆಗಮನ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿತೆ...?' 'ತಡೆಗೋಡೆ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಅಡ್ಡಗಾಲು, ಅಡ್ಡಗೋಡೆ, ಅಡೆತಡೆ, ಪದಗಳೂ ಸಹ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. 'ತಡೆಕಂಬ' ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ನೀಡಬಲ್ಲುದು ಎಂಬುದು ಸಂದೇಹ.

ತಡೆನೆಗೆತ ಓಟ ನಾ ಸುಧಾ ಅಡ್ಡ ಹಾಕಿರುವ ತಡೆಗಳನ್ನು ಹಾರಿ ಮುಂದೋಡುವ ಓಟ. '...ಓಟಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ದಿನ ೧೦೦ ಮೀ. ತಡೆನೆಗೆತ ಓಟ. ಡಿಸ್ಕಸ್ ಎಸೆತ.... ನಡೆಯುತ್ತದೆ'. 'ಅಡೆ ತಡೆ ಓಟ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗವೇ, ಓಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಪದವಾಗಿದ್ದು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ತತ್ಪಾಂತರ ನಾ ಲಂಕೇಶಪತ್ರಿಕೆ ತತ್ಪ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು. '...ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯ ಬೋಧಿಸುವ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಕೋಮುವಾದಿ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾರಿದರು. ಒಂದೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪಾಂತರವಾಯಿತು'. 'ಪಕ್ಷಾಂತರ' ಪದವನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದಂತಹ ಪದ.

ತತ್ಪಾಕಾಂಕ್ಷಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿತತ್ಪಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದವರು. 'ಕೈಕಾಲಿಲ್ಲದವರನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ನಾವು ಪುಣ್ಯವಂತರೆಂಬ ತತ್ಪಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಗಿರುವುದು ಈ ಸಹೋದರಿಯರ ದೊಡ್ಡ ಗುಣ'. 'ಆಕಾಂಕ್ಷಿ' ಪದವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಪದದೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ 'ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಬಯಕೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಮಾದರಿ: ಮಹತ್ಪಾಕಾಂಕ್ಷಿ.

ತನಿಖೆಗಾರ ನಾ ತರಂಗ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವವರು. 'ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಭರೀಹೋಕ್ ಅವರು ತನಿಖೆಗಾರರಿಗೆ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಬದಲಾಗಬಹುದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ, ಗಾರ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು (ತನಿಖೆ ಮಾಡುವವರು, ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವವರು ಇತ್ಯಾದಿ) ಈಗ ಒಂದೇ ಪದವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ತಪ್ಪುಗಾರ ನಾ ತರಂಗತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುವವ. 'ಅದೇ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನೂ ತಪ್ಪುಗಾರರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು'. ತದ್ಧಿತಾಂತಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಈಗ ಕಾರಗಾರ ಪ್ರಯತ್ನಯದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಪ್ಪತಸ್ಥ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದಿಂದ ಮೇಲಿನ ರಚನೆ ಅನವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ತಪ್ಪುದಾರ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುವ. 'ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುದಾರ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧದ ಆರೋಪಗಳು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತಾದರೆ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೂ ದಾರ-ಗಾರ-ಕಾರ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾದರಿಯಾಗಿಬಹುದು. -ದಾರ ಇದು ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಿಗೆ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ.

ತರಂಗಿಸು ಕ್ರಿ ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಹೊಮ್ಮುವಂತೆ ಮಾಡು. 'ವಚನ ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ವಚನತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಮುಖಿಗಳಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತರಂಗಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ತರಬೇತಿಗಾರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗುವವ. 'ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಗ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನಗಾರ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಯೋಗ ತರಬೇತಿಗಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ...'. 'ತರಬೇತುದಾರ' ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ತಲ್ಲಣಕಾರಿ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಚಿಂತೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ/ತಳಮಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ. 'ತಲ್ಲಣಕಾರಿ ಪ್ರಕರಣ'. 'ಕಾರಿ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ 'ಉಂಟುಮಾಡುವ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ 'ತಲ್ಲಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ' ಎಂದೇ ಬಳಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ 'ಆತಂಕಕಾರಿ' ಪದ ಮಾದರಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

ತಾಲಿಬಾನೀಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ತಾಲಿಬಾನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊಂದಿಸುವುದು. 'ಕಾಶ್ಮೀರದ ತಾಲಿಬಾನೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು'. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದೇಶವನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಪದರಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನೀಕರಣ, ಭಾರತೀಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಪದಗಳೂ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಉದಾ: ವೀರಪ್ಪನೀಕರಣ. ಮೇಲಿನ ಪದ ತಾಲಿಬಾನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬಂದಿರುವಂತಹದ್ದು.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯಾಂತ್ರಿಕ/ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವಿರುವವ. 'ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಲಾಭವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಿಗಳು'. 'ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ' ಎಂಬುದರಿಂದ ರೂಪಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ. 'ತಂತ್ರಜ್ಞ' ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ತಿದ್ದಾವಣೆ ನಾ ಸುಧಾಹಸ್ತಪ್ರತಿ ತಿದ್ದುವ ಕೆಲಸ; ತಿದ್ದುವಿಕೆ, 'ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಮಾಫಿಯಾ ಕುಟುಂಬಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಅದರಲ್ಲಿದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ತಿದ್ದಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾಣದ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮುಂದೆ ಬಂದರು.' 'ಚುನಾವಣೆ', 'ಜಮಾವಣೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇವು ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಪದಗಳು. (ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಪದವಾಗಿದೆ.) ಇವುಗಳ ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳೂ ಇವೆ. ಚುನಾಯಿಸು, ಜಮಾಯಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ 'ತಿದ್ದಾಯಿಸು' ರೂಪನಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ತಿನ್ನಬಾಕ ನಾ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿನ್ನುವವನು/ತಿನ್ನುವುದೇ ಹವ್ಯಾಸವಾಗುಳ್ಳವನು. 'ನಾನು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದವಳಿದ್ದಾಗ ಲಳ ಕೆ.ಜಿ.ಯಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಬಳುವಳಿ. ನಾವೆಲ್ಲ ತಿನ್ನಬಾಕರು'. 'ಬಾಕ' ಪದ ಬಳಸಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ತಿನ್ನಬಾಕ ಸರಿಯಾದೀತು.

ತಿರುಪಾಯಿಸು ಕ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭತಿರುತಿರುಗಿ ಹಾಕು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹಾಕು. 'ಚಂದನದವರು ಇಂತಹ ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಿರುಪಾಯಿಸಿದರೂ ಒಪ್ಪೆನಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ತಪ್ಪೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ'. ಬಹುಶಃ ಮೇಲಿನ ಪದ ಸಾಧ್ಯಶ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ. 'ಲಪಟಾಯಿಸು', 'ಚುನಾಯಿಸು' ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೇಗೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ.(- + ಇಸು)

ತಿರೋಗಾಮಿತನ ನಾ ಕರ್ಮವೀರಮೂಲಭೂತವಾಗಿರುವುದು: 'ಅಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದಾಗ ಜನ ಕಲ್ಯಾಣ, ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ತಿರೋಗಾಮಿತನ ಹುಚ್ಚೇಳುತ್ತದೆ. 'ಪುರೋಗಾಮಿ' ಪದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 'ತಿರೋಗಾಮಿ' ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ.

ತುಂಡಗಲ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಅಗಲ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುವ. 'ಆಕೆಯ ತುಂಡಗಲದ (ಪಾಸ್ ಪೋರ್ಟ್) ಪೋಟೋ ಕೂಡಾ ಎಲ್ಲೂ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಸ್ವಷ್ಟೆಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಪದವನ್ನೇ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ತುಟಿಯಂಟು ನಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಣ್ಣ. 'ತುಟಿಯಂಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಸಾದನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಮುಖವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದವು.' 'ಲಿಪ್‌ಸ್ಟಿಕ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾದ ಪದ.

ತೂಗು ವಿಧಾನಸಭೆ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭೆಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಹುಮತ ಬಾರದ ಸ್ಥಿತಿ. 'ತೂಗು ವಿಧಾನಸಭೆ ರಚನೆಯಾಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಕಾಣುತ್ತಲಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಹಂಗ್‌ಅಸೆಂಬ್ಲಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನೇರಾನುವಾದ. 'ಅತಂತ್ರ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ತೃಷಾಪಹಾರಿ ಗು ಸುಧಾ ದಣಿವನ್ನು, ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ. 'ತೃಷಾಪಹಾರಿ ಪೇಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆಯು ಪ್ರಮುಖ'. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ತೇವಾಂಶಗಳು ಗು ಜಾಹೀರಾತು ತೇವದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. 'ತ್ವಮಯಗೆ ಕಾಂತಿ ನೀಡುವ ವಿಟಮಿನ್‌ಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಪೂರ್ವ ಭೇದಿಸುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ತೃಚೆಯನ್ನು ತೇವಾಂಶಮಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವಂತಹ ಪದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಉದಾಹರಣೆ. ಚರ್ಮ ಒಣಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶ.

ದಂತಾರೋಗ್ಯ ನಾ ತರಂಗಹಲ್ಲುಗಳು ರೋಗಮುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು. 'ದಂತಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣತ ವೈದ್ಯರಿಂದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿಸುವುದು'. 'ಆರೋಗ್ಯ' ಪದ ಉತ್ತರಪದವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ದೇಹದ ಅಂಗಗಳೊಡನೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಮಾದರಿ: ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಜನಾರೋಗ್ಯ.

ದಟ್ಟಣಿಸು ಕ್ರಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಒಂದೆಡೆ ಗುಂಪಾಗಿ ಸೇರು. 'ಜನದಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಗುವ ಯಂತ್ರದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲೆಂದೆ ಜನ ಇನ್ನಷ್ಟು ದಟ್ಟಣಿಸುತ್ತಾರೆ'. 'ದಟ್ಟಿಸು' ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ 'ದಟ್ಟಣೆ'ಗೆ 'ಇಸು' ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವುದೇ ಕಾರಣ.

ದಮನಕಾರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಅಡಗಿಸಿದವ, ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದವ. 'ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯದವರು ನಿಷ್ಕರುಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ದಮನಕಾರರ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು... ಆಡಿದ್ದಾರೆ.'-ಕಾರ ನಾಮ ಸಾಧಕ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. 'ದಮನಕ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ದಶಕಾಂತರ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರ್ ಅನೇಕ ದಶಕಗಳಷ್ಟು. '...ಆದರೆ ನೆಡುಮಾರನ್ನನ್ನು ತಂದು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ... ಅದು ತಮ್ಮ ದಶಕಾಂತಗಳ ಇಮೇಜಿಗೆ ತಾವೇ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಿ'. 'ಅಂತರ' ಪದವನ್ನು ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಲಕ್ಷಾಂತರ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ, ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ 'ದಶಕ', 'ಶತಕ', 'ಸಹಸ್ರ' ಪದಗಳೊಡನೆ 'ಅಂತರ' ಬಳಕೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ನಾಮಪದ ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪದವೊಂದೇ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ 'ದಶಕಾಂತರಗಳಿಂದ' ಎಂದಾಗ ಏನೂ ಅರ್ಥಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ 'ವರ್ಷ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯೂ ಆಗಬೇಕು.

ದಲಿತೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆ; ಕೆಳವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆ. 'ಸಾಲುಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿರುವ ಬಡವಿ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥೆ, ದಲಿತೆ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಬಂದಿವೆ'. ಗುಣವಾಚಕವಾಗಿ ಬಂದ 'ದಲಿತೆ' ಪದ ನಂತರ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸೂಚಕ ನಾಮಪದವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಯಿತು. ಈಗ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಿ ಪದವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ದಾಟುಮಾತು ನಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ. ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ಮಾಡುವ ವಿರಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಾಟುಮಾತುಗಳೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಪಾಸಿಂಗ್ ರಿಮಾರ್ಕ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಂತಹ ಪದ.

ದಾನಿನಾನುತನ ನಾ ಸುಧಾ ದಾನ ನೀಡುವವ ನಾನು ಎಂಬ ಗುಣ. 'ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದಾನಿನಾನುತನದ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಾಗಲೇ ಬಣ್ಣದ ಬದುಕಿನ ತಳುಕು ಬಳುಕಿನ ತೋರುಗಾಣಿಕೆಯನ್ನಾಗಲೀ ನಾನು ಈತನಕ ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲ'. 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ದುಬಾರೀಯ ಗು ಜನಮುಖಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯದಾದ. 'ಟೈಟಾನಿಕ್ ಸಿನಿಮಾದಿಂದ ದುಬಾರೀಯ ಡಾಲ್ಫಿ ಸ್ವೀರಿಯೋವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವ...'. 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ದುಬಾರಿಯದಾದ ಎಂಬರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನನ್ನೂ ನೀಡದು.

ದುರಾಕಾಂಕ್ಷೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಕೆಟ್ಟ ಬಯಕೆ/ಆಸೆ. 'ತಾವೇ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂಬ ದುರಾಕಾಂಕ್ಷೆ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳೇ ಕಾರಣ'. 'ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ದುರಾಲೋಚನೆ' ಪದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಎನ್ನಬಹುದು.

ದುರದೃಷ್ಟತೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ದೌಭಾಗ್ಯ. 'ಈ ಇಬ್ಬರು ಮುಖಂಡರು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದುರದೃಷ್ಟತೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ' ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಅದೃಷ್ಟ', 'ದುರದೃಷ್ಟ' ಪದಗಳುಂಟು. ಇವು ನಾಮಪದಗಳು. ಆದರೆ ನಾಮಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಪದದ ಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆದಿದೆ. 'ತೆ' ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 'ದುರದೃಷ್ಟ'ವೇ ಸಾಕು.

ದುರ್ನಡವಳಿಕೆ ನಾ ಸುಧಾ ಕೆಟ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಂದೆ ಆದವನ ದುರ್ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಮಗುವಿನ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ...' 'ದುರ್ನಡತೆ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು

ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಪದದಿಂದ ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವುದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಮೇಲಿನ ಪದವೂ ಅರಿಸಮಾಸವಾಗಿದೆ. ದುರ್ನಡತೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ 'ದುರ್ನಡವಳಿಕೆ' ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ದುರ್ನಿರ್ವಹಣೆನಾ ಉದಯವಾಣಿಸರಿಯಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸದಿರುವುದು. '....ಐರೋಪ್ಯ ಕೂಟವೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಕೂಟದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯು ದುರ್ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದೆ...'. 'ಮಿಸ್‌ಮ್ಯಾನೇಜ್ ಮೆಂಟ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ 'ಅಪನಿರ್ವಹಣೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ದುರ್ಬಲೀಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಬಲಗುಂದಿಸುವುದು; ಸತ್ಯಹೀನವನ್ನಾಗಿಸುವುದು. 'ಧೋರಣೆ ದುರ್ಬಲೀಕರಣ, ಮಿತ್ರನಿಷ್ಠೆಯ ಅಂತಃಕರಣ ಪರಂಪರಾಗತ ದ್ವೇಷ ನಿವಾರಣ....' 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸೇರ್ಪಡೆ.

ದುರ್ಮಾದರಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ರೀತಿ. 'ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ದುರ್ಮಾದರಿಯಾಗುವಂತೆ ವರ್ತಿಸಿ ಅವರ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಳ್ಳಾಗುವುದೇ?. ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲದ ಕೆಟ್ಟ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವಂತೆ 'ದುಃ' ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೇ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸಪದ.

ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸು ಕ್ರಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಕಡೆಗಣಿಸು, ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಕಾಣು. '...ಹಸಿವಿನ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಅನೇಕರು ಸಾಯುವ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಹಾಳಾಗಿದೆಯೆನ್ನುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಆಹಾರ ನಿಗಮವು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಈ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಮೆರಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಪಾಲು..' ಅಪಪ್ರಯೋಗವಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. 'ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸು' ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಯೋಗ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದೇ?

ದುರ್ಲಾಭಿಗ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು. 'ಈ ಗಟ್ಟಿದನಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಉದ್ಧಟತನಕ್ಕಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸನ್ನಿವೇಶದ ದುರ್ಲಾಭಿಗರಿಗೂ, ಹಿತಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಗಂಟೆ ಎಂಬುದನ್ನು...'. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪದರಚನೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಿ ನಾಮಪದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೂ 'ಲಾಬಿಗ' ಪದ ಇಲ್ಲ. 'ಲಾಭಬದುಕ' ಇದೆ. ನೇತೃತ್ವವಾದ 'ಲಾಭಕೋರ' ಪದ ಇದೆ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲದ ಪದಕ್ಕೆ ಉಪಸರ್ಗ ಸೇರಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಈ ಪದ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ ಲಾಬಿಗಕ್ಕೂ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು.

ದುರ್ವಾದ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಅಸಂಬಂಧವಾಗಿ ವಾದಿಸುವುದು. 'ಆವೇಶ ಮತ್ತು ದುರ್ವಾದಗಳಿಂದ ವಾಸ್ತವತೆಗೂ ಜನಹಿತಕ್ಕೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ'. 'ವಾದ'ಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ 'ವಿವಾದ' ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ದು' ಉಪಸರ್ಗದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ದುಶ್ಚಲ್ಪನೆ ನಾ ಸುಧಾ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು/ ಉಹಿಸುವುದು. 'ಕಾಡಿ ಕೂಡಬೇಕು, ಕೂಡಿ ಕಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ನಾಣ್ಣಡಿಯಂತೆ ಸ್ನೇಹದ ಮೊದಲು ಮಥನವಿರಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಸ್ನೇಹ ಅಂಕುರಿಸಿತೋ ನಂತರ ಆ ಎಲ್ಲ ದುಶ್ಚಲ್ಪನೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಬೇಕು'. ಮಾತಾಡುವಾಗ 'ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿರಬಹುದೇ? ಏಕೆಂದರೆ ಕಲ್ಪನೆ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿರಬಹುದೇ? ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿನಿಯಿಂದಂತೆ ದುಷ್ಚಲ್ಪನೆ ಆಗಬೇಕು. ನೋ. ದುಷ್ಟೀರ್ತಿ, ದುಷ್ಕಾಲ, ದುಷ್ಕಾರ್ಯ.

ದುಶ್ಯಕುನಕರ ಗು ಸುಧಾಕೇಡು ಸೂಚಿಸುವಂತಹ. '...ಪ್ರೀತಿ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಅನುದಿನವೂ ಸವಿದು ಹಾಯಾಗಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದಿ ಚೇತನವನ್ನು ದಟ್ಟದವಿಯ ಧೃತಿಗೆಡಿಸುವ ದುಶ್ಯಕುನಕರ ಮೌನ'. 'ಅಪಶಕುನ' ಇದುವರೆಗೆ ಬಳಕೆಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ. ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ದು'ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಕೆಟ್ಟ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ದುಷ್ಕರ್ಮೀಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಪಾತಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವುದು. '...ಯಂತಹ ಭೂಗತ ಜಗತ್ತು ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಪಾತಕಿಗಳ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕಾರಣ ದುಷ್ಕರ್ಮೀಕರಣ ಅಥವಾ ಪಾತಕೀಕರಣ (ಕ್ರಿಮಿನಲ್ಯೆಸೇಶನ್) ಎಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು'. 'ಅಪರಾಧೀಕರಣ' ಎಂಬ ಪದ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ದುಸ್ಸಾಹಸಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕೆಟ್ಟ ಸಾಹಸ ಮಾಡುವವ. 'ಆದರೆ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ದುಸ್ವಪ್ನ ಬೇಗ ಹರಿದೀತು. ದುಸ್ಸಾಹಸಿಗಳು ಭಾರಿ ಬೆಲೆ ತೆರುವುದು ಖಂಡಿತ'. 'ದು' ಉಪಸರ್ಗದೊಡನೆ ದುಸ್ಸಾಹಸ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಈಗ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೂಚಕ ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

ದುಃಖಪೂರ್ಣ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಶೋಕದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. 'ವೀರ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದ ಕರ್ನಲ್ ರಾಘವನ್‌ರಿಗೆ ದುಃಖಪೂರ್ಣ ವಿದಾಯ'. 'ಗೌರವಪೂರ್ಣ' ಎಂಬ ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ದುಕುಬಂಡಿ ನಾ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ತಳ್ಳುವ ಗಾಡಿ, ಕೈಗಾಡಿ. 'ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ವಾಹನಗಳನ್ನು, ದೂಕುಬಂಡಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು'. ನೂಕು ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ದೂಕು ಪದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಕೈಗಾಡಿಗಳನ್ನು ನೂಕುವುದು ದೂಕುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಎಳೆಯುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಬಹುಶ ಇಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಚಕ್ರದ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪದ ತಂದಿರಬಹುದು.

ದುರೀಕರಿಸು ಕ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭದೂರಮಾಡು, ದೂರವಿಡು. 'ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ದೂರೀಕರಿಸಿ, ಫ್ರೆಂಚ್ ನಿರ್ದೇಶಕ ತ್ರೂಫೋ ಸಂದರ್ಶನ ನಡೆಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ....' 'ದೂರವಿಡು' ಎಂದೇ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಈಕರಣ', 'ಈಕರಿಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪದ.

ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸು ಕ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಣುವಂತೆ ಸೆರೆಹಿಡಿ. 'ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ತಿಳಿಯದ ಸಂಗತಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೂ ತೆಹಲ್ಕಾದ ಕ್ಯಾಮರಾಗಳು ಅದನ್ನು ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ದೇಶ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತವಾಯಿತು'. ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಸರಿ. ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸುವುದು ಆನಂತರದ ಕೆಲಸ. ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಚಿತ್ರೀಕರಿಸು' ಪದ ಅರ್ಥವಿದ್ದಂತಿದೆ.

ದೃಶ್ಯೋಪಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಉಪಕರಣ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ. 'ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಪಕಿ ದೀಪಾ ಮೆಹ್ತಾರವರ ವಾಟರ್ ಚಿತ್ರದ ಚಿತ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಆಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ದೃಶ್ಯೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಂಘ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ..'. ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಸೆಟ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಮಾದರಿ : ಪಾರೋಪಕರಣ, ಪೀರೋಪಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ. ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದ ಪದ.

ದೋಷಣೀಯ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭತಪ್ಪಾಗುವಂಥ, ದೋಷವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ. 'ಇನ್ನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದಾಗ, ಯಾವುದೋ ಅನುವಾದದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಒಂದು ಚರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ನೀಡುವುದು ದೋಷಣೀಯ'. 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮಾದರಿ: ಮಾನವೀಯ, ಸಹನೀಯ. ಆದರೆ 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ 'ದೋಷಣ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕಾಗಿದ್ದು. ಆ ಪದವೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ದ್ರೋಹಾರೋಪಣೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕತನದ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸುವುದು. 'ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕ್ಲಿಂಟನ್ ಅವರ ದ್ರೋಹಾರೋಪಣೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಬೇಕಿರುವ ನೂರು ಮಂದಿ ಸೆನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರು ತೀವ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಹೆಚ್ಚಿದೆ'. 'ದೋಷಾರೋಪಣೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ದೋಷಾರೋಪ ಪದವು ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹುದೇ ಎಂಬುದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಗೋಚರಿಸದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸುವುದು. ಮೇಲಿನ ಪದದ ಉದ್ದೇಶ ಕೇವಲ 'ದ್ರೋಹ'ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಿ ಹೇಳುವಂತಹುದಾಗಿದೆ.

(ಧ-ನ)

ಧನಪ್ರಿಯ ಗು ಸುಧಾ ಹಣ ಮಾಡಬಹುದಾದ. 'ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಮೆಡಿಕಲ್ ಮುಂತಾದ ಧನಪ್ರಿಯ ಯೋಜನೆಗಳತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತವೆ. 'ಜನಪ್ರಿಯ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಲಘುಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾದರಿಯ ಪದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಧನವೃಷ್ಟಿ ನಾ ಸುಧಾ ಹಣದ ಮಳೆ. 'ಯಶಸ್ಸು ಕೀರ್ತಿಗಳ ಉಡ್ಡಯನ. ಇನ್‌ಫೋಸಿಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಧನವೃಷ್ಟಿ ಮಾಡತೊಡಗಿತು.' 'ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಸಮಾನಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ 'ಹಣದ ಹೊಳೆ'ಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಧರಣಿಕಾರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕತಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಪಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವರು, ಕುಳಿತಿರುವವರು. 'ಸ್ಥಳೀಯ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕ... ಮನವಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ವಾರ್ತೆ ಪುನರಾರಂಭಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಭರವಸೆ ದೊರೆಯದಿದ್ದಾಗ ಕೆಲ ಧರಣಿಕಾರರು ನಿರ್ದೇಶಕರೊಂದಿಗೆ ವಾದಕ್ಕೆಳಿದರು'. 'ಕಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಂಸ್ಕೃತ/ಕನ್ನಡ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಹೊಸ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನಿತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಪದಗಳೊಂದಿಗೂ ಇಂದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿಯ 'ಧರನಾ' ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಧರಣಿ' ಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು 'ಕಾರ'ದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತ' ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಧರ್ಮಕಾರಣಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು; ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವನು. 'ಹುಟ್ಟು ಸಾವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ವಿವಿಧ ಪೂಜಾಕ್ರಮ, ಶುಭ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ವಿವಿಧ ಶೋಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಇತ್ಯಾದಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಧರ್ಮಕಾರಣಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರಾಗಿ... ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ'. ರಾಜಕಾರಣದಿಂದ 'ರಾಜಕಾರಣಿ' ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಧರ್ಮಕಾರಣದಿಂದ 'ಧರ್ಮಕಾರಣಿ' ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಅರ್ಥ ಸ್ಪೂರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೇ.

ಧರ್ಮಭರಿತ ಗು ತರಂಗಧರ್ಮದಿಂದ ತುಂಬಿರುವಂತಹ. 'ಯುದ್ಧ, ಹಿಂಸೆ, ಶೋಷಣೆಗಳಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮಭರಿತ ಹೊಸ ಸಮಾಜ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ'. 'ಭರಿತ' ಪದಕ್ಕೆ ತುಂಬಿದ ಎಂಬರ್ಥ. ಆದರೆ ಇದು ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಸತ್ಯಭರತ ಹಣ್ಣು. ಇಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಅದರೊಳಗೆ ತುಂಬಿರುವಂತಹುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮಾತೀತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರದ, ಹೊರತಾದ, ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಬೀಳದ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೀರಿದ. 'ಧರ್ಮಾತೀತ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕರೆ'. 'ಜಾತ್ಯತೀತ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಪದಗಳು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪದ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ.

ಧರ್ಮೀಯ ಗು ಸುಧಾಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ. 'ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೀಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಡೆದು ಅದರ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಶಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ...'. 'ಧಾರ್ಮಿಕ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಧರ್ಮದ ಗುಣವಾಚಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. 'ಈ'ಯ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿದೆ ಬಂದಿರುವ ಈ ಪದ ಕೊಡುವ ಅರ್ಥ 'ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವವರು' ಎಂದು. ಉದಾ: ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮೀಯರು, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮೀಯರು. ಪ್ರಾಂತೀಯ; ಜಾತೀಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರೂ, ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆಡೆಯಾಗಬಹುದು.

ಧ್ವಜಪಟ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಗಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಟ್ಟೆ. 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸೋನಿಯಾಜಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಕೋರುವ ಭಿತ್ತಿ ಪತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಧ್ವಜಪಟ (ಬ್ಯಾನರ್)ಗಳು ನಗರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು'. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ 'ಬ್ಯಾನರ್' ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಪದ ಎಂಬುದು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಧ್ವಜದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಹಾಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ.

ಧ್ವನಿದಟ್ಟ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಶಕ್ತಿಭರಿತ, ಸತ್ವಯುತ (ಕಾವ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ). 'ಅವರ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ವಂಶವೃಕ್ಷ ನಾಯಿನೆರಳು... ಇವು ಹೆಚ್ಚು ಧ್ವನಿದಟ್ಟವಾಗಿವೆ'. 'ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣ' ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಲು ಬಳಸಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ.

ಧೂಳಾವೃತ ಗು ತರಂಗಧೂಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ; ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ. 'ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಧೂಳಾವೃತ ೨೦ ಕಿ.ಮೀ ತಗ್ಗುಡಿಣ್ಣೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿ ವಾಹನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೊಡನೆ...'. 'ಹಿಮಾವೃತ, 'ಜಲಾವೃತ' ಮುಂತಾದ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ನಕಲೀಕರಣ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ನಕಲು ಮಾಡುವುದು, ನಕಲು ಗೊಳಿಸುವುದು. 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಕಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ದೈವೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮಾದರಿ.

ನಗರಾರಣ್ಯ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿನಗರದೊಳಗೆ ಇರುವ ಕಾಡು. 'ಈ ಯುವಜನರೇ ಇಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನಗರಾರಣ್ಯ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ'. 'ಅಭಯಾರಣ್ಯ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರೂ ನಗರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಎಂದು ಅರ್ಥವುಂಟಾಗುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅರಣ್ಯದೊಡನೆ ಇನ್ನಿತರ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಉದಾ. ಜನಾರಣ್ಯ. ಅಂದರೆ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಕಾಡು. ಪ್ರದೇಶವಾಚಕದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು.

ನಡಾಂತರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ನಡುವೆ; ಮಧ್ಯ. 'ಹನ್ನೊಂದನೇ ಲೋಕಸಭೆಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡನೇ ಲೋಕಸಭೆಯನ್ನೂ ನಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಬೀಳಿಸಿ ಎನ್ನುವುದು ಜನಾದೇಶವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ'. ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಲಿಖಿತರೂಪದಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. 'ಮಧ್ಯಂತರ' ಎಂಬುದು ಲಿಖಿತ ರೂಪ.

ನಡುಪಂಥಿಯ ಗು ಸಂಕ್ರಮಣ ಎರಡು ಧೋರಣೆಗಳ/ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವಿನ. '...ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅನಾಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಡುಪಂಥಿಯ ಗಾಂಧಿವಾದಿಗಳೇ ತುಂಬಿರುವ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ...' ಎಡಪಂಥಿಯ, ಬಲಪಂಥಿಯ ಎಂಬ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಯಾವ ಕಡೆಗೂ ಸೇರದ ಎನ್ನಲು 'ಅಲಿಪ್ತ' ಎನ್ನುವ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ನಯಾಚಾರ ನಾ ಸುಧಾ ಮೃದುವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ 'ಶಿಕ್ಷಣವೊಂದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ನಡೆ ನುಡಿ ನಯಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನುಣ್ಣನ್ನೂ ಮೃದುತ್ವದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮೈಗೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಂಬುದು ಶುದ್ಧ ಭ್ರಮೆ'. 'ಸದಾಚಾರ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಅರ್ಥ ಸ್ಫುರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.

ನಮನಶೀಲ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಗೌರವಿಸುವ ಗುಣ. 'ಹೀಗೆ ಬದುಕಿನ ಅನೂಹ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸೀಮ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಕಾರಂತ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಅತ್ಯಂತ ನಮನಶೀಲವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು'. 'ಶೀಲ' ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ವಿನಯಶೀಲ, ಜಯಶೀಲ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ನರಹಂತಕತನ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಗುಣ. 'ಭವ್ಯಪರಂಪರೆಯ ಸುಂದರ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಎಂಥಹ ರಕ್ತ ಪಿಪಾಸು ನರಹಂತಕತನ ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು'. -ತನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು. ಮಾದರಿ: ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಸಿರಿತನ

ನಸುಗಂಪನ ನಾ ಸುಧಾ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ನಡುಗುವಿಕೆ. 'ಎದೆಯ ಡಾವ್ ಡಾವ್ನೆ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ತೊಡೆಗಳು ನಸುಗಂಪನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದವು'. 'ನಸು' ವಿಶೇಷಣವನ್ನುಳ್ಳ (ಅರ್ಥ:ಸ್ವಲ್ಪ, ತುಸು) ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ನಸುಗಂಪು, ನಸುನಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಸಂದಿನಿಯಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ (ಆದೇಶಸಂಧಿ) ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ನಾಗರಿಕತನ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿ. 'ಇದುವರೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ನಡವಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪು, ನಾಗರಿಕತನಕ್ಕೆ ಶೋಭೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಿದ್ದುವವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? 'ನಾಗರಿಕ' ಪದಕ್ಕೆ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ನಾಗರಿಕತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತೆ, ತನ, ತ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗುತ್ತಿವೆ.

ನಾಡಾಭಿಮಾನ ನಾ ತರಂಗ ದೇಶದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ, ಹೆಮ್ಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ. '.... ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಯ ಉಕ್ತಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಭಾಷಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ನಾಡಾಭಿಮಾನ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಭಾಷಣಗಳಿಗೇ...'. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಅರಿಸಮಾಸ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಾಡು+ಅಭಿಮಾನ 'ನಾಡಾಭಿಮಾನ' ಎಂದಾಗಬೇಕು. ಬಹುಶಃ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಪದ ಮೇಲಿನ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

ನಾಮಾಯಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಹೆಸರುಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿ/ಪುರಾಣ. 'ನಾಮಾಯಣವು 'ಎ'ಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮಿಗೆ 'ಝಡ್' ಗೆ ತಲುಪಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸುವಂತಿಲ್ಲ'. 'ರಾಮಾಯಣ' ಪದವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹಲವಾರು ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇ. ದೀರ್ಘವಾದ ಕತೆ, ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲು 'ಆಯಣ' ಎಂಬುದನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಆಫೀಸಾಯಣ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹಾಸ್ಯಲೇಖನ, ಲಘುಹರಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು.

ನ್ಯಾಯದರ್ಶಿ ನಾ ೧. ಕರ್ಮವೀರ, ೨. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ನ್ಯಾಯವಾದಿ, ನ್ಯಾಯ ತೋರುವವನು. ೧.'ಹೆಸರಾಂತ ನ್ಯಾಯದರ್ಶಿ, ಕೇಂದ್ರ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವ..... ಈ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಗದ್ದಲ ಎಬ್ಬಿಸಿರುವರು. ೨.....ಶ್ವೇತಭವನದ ಮಾಜಿ ಸಹಾಯಕಿ ಮೊನಿಕಾ ಲೆವಿನ್ ಸ್ವಿ ಅವರು ಗುರುವಾರ ನ್ಯಾಯದರ್ಶಿ ಮಂಡಲಿ ಮುಂದೆ... ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಕೀಲ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಜ್ಯೂರಿ' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗೀಯ ಗು ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ. 'ತಮ್ಮ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತಮಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸುದೀರ್ಘ ನ್ಯಾಯಾಂಗೀಯ ಸಮರವನ್ನೇ ದಿನಕರ್ ಸಾರಿದರು'.

‘ಈಯ’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ‘ಈಯ’ ಬಳಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಗುಣವಾಚಕ ರೂಪ ಬೇಕೆಂದಾದರೆ ‘ನ್ಯಾಯಿಕ’ ಸೂಕ್ತವೆನ್ನಬಹುದು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ‘ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ’ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಂಜನೆಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ. ‘ರಾಜಾ ಸಾಹೇಬ್ ಶ್ರೀಮಂತ, ಬೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳ ಬೇಟದ ಬೇಟೆಗಾರ. ಷರೀಫ್ ಕುದುರೆಗಾಡಿಯ ಮಾಲಿಕ, ಚಾಲಕ-ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ದುಡಿದು ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತದಿಂದ ಅನ್ನ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಖುಷಿಯಾಗಿರುವ ಅಲ್ಲತೃಪ್ತ’. ‘ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ’, ‘ಕಷ್ಟಾರ್ಜಿತ’ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಸಂಪಾದನೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೂ, ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೂ ಆಗಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಒಪ್ಪಬಹುದು.

ನಿಗದಿಸು ಕ್ರಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ಧರಿಸು. ಗೊತ್ತುಪಡಿಸು. ‘ತೊಗರಿ ಬೇಳೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನಿಗದಿಸಲು ಆಗ್ರಹ. ‘ಇಸು’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. ‘ಮಾಡು’ ಎಂಬ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಬದಲಾಗಿ ‘ಇಸು’ ಬಳಸುವುದು ಇದೆಯಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯ ಸ್ವರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಅ’, ‘ಎ’ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ನಿಶ್ಚಯ-ನಿಶ್ಚಯಿಸು’ ನಿರ್ಧಾರ-ನಿರ್ಧರಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ‘ಸು’ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಮಾಡು’, ‘ಗೊಳಿಸು’, ‘ಪಡಿಸು’ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮೇಲಿನ ಪದದ ಜೊತೆ ಬರುತ್ತವೆ. ನಿಗದಿಗೊಳಿಸು, ನಿಗದಿಪಡಿಸು, ನಿಗದಿಮಾಡು ಹೀಗೆ.

ನಿಗಮಿಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ’ನಿಗಮ (ಸಂಸ್ಥೆ) ವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಿಗಮಿಕರಣಗೊಳಿಸುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು ಈ ತಿಂಗಳ ೨೫ ರಂದು ದೇಶವ್ಯಾಪಿ ಮುಷ್ಕರ ನಡೆಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಆಡಳಿತ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ನಿಗಮವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ‘ಈಕರಣ’ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಪದವಾದರೂ ಕಾಗುಣಿತದ ದೋಷವಿದ್ದು ‘ನಿಗಮೀಕರಣ’ ವಾಗಬೇಕು.

ನಿಗಾವಣೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ’ಗಮನ ಇಡುವುದು; ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡುವುದು ಎಚ್ಚರವಹಿಸುವುದು. ‘ಇಷ್ಟು ಜನಸಾಗರವು ಅಧಿಕತೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಪರಿಸರ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ನಿಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ....’. ‘ನಿಗಾ’ ಎಂಬ ಪರ್ಸೋ-ಅರೇಬಿಕ್ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಚಿಸಿರುವ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಪದಗಳು ಕ್ರಿಯಾ ಪದದಿಂದ ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ನಿಗಾವಹಿಸು/ನಿಗಾ ಇಡು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ: ಚುನಾಯಿಸು-ಚುನಾವಣೆ.

ನಿಗಿನಿಸು ಕ್ರಿ ಆಂದೋಲನಹೊಳೆಯಿಸು, ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸು. ‘ಅದಾಗದಿದ್ದರೆ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಾಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಕೆಪಿಸಿಸಿ ಬೂದಿಯಡಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಂಡ ನಿಗಿನಿಸಲಿದೆ’. ಗುಣವಾಚಕದಿಂದ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಥಳಥಳಿಸು.

ನಿಗೂಢತನ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಂಜನೆಯವಾಗಿ ಏನೋ ಏನೋ ನೆನಪಿನ ಅಥವಾ ಮರೆತಿನ ನಿಗೂಢತನ ಭೀಮೇಶ್ವರರರಾವ್ ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿರುವಂತಿದೆ. ನಿಗೂಢತೆ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಚಕ ರೂಪಕ್ಕೆ ‘ತನ’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಜೀಕರಣ ನಾ ತರಂಗ ಖಾಸಗೀಕರಣ. ನಿಜೀಕರಣ ಖಾಸಗೀಕರಣ (ಪೈವೆಟ್ಟಿಸೇಶನ್), ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.....’. ಹಿಂದಿಯ ಪದವೊಂದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವ ಉದಾಹರಣೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ‘ಖಾಸಗೀಕರಣ’ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ನಿತ್ರಾಣಿ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದವ; ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವ; ಅಶಕ್ತ ಅವಳ ಡ್ಯಾಡಿಯನ್ನು ಸೂಪರ್ ಮ್ಯಾನ್ ಅಥವಾ ಮಿಸ್ಟರ್ ನಿತ್ರಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ನಿಮ್ಮ ಅಡಿಗೇ. ‘ನಿತ್ರಾಣಿ’ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯ ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಂತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇವಲ ನಿಘಂಟಿನೊಳಗಿರುವ ಪದ ಇಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿದೆ.

ನಿದ್ರಾಯಣ ನಾ ಕರ್ಮವೀರನಿದ್ರೆ ಕುರಿತಾದ ದೀರ್ಘಕತೆ ಪುರಾಣ. 'ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇ ನಿದ್ರಾಯಣದಿಂದ ನಮಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೇ ಇದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು'. 'ರಾಮಾಯಣ' ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಉದಾ: ಆಫೀಸಾಯಣ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಇತ್ಯಾದಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಲಿತ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಬಳಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ನಿದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. 'ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಈಗೀನ ಕಳ್ಳಕಾರಕ, ಪುಸ್ತಕದ ಹುಳಗಳ, ನಿದ್ರಾರಾಕ್ಷಸರ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ....': 'ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ' ಎಂಬ ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಘು ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾನಬಹುದು.

ನಿಧಾನತ್ವ ನಾ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಧಾನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ; ತಾಳ್ಮೆಯ ಗುಣ. '....ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇವತ್ತಿನ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಭಟದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ವಿಚಿತ್ರ ಮೌನ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವಸರಪಡದ ನಿಧಾನತ್ವ'. ಗುಣವಾಚಕಗಳಿಂದ ನಾಮರೂಪ ಪಡೆಯುವ ಮಾದರಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಮಾದರಿ: ಪಾಲಕತ್ವ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿತ್ವ, ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ.

ನಿರ್ಮಾಣಿಕೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭತಯಾರು ಮಾಡುವಿಕೆ. 'ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಔಷಧಿಗಳ ಕಳಪೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ನಕಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ....': 'ನಿರ್ಮಾಣ' ಎಂಬುದೇ ಸಾಕಾಗಿರುವಾಗ 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಏಕಾಯಿತೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಣೀಯ ನಾ ತರಿಸ್ಕರಿಸುವಂಥದ್ದು, ಗಮನಿಸುವಂಥದ್ದಲ್ಲ 'ಈ ಸಮಾರಂಭದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ನನ್ನ ಪಾತ್ರ ಗಣನೀಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಣೀಯವಲ್ಲ'. 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿದ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿರುವುದು 'ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಣೆ' ಪದಕ್ಕೆ. ಆದರೆ ಅದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು. ಕೇವಲ ಪ್ರಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ 'ಈಯ' ಬಳಸಿದಂತಿದೆ. ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಪದವೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು.

ನಿರ್ವಸತಿಗ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭವಸತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡವ; 'ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ದಿಂದ ಕೈಗೂಡದ ನಿರ್ವಸತಿಗರ ಕನಸು: ಶಾಸಕರ ಬೇಸರ'. ಗುಣವಾಚಕಕ್ಕೆ (ನಿರ್ವಸಿತ) ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ರು' ಸೇರಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವನ್ನು (ನಿರ್ವಸಿತರು) ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸಪದ ರಚನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಲವಣ ಗು ತರಂಗ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತೆ ಇರುವ ಉಪ್ಪು ರಹಿತವಾಗಿರುವ. 'ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ನಿರ್ಲವಣಗೊಳಿಸಲು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಅನಿಲ ಮತ್ತು ತೈಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಅಗತ್ಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಇವುಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ'. ನಿಷೇಧ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿದ ಒಂದು ಹೊಸ ಪದ. 'ಡಿಸೆಲ್ಯೆನ್' ಪದದ ಸಂವಾದಿ ಪದ.

ನಿರ್ಲವಣೀಕರಣ ನಾ ತರಂಗಲವಣಾಂಶ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವುದು. 'ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಅಣುಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಲವಣೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಡಿಸೆಲ್ಯೆನ್ಯೆಸೇಶನ್' ಪದದ ಸಂವಾದಿ ಪದ. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಇದೊಂದು ಮಾದರಿ.

ನಿರ್ಲಿಪ್ತಿ ನಾ ತರಂಗಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತಿರುವುದು; ಅನಾಸಕ್ತಿ. 'ಈ ನಿರ್ಲಿಪ್ತಿಯೇ ಅವರನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟರನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದು'. ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಗುಣವಾಚಕಕ್ಕೆ 'ತೆ' ಬಳಸಿ ನಾಮಪದ ರೂಪಿಸುವುದು ಇದುವರೆಗೂ ಇತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಪದದೊಳಗೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ನಾಮರೂಪ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಅತ್ಯಪ್ತಿ

ನಿರೀಕ್ಷೆಗಣ್ಣು ನಾ ಸುಧಾ ಎದುರು ನೋಡುವ, ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ನೋಟ. 'ಅದು ಮುಗಿಯುವುದರ ಒಳಗೆ next ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ'. 'ಆಸೆಗಣ್ಣು', ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ 'ಕಣ್ಣು' ಪದಕ್ಕಿಂತ 'ನೋಟ' ಎಂಬುದನ್ನು ಬಳಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಿರೂಪಣಾಕರ್ತೆ ನಾ ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವಾಕೆ. 'ನಗರದ ಅನೇಕ ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣಾಕರ್ತೆಯಾಗಿ, ಸ್ವಚ್ಛ ಕನ್ನಡದ ಇಂಪನ್ನು ನೀಡುವ ಈ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬಾಲೆ, ಈಗ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ಆಮದು ಗೊಂಬೆಗಳಿಗಿಂತಾ ಒಳ್ಳೆ ನಟಿ'. ಸರಿಯಾದ ಪದಗಳಿದ್ದರೂ ಹೊಸ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪದಬಂದಿದೆ. ನಿರೂಪಕಿ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷವಾಚಕ ಪದಗಳಿಗೆ ಎ,ಇ, ಹೀಗೆ ಸ್ವರ ಸೇರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ನಿರೂಪಣಾಕರ್ತೆ' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ನಿರೂಪಿಕೆ ನಾ ಮಯೂರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸುವಳು. 'ನಿರೂಪಿಕೆಯ ಸುರಕ್ಷಿತ ಬದುಕಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಇವೆರಡರ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿ ಆಗಿಸುವ ಇಂದಿರಾಳ ಪಾತ್ರ...'. ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಇ, ಎ,ಇಣಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಉದಾ: ಅಧ್ಯಾಪಕ: ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಬೇಕಾದ್ದು 'ಅಧ್ಯಾಪಿಕೆ' ಎಂದೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ ಮೇಲಿನ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ 'ನಿರೂಪಿಕೆ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. 'ನಾಯಿಕೆ', 'ಅಧ್ಯಾಪಿಕೆ' ಮಾದರಿಯ ಪದವಿದು.

ನಿರೋಧಕತೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ತಡೆಯುವಿಕೆ. 'ಎದೆಹಾಲು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕತೆಗೆ ಪೂರಕ'. ಗುಣವಾಚಕಕ್ಕೆ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ತಂದಿರುವ ನಾಮಪದ. 'ನಿರೋಧ' ನಾಮಪದವಿದ್ದರೂ ಕೆಲವೆಡೆ ಬಳಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿರೋಧಕೋಪಾಯ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ತಡೆಯುವ ವಿಧಾನ; ಪ್ರತಿರೋಧ ತಂತ್ರ. '...ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸಮವಸ್ತ್ರ, ಕೈಕವಚ...ಶುದ್ಧೀಕೃತ ನೀರು, ಬಾಟಲು, ಪಾತ್ರೆಗಳ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ನಿರೋಧಕೋಪಾಯ, ಉಪಕರಣ ಅಳವಡಿಸುವಿಕೆ...'. 'ನಿವಾರಣೋಪಾಯ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ನಿಲುಭಂಗಿ ನಾ ಸುಧಾ ನಿಂತಿರುವಂತಹ ವಿನ್ಯಾಸ-ಮಾದರಿ. 'ಮೈಸೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿ ಭವನದ ಎದುರು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಪಂಚಲೋಹದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಆಕರ್ಷಕ ನಿಲುಭಂಗಿಯ ಸೌಮ್ಯವದನದ ಈ ಮೂರ್ತಿಯ ಎತ್ತರ ಹತ್ತು ಅಡಿಗಳು'. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವಭಂಗಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಎದೆಮಟ್ಟದ, ಕುಳಿತ, ನಿಂತ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಥವಾ ಇದು ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯೋ ತಿಳಿಯದು (ನಿಲು+ಭಂಗಿ)

ನಿಶ್ಯರ್ತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಯಾವುದೇ ಶರತ್ತಿಲ್ಲದೆ. 'ತನ್ನ ೧೮ ಮಂದಿ ಎಂ.ಪಿಗಳು ಬಿಜೆಪಿ ನೇತೃತ್ವದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಯರ್ತ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವವರು'. 'ಶರತ್ತಿಗೆ' ನಿಷೇಧ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ 'ನಿಶ್ಯಂಕೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪರ್ಸೋ-ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಯ ನಿಷೇಧ ಸೂಚಕ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ 'ಬೇ' ಉಪಯೋಗಿಸಿ 'ಬೇಷರತ್' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದಿ ಗು ಸುಧಾ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷದ ಪರವಿಲ್ಲದ. 'ಇನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೇ? ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದಿ ತೀರ್ಪುಗಾರರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಂಗೆ ಎಂದೋ ಬರ್ತೀತ್ತೇನೋ?'. 'ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗ.

ನಿಷ್ಠಾಂತರಿಸು ಕ್ರಿ ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಷ್ಠೆ ಬದಲಿಸು. '.... ಲಿಂಗಾಯಿತ ಶಾಸಕರ ನಿಷ್ಠಾಂತರಿಸುವ ಹೆಗಡೇಜಿಯ ತಂತ್ರ ಕೈಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ....'. ಪಕ್ಷಾಂತರ, ಭಾಷಾಂತರ ಮುಂತಾದದ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ನಿಷ್ಠೆ ಬದಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ನಿಷ್ಕರತೆ ನಾ ಸುಧಾ ಕಾರಿಣ್ಯ, ಬಿರುಸುತನ. 'ನನಗೆ ಇಷ್ಟ ನಿಜ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖವಿರುವಂತೆ ಸಂತೋಷವೂ ಇದೆ. ಹಗೆಯಿರುವಂತೆ ಕೆಳ ಇದೆ. ನಿಷ್ಕರತೆ ವಂಚನೆ ಇರುವಂತೆ ನಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದೆ'. ನಿಷ್ಕರ ಎಂಬುದು ಗುಣವಾಚಕವೆಂದು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಷ್ಕರ ನಾಮಪದವೂ ಹೌದು.

ನೀರಳಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ದೇಹದಿಂದ ನೀರು ಅತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೋಗುವುದು/ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದಂತಾಗುವುದು. 'ಈ ಮೊದಲು ಶೀತಕ್ಕೆ ಕೊರಿಯರ್ ಮದ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದೂ ಅವರ ನೀರಳಿಕೆಗೆ (ಡಿಹೈಡ್ರೇಶನ್) ಕಾರಣವಿದ್ದೀತು ಎಂದು ಕೊರಿಯರ್ ತರ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ'. 'ಅಳಿ' ಎಂಬ ಪದ ಬಹುಶಃ ಮೇಲಿನ ಪದಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. 'ನೀರ್ಕಳಿತ' ಎಂಬ ಪದ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಡಿ-ಹೈಡ್ರೇಶನ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿವೆ.

ನೀರ್ಕಳಿತ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ದೇಹದಿಂದ ವಾಂತಿ-ಭೇದಿಯ ಮೂಲಕ ನೀರು ಹೊರಹೋಗುವುದು. '...ಓ ಆರ್ ಎಸ್ ಪುಡಿಯನ್ನು ಕುದಿಸಿ ಆರಿಸಿದ ನೀರಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಕೊಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಸಕ್ಕರೆ ಹಾಗೂ ಚಿಟಿಕೆ ಉಪ್ಪು ಬೆರೆಸಿದ ನೀರನ್ನು ಆಗಾಗ ಕೊಟ್ಟು ಮಗುವನ್ನು ನೀರ್ಕಳಿತದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು'. 'ಡಿಹೈಡ್ರೇಶನ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ. ಆದರೂ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವೇ ಸರಿ.

ನೀತಿಗೇಡು ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು ನೀತಿ ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವಿಕೆ/ನೀತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. 'ನೀತಿಗೇಡಿನ ಆಚರಣೆ'. 'ಮಾನಗೇಡು', 'ನಾಚಿಕೆಗೇಡು' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ನೀರಾಟ ನಾ ಆಕಾಶವಾಣಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರೀಡೆ. 'ಊನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀರಾಟ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ನಾಳೆ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಲಿವೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಆಕ್ಟೆಟಿಕ್ ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ರೂಪಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ. ಅರ್ಥವಾಗಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಜಲಕ್ರೀಡೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ನುಗ್ಗಲು ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ನುಗ್ಗುವಿಕೆ. 'ಟೆನಿಸಿಗೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯದ ನುಗ್ಗಲು.' 'ನೂಕು' ಪದದೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಈಗ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಜೋಡುನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಪದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಪದಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥ ಇರುತ್ತದೆ.

ನುಗ್ಗೇಶ್ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರ್ ನುಗ್ಗುವ ಗುಣವುಳ್ಳವನು. 'ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂದರಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುವ ಜಾತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ನಾಮಕರಣ ಎನುತ್ತಾರೆ ಎ.ಎಸ್. ಮೂರ್ತಿ'. ವಿಡಂಬನೆ, ಪ್ರಹಸನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಪದ.

ನುಸುಳುಕಾರ ನಾ ತರಂಗ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಒಳಬರುವವ. 'ಭಾರತದ ನಿಯಂತ್ರಣ ರೇಖೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪಾಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೇ ಇಂಥ ನುಸುಳುಕಾರರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಸೇನಾಶಿಬಿರಗಳಿರುವುದು ಸುಳ್ಳೇ?' 'ಕಾರ', 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೂಚಿ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಅನಿಸಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಪದಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ಮಾದರಿ: ಆಕ್ರಮಣಕಾರ; ಅತಿಕ್ರಮಣಕಾರ.

ನ್ಯೂನೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಿಕೆ; ಕ್ಷೀಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. 'ಇದು ಬಂಡವಾಳ ನ್ಯೂನೀಕರಣ ಅಥವಾ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ರಿಡಕ್ಷನ್. ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವುಂಟು. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿದ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ. ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ 'ರಿಡಕ್ಷನ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. 'ಐಸೇಶನ್' ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದಿದೆ.

ನೆನಪುಗಾರ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಜ್ಞಾಪಿಸುವ, ನೆನಪಿಸುವವ. '.... ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದ ನೆನಪುಗಾರ, ಶಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ'. ಮಾದರಿ: ಮೀನುಗಾರ, ಈಜುಗಾರ.

ನೆಮ್ಮದಿಭರತಿ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಸುಖವಾದ, ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದ. 'ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಭರಿತ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತದೆ'. 'ಭರಿತ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ತುಂಬಿದ' ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. 'ಅರ್ಥಭರಿತ' 'ಜನಭರಿತ' ಪದಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವುದು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 'ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ' ಎಂದು ಆಗುವುದು ಸರಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ನೇಯ್ಗೆಕಾರ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವವ. 'ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಪುಣ ಸೀರೆ ನೇಯ್ಗೆಕಾರರ ಜಾದು'. ನೇಯ್+ಕಾರ=ನೇಕಾರ. ಈ ರೂಪವೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಜಾಹೀರಾತಿನ ಕನ್ನಡ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡವಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು 'ವೀವಿಂಗ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಪದ ಹುಡುಕಿ ಅದಕ್ಕೆ 'ಕಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿದ ಕಾರಣ ಈ ರೂಪ ಬಂದಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ರೂಪ ನೇಕಾರ.

ನೆಲಾವರಣ ನಾ ತರಂಗನೆಲಭಾಗದ ಸ್ಥಳ. 'ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ನೋಡಿದಾಗ ಓಹ್, ಕಲಾತ್ಮಕ ನೆಲಾವರಣದೊಳಗಿನ ಈ ಬಾವಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು'. 'ನೆಲ ಅಂತಸ್ತು, 'ನೆಲ ಮಾಳಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಒಳಾವರಣದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಬಹುಶಃ ನೆಲ ಅಂತಸ್ತು ಅಥವಾ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಿರಬಹುದೇನೋ?

ನೇತಾರಣಿ ನಾ ಮುಖಂಡತ್ವ ವಹಿಸಿರುವವಳು; ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ. '....ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ವರಿಷ್ಠತೆಯ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನೆಚ್ಚಿನ ನಾಯಕಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ನೇತಾರಣಿಯನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸೋಣ'. ಹಿಂದೆ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲವೂ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಸೂಚಕ ಪದವೆಲ್ಲವೂ ಪುರುಷನನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದು, ಈಗ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ನೇತಾರ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಇಣಿ' ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ 'ಅ' ಪೂರ್ವ ಸ್ವರಲೋಪವಾಗಿಲ್ಲ ಉಪಾಧ್ಯ-ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ.

ನೇರಭಾಷಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎದುರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವವ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ, ಸಾಫ್ ಸೀದಾ. 'ಕೊಡಾ ಅವರು ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನೇರಭಾಷಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದ್ದಾರೆ'. ಇದೇ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ 'ನೇರವಾದಿ' ಪದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. 'ಮಿತ ಭಾಷಿ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ನೇರವಂತಿಕೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳುವುದು; ಸ್ಪಷ್ಟ, ನೇರ ನಡವಳಿಕೆ. 'ವಿಶ್ವ ಹಿಂದೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಅವರ ವಾದವನ್ನು ನೀವು ಒಪದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ನೇರವಂತಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಚಾರ'. ಸಿರಿವಂತಿಕೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಸಿರಿವಂತ, ಬುದ್ಧಿವಂತ ರೂಪಕ್ಕೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಂತ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ 'ಇಕೆ' ಸೇರಿಸಿರುವಂತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾ: ಮಡಿವಂತಿಕೆ.

ನೇರವಾದಿ ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳುವವನು. 'ಸ್ವಭಾವತಃ ನೇರವಾದಿಯಾದ ಮಮತಾಳಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾಧಾನದ ಹೊಗೆ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನದಲ್ಲ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಸ್ಟ್ರೈಟ್ ಫಾರ್ವರ್ಡ್' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿ ಪದ. ಇದುವರೆಗೆ ನಿಷ್ಕರವಾದಿ, ನಿಷ್ಕಕ್ಷಪಾತಿ

ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಎರಡು ಪದಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಹೊಸ ರಚನೆ. ಆದರೆ, ಕೋಮುವಾದಿ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದಿ, ಉದಾರವಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ 'ವಾದಿ'ಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ 'ವಾದಿ'ಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಒಂದು ತತ್ವ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣಸೂಚಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ನೊಂದಾಣಿಕೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ದಾಖಲಿಸುವುದು; ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸುವುದು. 'ನೊಂದಾಣಿಕೆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ನಿಗಮದ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಯಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ.... ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ 'ನೋಂದಣಿ' ಪದ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮಾದರಿ: ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.

ನೋಣಪ್ರತಿ ನಾ ಕರ್ಮವೀರತದ್ರೂಪ ಪ್ರತಿ; ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿರುವ ಪ್ರತಿ ನಕಲು. 'ರೀ ಮೇಕ್ ಅಂದಾಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಚಿತ್ರ ನೋಣಪ್ರತಿ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲ'. ಹಿಂದಿಯ 'ಮಕ್ಕಿ ಕಾ ಮಕ್ಕಿ' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಪಡಿಯಿಚ್ಚು' ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

(ಪ-ಛ)

ಪಂಜಾಬೀಕರಣ ನಾ ಸುಧಾಪಂಜಾಬ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. 'ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಮರಳುವ ಜೊತೆಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬೀಕರಣ, ದೇಶದ ಮೂರು ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಪ್ರಧಾನಿ, ಸೈನ್ಯದ ದಂಡನಾಯಕ-ಈಗ ಪಂಜಾಬಿಗಳೇ ಹಿಡಿದಂತಾಗಿದೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಳಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಪಶ್ಚಿಮೀಕರಣ ಎಂಬ ಇಂತಹ ಪದ ಇದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರೀಕರಣ, ಯೂರೋಪೀಕರಣ, ಜಪಾನೀಕರಣ ಬರಬಹುದೇ?

ಪಕ್ಷಪಾತತನ ನಾ ಲೋಕಧ್ವನಿಯಾವುದಾದರೂ ಪಕ್ಷದ ಪರವಹಿಸುವುದು. 'ಇದನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ನಾನು ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಪಾತತನವನ್ನು ಎಸಗಲಿಲ್ಲ'. 'ಪಕ್ಷಪಾತ' ಪದವೇ ಅರ್ಥನೀಡಲು ಸಾಕಾಗಿರುವಾಗ 'ತನ'ಬೇಕೆ? ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪಕ್ಷೀಯ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವ/ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯ. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸದೀಯ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಧಿ ಮುಂಬರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೆದುರಿಸಿ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಲು ಪಕ್ಷೀಯರೆಲ್ಲಾ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದಿರುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರಲ್ಲದೆ....'. ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಗುಣವಾಚಕವೆಂದೇ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯ. ಕ್ಷಾರೀಯ, ಪ್ರಾಂತೀಯ, ದೇಶೀಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವಸ್ತು, ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುಣವಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಹಾಗೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುಣ ಎಂಬ ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು 'ಪಕ್ಷೀಯ' ಪದವನ್ನು ಸಮಾಸಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾ: ಏಕಪಕ್ಷೀಯ, ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ, ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪಥದರ್ಶಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿದಾರಿ ತೋರಿಸುವವ. '....ಆದರೆ ಭಾರತ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯತೆಯ ಪಥದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಈ ಏವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದೆ'. 'ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಪಥ್ಯತಜ್ಞ ನಾ ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪಂಡಿತ. ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವವ. 'ಪಥ್ಯತಜ್ಞರು ಪುರಾತನ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳ ಹೋಟೆಲ್ ಮೆನುಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಬದಲಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಡಯೆಟಿಶಿಯನ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಪದ.

ಪದಾರ್ಪಿಸು ಕ್ರಿ ಕರ್ಮವೀರ ಕಾಲಿಡು, ಪ್ರಾರಂಭಿಸು. 'ರಾಜಕುಮಾರ್ ಅಭಿನಯದ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಗಾರುಡಿ' (೧೯೫೮) ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದೇಶನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪದಾರ್ಪಿಸಿ ಹಲವಾರು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು'. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ 'ಪದಾರ್ಪಣೆ' ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಕ್ರಿಯಾರೂಪ.

ಪರಜೀವಭಕ್ಷಿ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯನ್ನು ತಿಂದುಹಾಕುವ. 'ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಟೈಕೋಗ್ರಾಮಾ ಪರಜೀವಭಕ್ಷಿ ಚಿಟ್ಟೆಯು ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಕಾಯಿಕೊರಕ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ'. 'ಪರತಂತುಜೀವಿ' ಎಂಬ ಪದ 'ಬೇರೆಯವರನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಬದುಕುವ ಜಿವಿ' ಎಂಬರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಭಕ್ಷಿ ಪದವಿಲ್ಲ 'ಭಕ್ಷಕ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. 'ನರಭಕ್ಷಕ'.

ಪರಮೋದ್ರೇಕ ನಾ ಕಸ್ತೂರಿ ಉದ್ರೇಕದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿ. 'ನೀರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದಾಗ, ಇಲ್ಲವೆ ನೀರು ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ರೋಗಿ ಪರಮೋದ್ರೇಕದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಾನೆ'. 'ಪರಮ' ಪದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬರ್ಥವಲ್ಲದೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ, ಬಹಳ ಎಂಬರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ 'ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಪರಾನುಕರಣೆ ನಾ ತುಷಾರ'ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. 'ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಯಾವ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿದ ವಿಧಾನವೇನು.ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು ಹೆಮ್ಮೆಪಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಾನುಕರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ'. ಅನುಕರಣೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಬೇರೆಯದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪದ (ಇಇತರರ ಅನುಕರಣೆ) ಬಳಕೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಪರೋಕ್ಷತೆ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೋಚರಿಸದಿರುವಿಕೆ ಕಾಣದಿರುವಿಕೆ. 'ಆದರೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಗೀತಾಂಜಲಿಯೊಳಗಿನ ದೇವರು ಅಮೂರ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ ಹೊಳೆದಾಟುವಾಗ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೊತೆಗೇ ಇದ್ದರೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರ ಪರೋಕ್ಷತೆಯೇ ಗೀತದ ವಸ್ತುವಾಗುತ್ತದೆ.' 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂದು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಗುಣವಾಚಕದಿಂದ ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಬಹಳವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಪರಿಸರಾನುಕೂಲಿ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಮಾಡದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದ. 'ಅಂತರ್ಜಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರದ ಜನರ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಉಂಟು ಮಾಡದೆ ಪರಿಸರಾನುಕೂಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು...'. ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ, ಪರಿಸರ ಸಂಗಾತಿ ಎಂಬುದು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳು.

ಪರ್ಯಾವರಣ ಪ್ರಿಯ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡದ. 'ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕಂಪೆನಿಯು ತನ್ನ ಪರ್ಯಾವರಣ ಪ್ರಿಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಎನ್ವಿರಾನ್‌ಮೆಂಟ್ ಫ್ರೆಂಡ್ಲಿ' ಎಂಬುದರ ನೇರಾನುವಾದದಂತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ 'ಪರಿಸರ ಸಂಗಾತಿ' ಎನ್ನುವ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪಲ್ಲಟನೆ ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಮಾರ್ಪಾಟು, ವ್ಯತ್ಯಾಸ. 'ಈ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಬಲ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾನವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಪಲ್ಲಟನೆ, ಮೂಲಗಾಮಿಯಾದ ಮನಃ ಪರಿವರ್ತನೆ'. ಬದಲಾವಣೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟನೆ ಬಳಕೆ. ಮಾದರಿ : ವಿಚಾರಣೆ, ಸ್ವೀಕರಣೆ, ವಿಸ್ತರಣೆ, ಆಚರಣೆ, ನಿರಾಕರಣೆ. ಆದರೆ 'ಪಲ್ಲಟ' ಪದವೇ ಸಾಕು.

ಪ್ರಜರು ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವರು. 'ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಪ್ರಜರಾದ ನಾವು ಭಾರತದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಗುರಿಮುಟ್ಟುವವರೆಗೂ...'. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಜಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಹುವಚನ ರೂಪ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ರು' ಸೇರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಜೆ-ಪ್ರಜವಾಯಿತೇ? 'ಪ್ರಜ'ಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ, ಗಂಡ, ಪತಿ ಎಂದೂ ಉಂಟು.

ಪ್ರಜಾತಂತ್ರೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಜನಪರಗೊಳಿಸುವುದು. 'ಕಡಿಮೆ ಆಸನಗಳಿರುವ ವಿಮಾನ ಹಾರಾಟ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ವಿಮಾನಯಾನದ ಪ್ರಜಾ ತಂತ್ರೀಕರಣದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಳನಾಡು ವಿಮಾನಯಾನಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ಸರಳೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿದೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಸೇಶನ್'ನ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಪ್ರಜಾತಂತ್ರೀಕರಣ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಭಾವಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಪ್ರಭಾವದ ಆಡಳಿತ. 'ಭಾಷೆ ಈಗ ಪ್ರಭಾವಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ'. 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಪದ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ, ಒತ್ತಡ ತಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಭಾವಗಳೇ ಇಂದು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಷ್ಟಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಮೇಲಿನ ಪದದ ಬಳಕೆಯ ಅರ್ಥ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪ್ರಜಾಹುತಿ ನಾ ತರಂಗಜನರ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಲಿ. 'ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಬಹುದಾದ ಧನಬಲ, ಜನಬಲಗಳು ಧ್ವಂಸವಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಿಷ್ಪಾಪಿ ಪ್ರಜಾಹುತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಜನರ ಆಹುತಿ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಪದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. ಮಾದರಿ: ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ

ಪ್ರಜ್ಞಾಪಾತ ನಾ ತುಷಾರಅರಿವಿನ ಕುಸಿತ. 'ಮಾನವನ ಜೀವನವು ಭವ್ಯ ಕಾವ್ಯ' ಎಂದು ಪ್ರಜ್ಞಾಪಾತದ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಕಾವ್ಯದಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಖಂಡ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗಳು... ಹಿಮಪಾತ, ಜಲಪಾತ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವೇ ಅನ್ನಬಹುದು'.

ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯತೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. 'ಮತಗಳಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೆರೆಗಳೆವ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮನಮಾಡುವುದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯತೆಯ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಸತೇನಲ್ಲ'. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರ್ಥಸ್ಪೂರಿಸಿದರೂ, ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಭಿನ್ನವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲುದಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ 'ಅಭಿಮಾನಶೂನ್ಯತೆ'.

ಪ್ರತಿಭಟನಾರ್ಥ ಗು ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕವಿರೋಧ ಸೂಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ. 'ಮಣಿಪುರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಹೇರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ. ನಾಯಕರು ಒತ್ತಾಯ ಹೇರಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ...'. 'ಸೂಚನಾರ್ಥ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಪ್ರತಿಮೀಕರಿಸು ಕ್ರಿ ಉದಯವಾಣಿ ಹೋಲಿಸು 'ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಬದಲಿಸದೆ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಮೀಕರಿಸುವ ಮಾದರಿಗಾಗಿಯೂ..., 'ಈಕರಿಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಇಂತಹ ಸೃಷ್ಟಿ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಣ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭ'ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದು. 'ಅದರಂತೆ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ 'ನ್ಯಾಯಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಣ' (ಜ್ಯೂಡಿಶಿಯಲ್ ಸಪರೇಶನ್) ಎಂಬ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ಪಡೆದಂತಹ ಪದ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಣ ನಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಸುವಿಕೆ, ವಿಂಗಡಿಸುವಿಕೆ. 'ಪಿಯುಸಿ ಹಾಗೂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಈಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಣದ ಅಸ್ತ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಎರಡೂ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುಂಟಿತಗೊಳ್ಳಲಿದೆ'. 'ಈಕರಣ' ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಐಸೇಶನ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಬೈಫರ್ಕೇಶನ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪದ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ.

ಪ್ರಪಾತ ಸಮಾಧಿ ನಾ ಸುಧಾ ಪ್ರಪಾತದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದು. '೮,೬೦೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುವಾಗ ಆಯ ತಪ್ಪಿದರೆ ಪ್ರಪಾತ ಸಮಾಧಿ ಖಂಡಿತ'. 'ಸಮಾಧಿ' ಎಂದರೆ ಯಾವುದರಿಂದಲಾದರೂ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದು ಎಂದರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವಂತಹದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ 'ಸಾವು' ಬರುವುದನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಮಾಧರಿ: ಜಲಸಮಾಧಿ

ಪ್ರಯೋಗೋಪಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳು. 'ಇಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಫಲ ಜ್ಞಾನಕೋಶವಿದೆ. ಚಿತ್ರ ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಯೋಗೋಪಕರಣಗಳಿವೆ'. 'ಪಾರೋಪಕರಣ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಪ್ರಯೋಜಕತೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಪ್ರಯೋಜನ 'ಕಾಲಬಾಧಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಕತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮತಿಸಲಾಗಿದೆ'. ಪ್ರಯೋಜಕ ಗುಣವಾಚಕವೂ ಹೌದು. ನಾಮಪದವೂ ಹೌದು. ನಾಮಪದವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೂ 'ತೆ' ಬಳಸಿ ನಾಮಪದ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಯೋಜನ' ಎಂಬ ಪದವಿದೆಯಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಷೇಧಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕಾದರೆ 'ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ' ಎಂದು ಬಳಸಬಹುದು.

ಪ್ರವಾಹಕತೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ; ಹರಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. 'ಹಲವು ತಂತುಗಳ ಕೇಬಲ್ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರವಾಹಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅಪವ್ಯಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.' ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ 'ವಾಹಕತೆ' ಎಂದಿರಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲಿಶಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅನಂತರ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. 'ಕರೆಂಟ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವಿಕೆ-ಪ್ರವಾಹ ಎಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಎರಡೂ ಪದಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಮೇಲಿನ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರಬಹುದು.

ಪ್ರಬಲಿಸು ಕ್ರಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಬಲಗೊಳ್ಳು-ಪ್ರಬಲವಾಗು. 'ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಪ್ರಬಲಿಸಿತ್ತು.' 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಮಾಡಿದ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ವೃದ್ಧೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. 'ಜುಲೈ ೧೯೯೧ ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸರಳೀಕರಣ, ವೃದ್ಧೀಕರಣ, ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ೬ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಜೀವನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಿದೆ?' ಗ್ಲೋಬಲ್‌ಸೇಶನ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದ. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿದೆ. 'ಜಾಗತೀಕರಣ' ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪದ.

ಪ್ರಸ್ತಾವಾರ್ಹ ಗು ತರಂಗ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲು, ಹೇಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ. '....೨೦೧೮ರನ್ ವಿಶ್ವದಾಖಲೆ ಜತೆಯಾಟದ ಅನಂತರ ಇಡೀ ಇನ್ನಿಂಗ್ಸ್ ವಿಕೆಟ್ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತಾವಾರ್ಹ!'. 'ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹ', 'ಗಮನಾರ್ಹ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಪ್ರಸ್ತಾಪ-ಪ್ರಸ್ತಾವ ಎರಡೂ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪಾಲೇತರ ಗು ಉದಯವಾಣಿಪಾಲದಿಂದ ಹೊರಗಿನ-ಪಾಲವಲ್ಲದ. 'ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ ಹೊಳ್ಳ ಪಾಲ-ಪಾಲೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆ ತೋರಿ ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ'. ಪಠ್ಯ-ಪಠ್ಯೇತರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪಾಲಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಅರ್ಥಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಪಠ್ಯ ಸೂಕ್ತ ಪದ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾದಚಾರಿಣಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿನಡೆದು ಹೋಗುವ ಹೆಂಗಸು. 'ಉಪನಗರ ದೇಹಿವಾಲಾದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಬಸ್ ಪಾದಚಾರಿಣಿಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಬಡಿದಾಗ ಜನರು ಕೆರಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದರು'. 'ಪಾದಚಾರಿ' ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಚಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ರೂಪಿಸಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಪಾದಚಾರಿ ಎರಡೂ ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಪದ. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಸೂಚಿಸಬೇಕಾದಾಗ 'ಮಹಿಳಾ' ಎಂಬುದನ್ನು ಬಳಸುವುದಿದೆ.

ಪಾನಮತ್ತೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ'ಅಮಲು ತರುವ ಪಾನೀಯ ಕುಡಿಯುವ ಮಟ್ಟ. 'ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಜೀನ್ ಪಾನಮತ್ತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದು ಇವರ ಊಹೆ'. 'ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತೆ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಧಿಕವಾದಿ ಕುಡಿಯುವ, ಅಥವಾ ಕುಡಿತವನ್ನೇ ಚಟವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುಡಿಯುವ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಪದವಿರಬಹುದು.

ಪಾರಿಶುದ್ಧ ನಾ ಸುಧಾ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ. '....ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ ನಿಟ್ಟೂರರ ಆರಂಭದ ವೃತ್ತಿ ವಕೀಲಿ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪಾರಿಶುದ್ಧ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನಿಟ್ಟೂರರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರನೇಕರ ಪರ ವಾದಿಸಿದರು.' ಗುಣವಾಚಕದಿಂದ ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಂತರಿಕ ವಿಧಾನ. ಉದಾ : ಉನ್ನತ - ಔನ್ನತ್ಯ, ಸಮರ್ಥ - ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಯಾವ ಪ್ರತ್ಯಯದ ಹತ್ತಿಸುವಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪದದೊಳಗಡೆಯೇ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಪರಿಶುದ್ಧತೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪರ್ಯಾಯ ರಚನೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಕಾರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವನು. 'ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರುಗಳು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ೧೦೦ ಅಂಕ ನೀಡಲೆಂದು ತರಬೇತಿ ಎಂದು ಲಕ್ಷಿಸದೇ ಈ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಮೂಲೋದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಶ್ರುತಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಕಾರನ ಹೇಳಿಕೆ ಅಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದಂತಾದೀತು'. 'ಕಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬಳೆಗಾರ-ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದದೊಂದಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಉತ್ತರದವ, ದಕ್ಷಿಣದವ, ಭಾರತೀಯ ಸಿಂಹಳೀಯ, ಮದ್ರಾಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪದದ ಬಳಕೆ ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯೀಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶ್ಚಿಮದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನುಸರಣೆ. 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಚರ್ಚೆಗಳು ಉದಾರತೆಯ ಮುಖವಾಡ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯೆಂದರೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯೀಕರಣ ಎಂದು ಯುವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲು....'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಪ್ರಯೋಗ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ 'ವೆಸ್ಟರ್ನ್‌ಸೇಶನ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ. 'ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಜನರ ಸುರಕ್ಷೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಪ್ರಾಥಮಿಕತೆ ನೀಡುತ್ತೇವೆ'. 'ಆದ್ಯತೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಯಾದಂತಿದೆ.

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪನ ನಾ ಭಾವನಾ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿ 'ದೆಹಲಿ ಮದ್ರಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪನ ಮಾಡಿ ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವ.... ರಾಜಕೀಯ ಜಿಜ್ಞಾಸು'. ಪದನಾಮ (ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ) ದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯ ಸೂಚಿಸುವ

(ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪನ) ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಂತಾಗಿದೆ. 'ಅಧ್ಯಾಪಕ'ನ ಕೆಲಸ 'ಅಧ್ಯಾಪನ' ಎಂದಾದಮೇಲೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪನ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಪದ.

ಪ್ರಾಯಪೂರ್ವ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಯುಕ್ತ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮುನ್ನ. 'ಸ್ಥಳೀಯ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ವತಿಯಿಂದ ಜಾಲಹಳ್ಳಿಯ ಸಮುದಾಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಪೂರ್ವ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಜಾಗೃತಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು. 'ಹದಿಹರೆಯ' ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥ ಪದವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು 'ಪೂರ್ವ' ಪದ ಬಳಕೆಯಿದ್ದರೂ (ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ) ವಯಸ್ಸನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬಂದಿರುವ ಮೊದಲ ಪದವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಯಾವಸ್ಥೆ ನಾ ಸುಧಾಯೌವನ, ಹರೆಯ. 'ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಮರಿಗಳು ಪ್ರಾಯಾವಸ್ಥೆ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ'. 'ಅವಸ್ಥೆ'ಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಶೈಶವ, ಬಾಲ್ಯ, ಪ್ರೌಢ/ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾರ್ಧಕ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿದ್ದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಯೌವನಾವಸ್ಥೆ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣೆದೊರಕುವುದು; ಸಿಗುವುದು. 'ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕುಗಳ ಒತ್ತೆಯ ಮೇಲೂ ಸಾಲ ಪ್ರಾಪ್ಯ'. ಬಹುಶಃ 'ಲಭ್ಯ' ಪದವನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿರುವ ಪದ. ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಅರ್ಥ ನೀಡಬಲ್ಲದು.

ಪಿಚಕಾರಿಪ್ರಿಯ ನಾ ಉದಯವಾಣೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಲಿ ಉಗುಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವುಳ್ಳವರು. 'ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ ಉಗುಳುವ ಪಿಚಕಾರಿ ಪ್ರಿಯರು ಕಂಡು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ'. ವಿವೇಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಉಗುಳುವವರನ್ನು ಕಂಡು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಲು ಬಳಸಿರುವ ಪದ.

ಪಿತೂರಿಕಾರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಳಗೊಳಗೆ ಗಲಭೆ, ಗೊಂದಲ ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನು. 'ಕೆಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಿತೂರಿಕಾರರಿಂದಲೇ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿಗೆ ಬಿಜೆಪಿ ಜಾತಿ ಬಣ್ಣ ಇಲ್ಲದ್ದು. ದಿಢೀರನೆ ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೇತ್ರಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದಗಳೊಡನೆ 'ಕೋರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ದಗಾಕೋರ, ಹಲ್ಲೆಕೋರ.

ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ವದ ನಾ ಪ್ರೀತಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಹವರು. '...ಹಸಿರು ಎಂದರೆ ವಿಶೇಷ ಬೇಕಾದವರು. ಗುಲಾಬಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ವದರು, ಭೈರಪ್ಪನವರಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರ ಒಡನಾಟ ಬಂದಿದೆ'. 'ಹಾಸ್ಯಸ್ವದ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರೂ 'ಆಸ್ವದ'ಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳ ಅರ್ಥ ಸ್ಪುರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪದ ಸರಿಯಾದರೂ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಪುಡಿಗಳ್ಳ ನಾ ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವವ. 'ಪುಡಿಗಳ್ಳರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಲಾಕಪ್‌ನಲ್ಲೇ ಸದೆ ಬಡಿಯುವ ಪೊಲೀಸರು ಡಕಾಯಿತರ ಎದುರಿಗೆ ನತಮಸ್ತಕರು'. ಚಿಕ್ಕ, ಪುಟ್ಟ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲು 'ಪುಡಿ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: 'ಪುಡಿಗಾಸು'. ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲೇ 'ಚಿಲ್ಲರೆ' ಎಂಬುದೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. (ಉದಾ: ಚಿಲ್ಲರೆ ಜನ)

ಪುರಾತನತೆ ನಾ ಉದಯವಾಣೆ ಪುರಾತನ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು; ಹಿಂದಿನದನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವುದು. 'ವಿಂಬಲ್ಡನ್ ಇನ್ನೂ ಓಬೀರಾಯನ ಕಾಲದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಪುರಾತನತೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಇರಾದೆ'. ಗುಣವಾಚಕಕ್ಕೆ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿ ಸಾಧಿಸಿ ನಾಮರೂಪ. ಈಗ ಇಂತಹ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕಕರ್ತ ನಾ ಉದಯವಾಣೆ ಕೃತಿ ರಚಿಸುವವ, ಲೇಖಕ. 'ಈ ಲಘುಪ್ರಹಸನವನ್ನೇ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಬಗೆಗೆ ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಕರ್ತರೂ ನಮೂದಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ'. 'ಗ್ರಂಥಕರ್ತ' ಪದ ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ.

ಪೂರ್ವೋದಾಹರಣೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿರುವಂತಹ, ಸೂಚಿಸಿರುವಂತಹ ಮಾದರಿ, ಹೇಳಿಕೆ. 'ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೋರುವುದು ವಾಸ್ತವಿಕವೆನಿಸದು. ಪೂರ್ವೋದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇದನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ'. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಧಿ ನಿಯಮದನ್ವಯ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ನಾ ಮೈಸೂರುಮಿತ್ರ ಈ ಹಿಂದೆ, ಮುಂಚೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದವರು. 'ಸೋನಿಯಾರವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸೀತಾರಂ ಕೇಸರಿಯವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರದ ಅರ್ಥ.' 'ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ' ಪದವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. 'ಪೂರ್ವ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ, ಮಿಂಚಿನ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾ: ಪೂರ್ವೇತಿಹಾ (ಆದಿಯಲ್ಲಿ) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ (ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ) ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಪ್ರೆಡಿಸಿಸರ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಪೇರಣೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಬಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಹೇರುವುದು; ಜೊಡಿಸುವುದು. 'ಒಂದು ಒತ್ತಿಟ್ಟಿಗೆ ಮೂರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮವೆನ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಪೇರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಯಿಂಟುಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ'. 'ಪೇರು' ಧಾತುವಿಗೆ ಹೇರು, ಹೊರಿಸು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಇಸು' ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಪೇರಿಸು' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ನಾಮಪದ. ಮಾದರಿ: ಸಾರಣೆ, ಪ್ರೇರಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪೌರತನ ನಾ ಉದಯವಾಣಿನಾಗರಿಕನ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುವುದು. 'ಕೆಲವು ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪೌರತನವು ಕೆಲವು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ದಾರಿಯಾಗಬಹುದು.' 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಇದೇ ಅರ್ಥ ನೀಡುವ 'ಪೌರತ್ವ' ಎಂಬುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಫಲೋದ್ಯಮ ನಾ ತರಂಗಹಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು. 'ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಕುಶಾಲನಗರ, ಗೋಣೀಕೊಪ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾನಸು ಫಲೋದ್ಯಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿವೆ'. 'ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ', 'ತೈಲೋದ್ಯಮ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಅದರಿಂದ ಆಧಾರಿತವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುವಂಥದ್ದು.

(ಬ-ಭ)

ಬಂಡವಾಳೀಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಂಡವಾಳ ತುಂಬಿಸುವುದು. 'ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ರಚನೆ ೧೯೯೪ರಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೆ, ಈಗಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬಂಡವಾಳೀಕರಣ ಶೇ. ೪೦ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆ.

ಬಡತನೀಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಡವಾಗಿಸುವುದು. 'ಖಾಸಗೀಕರಣ ನೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ... ಆಂತರಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರವಾನಿಸಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಡತನೀಕರಣವನ್ನಾರಂಭಿಸುವುವು'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಐಸೇಶನ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. (ಉದಾ: ಪೋಲರೈಸೇಶನ್: ಧ್ರುವೀಕರಣ). ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೆಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾದರಿ.

ಬಂಡುಗಾರ ನಾ ತರಂಗಬಂಡಾಯ ಏಳುವವನು, ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡೆದು ನಿಲ್ಲುವವನು. 'ಯಾರಾದರೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಉಳಿದ ಸ್ಥಾನಗಳು ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಾರ್ಟಿ, ಬಹುಜನ ಸಮಾಜ ಪಾರ್ಟಿ, ಶರಡ್ ಪವಾರರ ಬಂಡುಗಾರರು ಮತ್ತು ಇತರರ ಪಾಲಿಗೆ

ಹೋಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ'. ಬಂಡಾಯ ಏಳುವವನು ಬಂಡಾಯಗಾರ ಆಗಬೇಕು. ಮೇಲಿನ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಹೇಗಾಯಿತೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬಂಡುಗಾರ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂಡುಕೋರ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬಲವಂತಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುವುದು. '.... ಗೌಡ್ರ ಮನೆಗೆ ಹೋಕುವರ್ಕೆಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೂ ನಾವು ಪಟ್ಟೇರ್ ಜನ ಅಂತಂದ್ರೆಲೆ ಶಾಸಕ ಬಲವಂತಿಕೆ ಎಲ್ಲುಂಟೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ.....'. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಇಕೆ' ಯನ್ನು ಬಲವಂತ ಪದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಲವಂತ ಎಂದರೆ ಬಲವಾದವನು, ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು ಎಂದೂ 'ಇಕೆ' ಸೇರಿದರೆ ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲ.

ಬಹುತಲೆ ನಾ ಸುಧಾ ಅನೇಕ ತಲೆಗಳುಳ್ಳ '೨೫ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಆಚಿನ ಗುರಿಯನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಬಹುತಲೆಯ 'ಆಕಾಶ್ ಹಾಗೂ ೨೫೦ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರ ಚಿಮ್ಮಬಲ್ಲ ಪೃಥ್ವಿ'. 'ಮಲ್ವಿ' ಎಂಬ ಪದದ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಬಹು' ಬಳಸಿರುವ ರಚನೆ. ಮಾದರಿ: ಬಹುಸ್ತರ, ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತ್ಯಾದಿ. 'ಸಿಡಿತಲೆ' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಬಹುದೇಶಿಯ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ'ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿರುವ '...ಗಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕಲಿತ ಮಂದಿ ಪಂಚತಾರಾ ಹೋಟೆಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕರಾಗಿ ಬಹುದೇಶಿಯ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಬಂಡವಾಳದಾರರಾಗಲು ಶಕ್ತರಾದರು'. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಮಲ್ವಿನ್ಯಾಷನಲ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ 'ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ' ಎಂಬ ಪದ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬಹುಮತಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಬಹುಮಾನ. 'ಸ್ಟೈನ್‌ಲೆಸ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಕಾಂಬಿ ಪ್ಯಾಕ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೆಶರ್ ಕುಕರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕ ನಾನ್-ಸ್ಟಿಕ್ ಬಹುಮತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ'. 'ಅವಮತಿ' ಎಂಬ ಪದವೊಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ 'ಅವಮಾನ' ಎಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಆ ಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ 'ಅವಮಾನ' ಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಹುಮಾನ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು 'ಅವಮತಿ'ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ರಚಿತವಾಗಿಬಹುದು.

ಬಾಟಲಿಕೃತ ಗು ಕರ್ಮವೀರ ಶೀಶೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಲಾದ, ತುಂಬಲಾದ. 'ಜೊತೆಗೆ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್, ಫಾಸ್ಫರಿಕ್ ಆಮ್ಲ, ಕಾರ್ಬೋನಿಕ್ ಆಮ್ಲ, ಇವೇ ಬಾಟಲಿಕೃತ ತಂಪುಪಾನೀಯಗಳ ಜೀವಾಳ'. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಐಸ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಈಕೃತ' ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ ಪದದ ಕನ್ನಡ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಟಲೀಕೃತ ರೂಪವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಾದರಿ: ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ.

ಬಾಯಿಗತ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಬಾಯಿಯ ವಶದಲ್ಲಿರುವ; ಬಾಯಿ ಪಾರದಂತೆ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಹ. 'ಅವತ್ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಬಾಯಿಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ 'ಕಲೆ'ಗಾರರು ಬೇರೊಬ್ಬರಿರಲಾರರು'. 'ಕರಗತ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಶಬ್ದ. ಆದರೆ, 'ಕಂಠಗತ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು, ಕೇಡು ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದೆ.

ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕತೆ ನಾ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೂಚಿ. 'ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ; ಮಕ್ಕಳಿಂದ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. ೬.೨೦ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕತೆ. ಅಮಾನವೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಎಸ್.ಆರ್. ಲೊಂಡೆ ಅವರೊಡನೆ ಸಂದರ್ಶನ'. 'ಕಾರ್ಮಿಕ' ಪದದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ 'ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕಕ್ಕೆ' 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ನಾಮಪದ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೂಲಪದದ ನಾಮಪದ ರೂಪ 'ಕಾರ್ಮಿಕತೆ' ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಬಾಲಮರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ, ಸಂಭವಿಸುವ ಮರಣ. 'ಕೇರಳವು ಗರಿಷ್ಠ ವಿದೇಶೀ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಲಮರಣಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ'. 'ಶಿಶು ಮರಣ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಬಾಲ ಎಂದರೆ 'ಹುಡುಗ' ಎಂದರ್ಥವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಡಚಣೆಯಾಗಬಹುದೇನೋ?

ಬಾಲ್ಮಿಕೆ ನಾ ತರಂಗಜೀವಿಸಿರಬಹುದಾದ ಅವಧಿ; ಬಳಸಬಹುದಾದ ಅವಧಿ. ೧. 'ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲೇ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಅತಿ ಬಾಲ್ಮಿಕೆ ಬರುವವರು'. ೨. 'ಈ ರೀತಿ ಇಂಜಿನ್ನಿನ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ'. 'ಬಾಳುವಿಕೆ' ರೂಪದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನಗೊಂಡಿರುವ ಪದ. ಇದೇ ಪದ 'ಬಾಳಿಕೆ'ಯಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬಿಡಿತನ ನಾ ಸುಧಾಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ. ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ, ಒಂದಾಗಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. 'ಜಾತಿ ಮತ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಬಿಡಿತನದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಇಡಿತನದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಏಕಧ್ಯೇಯಿಗಳಾಗಿ ಸೆಣೆಸಲು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.' 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗ. ವ್ಯಷ್ಟಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪದ.

ಬಿರುಮಳೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುರಭಸದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ. 'ಸೋಮವಾರ ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೧೦ ರವರೆಗೆ ಸುರಿದ ಬಿರುಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀ ಕಂಠೀರವ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದ.....'. 'ಬಿಲುಮಳೆ' ಪದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಶಕಟರೇಫದ ಬದಲು ರೇಫೆಯೊಡನೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಿರುಗಾಳಿ, ಬಿರುನುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಬಿರುಮಳೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುರಿಮಳೆ, ಜಡಿಮಳೆ, ತುಂತುರುಮಳೆ ಪದಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಬುದ್ಧಂಕ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಬುದ್ಧಿಮಟ್ಟದ ಸೂಚಿ. 'ಈ ೨೦೦ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳ ಜನರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬುದ್ಧಂಕಗಳುಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ ನೀಡಿ ಅವರುಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸೂಕ್ತವಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಇಂಟೆಲಿಜೆಂಟ್ ಕೋಶಂಟ್' ಎಂಬ ಪದದ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ 'ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ' ಎಂಬ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಬುದ್ಧಿಮಾಲಿನ್ಯ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಬುದ್ಧಿ; ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ. 'ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವ ನಾವು ಬುದ್ಧಿಮಾಲಿನ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ'. 'ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ', 'ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿತನ ನಾ ಸುಧಾಚಾತುರ್ಯ, ಚತುರತೆ. 'ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೆಲವೇಳೆ ಮುದ್ದಿಸಿ, ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ಹೊಸಕುದುರೆ ಪಳಗಿಸುವಂತೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿತನದಿಂದ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಕ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ'. ತನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ನಾಮರೂಪ ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡತನ, ಸಿರಿತನ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದು ಗುಣವೊಂದರ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ಒಂದು ನಾಮಪದ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಣವೊಂದರ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ನೀಡುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬುರುಡೆತೊಳೆ ಶ್ರೀ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು ಈಗಾಗಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಹೊಸತನ್ನು ತುಂಬುವುದು. 'ಬಡವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ಅಂಥವರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬುರುಡೆ ತೊಳೆದು ಭಯೋತ್ಪಾದಕತೆ, ಕೊಲೆಪಾತಕತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಅದರ ಮಿತ್ರ ಅಮೆರಿಕಾವು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅವಕಾಶ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒದಗಿದಂತಾಗಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಬೈನ್ ವಾಶ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪದ ನೀಡುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ಕಷ್ಟವೇ.

ಬೆಂಕಿಯುಗಿತ ನಾ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು, ರೇಗುವುದು. 'ಹೊಸಕೋಟೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಗೌಡರ ಇಂತಹ ಬೆಂಕಿಯುಗಿತ ಮಂಡ್ಯ ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿಯಿತು'. 'ಕೆಂಡಕಾರು' ಎಂಬ ಪದಪುಂಜ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹದ್ದು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬೆದರಿಕೆಪ್ರಾಯ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥದ್ದು, ಭಯಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದು. 'ಭಾರತೀಯ ಜನತಾಪಕ್ಷವು ದೇಶದ ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಏಕತೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ'. ಇದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆ. 'ಕಳಂಕಪ್ರಾಯ', 'ಮುಕುಟಪ್ರಾಯ' ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಬೆನ್ನುಗಾಳಿ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ. 'ಬೆನ್ನು ಗಾಳಿಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸೋಲ್ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆನ್ ಜಾನ್ಸ್‌ನ್ ೯.೭೯ ಸೆಕೆಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಬೆಕ್ಕಸಬೆರಗಾಗಿಸಿದ್ದೇನೋ ನಿಜ'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಹಿಂದಿನ ನೆಲೆ-ಹಿನ್ನೆಲೆ; ಮೊದಲ ನುಡಿ-ಮುನ್ನುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲೂ ಸಹ ಬೆನ್ನುಗಾಳಿ ಆಗಬಹುದಿತ್ತೆ?

ಬೇಡಿಕಾರ್ಹ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಬೇಡಿಕೆಯಿರುವ. 'ಇಷ್ಟೊಂದು ಬೇಡಿಕಾರ್ಹವಾಗಿರುವ ಟಿಸಿಎಚ್ ನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ತುಂಬಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ'. ಬೇಡಿಕೆಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕ ಎಂಬ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಉಲ್ಲೇಖಿತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಬೇಡಿಕೆಯುಳ್ಳ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಬೇಡಿಕೆ>ಬೇಡಿಕಾ ಎಂದಾಗಿಸಿ ಅನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ(ಸಂ) ಸೇರಿಸಿದ್ದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ>ಪ್ರಶ್ನಾ>ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹ.

ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಬಲ್ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಉತ್ತೇಜಿಸುವ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ. 'ಕಥಾವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಜಾಣತನವನ್ನು ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶದ ಹೊರತಾಗಿ ವಿಮೋಚನೆ ಚಿತ್ರ ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ಬೆನ್ನುತಟ್ಟಬಲ್ ಪ್ರಯತ್ನ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಏಬಲ್' ಪದವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಪದಗಳೊಡನೆ ಬಳಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಿನ್ನಬಲ್ ತಿನ್ನಬಹುದಾದ, ನೋಡಬಲ್ ನೋಡಬಹುದಾದ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕೇವಲ ಲಘು ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಬೆವರಿಸು ಕ್ರಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಬೆವರು ಬರುವಂತಾಗು, ಹೆದರುವಂತಾಗು. '...ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಐಎಎಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿರುವುದು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟರನ್ನು ಬೆವರಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು'. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ 'ಇಸು' ಬಳಕೆ ಸಾಧುವಲ್ಲ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯವಿರುವ ಕೆಲವೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬರುವಂತಹುದು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಎರಡೂ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತಹುದು. ಬೆವರು ಪದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಬೆವರು ಸುರಿಸು, ಬೆವರು ಹರಿಸು, ಬೆವರು ಇಳಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪ 'ಬೆವತು ಹೋಗು'.

ಬೇವಫಾಯಿ ನಾ ತರಂಗನಂಬಿಕದ್ರೋಹ; ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕತನ. 'ಅಕ್ಷಯ್, ಬೆಳ್ಳಿ ತೆರೆಯ ಸೋಲು, ಜತೆಗೆ ರವೀನಾಳ ಬೇವಫಾಯಿಯಿಂದ ಹೃದಯ ಒಡೆದುಕೊಂಡ'. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಮೇಲಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆ. ಮಾದರಿ: ಬೇನಾಮಿ, ಬೇಬಾಕಿ, ಬೇಬುನಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬೇಸಾಯಸ್ತ ನಾ ತುಷಾರಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವವ/ಆರಂಭಕಾರ. 'ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಬೇಸಾಯಸ್ತರಿಗೆ ಮಾರುವುದರ ಮೂಲಕ ನೂರಿನ್ನೂರು ಸಂಪಾದಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ'. 'ನಂಬಿಕಸ್ತ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ 'ಬೇಸಾಯಗಾರ', 'ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಭಕ್ತಾಭಿಮಾನಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿ. 'ಮನಿಯಾರ್ಡರು ಫಾರಂಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಕೆಳವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಬಂಧುಮಿತ್ರರಿಗೆ ಎಂ.ಓ.ಹಣ ಕಳಹಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಭಕ್ತಾಭಿಮಾನಿಗಳು ದೇವಸ್ಥಾನ, ಮಸೀದಿ, ಚರ್ಚುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು...'. ಭಕ್ತರು ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಎರಡೂ ಭಿನ್ನ ವರ್ಗಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದೇ ಪದವಾಗಿ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

ಭಯಾಸ್ತ್ರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ದೂರಗಾಮಿ ಆಯುಧ. 'ತಾನು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಕನಿಷ್ಠ ಪರಮಾಣು ಭಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಭಾರತ ಇಂದು ಹೇಳಿತು'. 'ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ', 'ಟೀಕಾಸ್ತ್ರ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಭರವಸೆದಾರ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ೧. ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ; ಆಶ್ವಾಸನೆನೀಡಿದ, ೨. ಖಾತರಿ ನೀಡಿದ. 'ಸತ್ಯಸಂಧ ಭರವಸೆದಾರ ಕಂಪೆನಿಗಳು ನಷ್ಟ ಭರ್ತಿಮಾಡಬೇಕು'. 'ದಾರ', 'ಗಾರ', 'ಕಾರ' ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ನಾಮ ಪದಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖದಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಗ್ಯಾರಂಟಿ' ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಭರವಸೆ ಪದವನ್ನು ಸಮಾನಾಂತರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ 'ದಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭರವೇಗ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಬಹಳ ವೇಗ. 'ಮನೋರಂಜನಾ ಮಹಾಮಾರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಭರವೇಗದಿಂದ ಸಾಗಲು ಈ ಸಪಾಟಾದ ಮೇಲ್ಮೈಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿರೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕ ಸಲಹೆ'. 'ಶರವೇಗ'ವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ತಪ್ಪು ಸೃಷ್ಟಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಶರವೇಗದಲ್ಲಿ ವೇಗದೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪದದ(ಶರ) ಹೋಲಿಕೆ ಇತ್ತು, ಅದರಂತೆ ವೇಗ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಭರವೇಗದಲ್ಲಿ 'ಭರ' ಎಂದರೂ ವೇಗ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ.

ಭಾಷಾನ್ವಯ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ. 'ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾನ್ವಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾದ ಆಂಧ್ರ ಇಂದು ಜನ್ಮತಾಳಿತು'. 'ಭಾಷಾವಾರು' ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ.

ಭಾರತೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. 'ಭಾರತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಚುರುಕಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾದರು'. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಐಸೇಶನ್' ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ 'ಇಂಡಿಯನ್‌ಸೇಶನ್' ಪದದ ನೇರ ಅನುವಾದ.

ಭಿನ್ನಮತೀಯತೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದವಿರುವುದು, ಸಹಮತವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ. '...ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಜನತಾದಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕೊಂಡಿತಾದರೂ ಭಿನ್ನಮತೀಯತೆ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡಿತು. ಗುಣವಾಚಕಗಳಿಂದ ನಾಮರೂಪ ಸಾಧಿಸಲು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಮಾದರಿ: ಜಾತೀಯ-ಜಾತೀಯತೆ, ಪ್ರಾಂತೀಯ-ಪ್ರಾಂತೀಯತೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭೀತಿವಾದ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯ ಪರವಿರುವ ವಾದ. '...ಆಲಿಪ್ಪ ಶೃಂಗಸಭೆಯೆಂದು ಭೀತಿವಾದದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಕುರಿತು ಜಾಗತಿಕ ಶೃಂಗ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ೧೯೯೬ರ ಒಳಗೆ...'. ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಾದ (ಟೆರರಿಸಂ) ವಿದ್ವಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ: ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ.

ಭೀತಿವಾದ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಭಯ ಹರಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಾದ. 'ಭೀತಿವಾದ ವಿರೋಧಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಂತಹ ದಾವೆಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತೆ...' ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಟೆರರಿಸಂ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪದ. 'ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ' ಪದ ಇಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಭೂತಪೂರ್ವ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು ಹಿಂದಿನ; ನಿವೃತ್ತಿಹೊಂದಿದ; ಮಾಜಿ. 'ಈ ಇಡೀ ಕಾರ್ತೀಕರದ ಸಮಸ್ಯೆ ಕುರಿತಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು.... ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಸಾಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಭೂತಪೂರ್ವ ವಿದೇಶಾಂಗ ಖಾತೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೂ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ'. ಹಿಂದಿಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಭೂಮಂಡಲೀಕರಣ ನಾ ಸುಧಾ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. 'ಆದರೆ ಭೂಮಂಡಲೀಕರಣವೇ ಮರ್ಡೋಕರಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕಿರುವಾಗ, ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಭೂಗೋಳವನ್ನೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಂತೆ ಮರ್ಡೋಕ್ ಮಾಡಿರುವಾಗ, ಯಾರ ಮಾತೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ'. ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪದವನ್ನು ಹಾಗೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. 'ಜಾಗತೀಕರಣ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪೃಥ್ವೀಕರಣ, ಭೂಗೋಳೀಕರಣ ಪದಗಳೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿವೆ.

ಭೂಮೀಹೀನ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕನಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಹೊಂದಿರದ. 'ಬರೇ ರಾಜ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಹಿತ ಸಾಧಿಸುವ ವ್ರತ ಹಿಡಿದ ಚಂದ್ರಬಾಬುವಿನ ತೆಲುಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಭೂಮಿಹೀನ ಶ್ರಮಿಕರಿದ್ದಾರೆ.' ನಿಷೇಧಾರ್ಥ ಪದಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಿಷೇಧ ಸೂಚಿಸುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ರಹಿತ, ಹೀನ, ಶೂನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಳಸಿಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ 'ರಹಿತ' ಪದ ಬಳಸಿ 'ಭೂರಹಿತ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಭೋಗವಾದಿ ನಾ ತರಂಗಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವ/ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವ. 'ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಉಪಭೋಕ್ತೆಯ ವಾದದ ದಾಳಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಕಸಿತ ಸಮೂಹದ ಭೋಗವಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಕೃತಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹರಡತೊಡಗಿವೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಇಸಂ' ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ವಾದ' ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ; ಸಮಾಜವಾದ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೂ 'ಭೋಗವಾದ' ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಭೋಗವಾದಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ 'ಭೋಗವಾದ' ಪದವೂ ಬಳಕೆಗೆ ಬರಬಹುದು.

(ಮ)

ಮಗ್ಗಪೂರ್ವ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ನೇಯ್ಗೆ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು. 'ಮಗ್ಗಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಮಗ್ಗನಂತರದ ಸೌಲಭ್ಯದ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಸೈಜಿಂಗ್.... ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು'. 'ಪೂರ್ವ' ಪದದೊಡನೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳಲು ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಾ: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಅಂದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ದಿನಗಳು ಎಂಬಂತೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ತಾಯ್ನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ; ಕೋಶಾವಸ್ಥೆಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ, ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಎಂದೇ ಬಳಸುವುದು ನಡೆದಿತ್ತು.

ಮಠಾಧಿಪತ್ಯ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭಮರದ ಆಡಳಿತದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ/ಅಧಿಕಾರ. 'ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದರೆ ಮಠಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇರಲಾರದು'. 'ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ಮಠೋಪಜೀವಿ ನಾ ಸಂಕ್ರಮಣ ಮಠವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದುಕುವವರು. 'ಇವರು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮಠೋಪಜೀವಿಗಳೂ ಹೌದು'. 'ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ', 'ಪಠೋಪ ಜೀವಿ' ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪದ.

ಮತದಾರಿಣಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಮತದಾನ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಸ್ತ್ರೀ. 'ಸಂಡೂರು ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತೋರಣಗಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುರುಡು ಮತದಾರಿಣಿ.... ಮತಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು...'. 'ದಾರ' 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪುರುಷನನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಇಣಿ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಸ್ವಾಗತಕಾರಿಣಿ.

ಮತಗಂಟು ನಾ ಲೋಕಧ್ವನಿ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ, ಒಂದೇಕಡೆ ಇರುವ, ಒಂದು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಮತ. 'ರೈತ ಹೋರಾಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ಮರಾಠಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಎಂಬ ಬಲ, ದಳದ ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳದ ಮತಗಂಟು, ಚಕ್ರದ ವ್ಯಾಮೋಹ ಬಿಡಲಾಗದ ಬೇಸಿಕ್ ವರ್ಕರ್ಸ್‌ನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಬ್ಬನ ಕಿಂಡಿ ಮೂಲಕ ಕೋಟೆ ನುಸುಳಿ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸುವ ಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವ....' ವೋಟ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿ ರೂಪವೇ? ಆದರೂ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮತಭ್ರಾಂತ ನಾ ಸುಧಾ ಮತಾಂಧತೆಗೆ ಒಳಗಾದವರು. 'ಚರಿತ್ರೆಯ ಗೋರಿಯನ್ನು ಗೆಬರಿ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ ತೆಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ತುಂಬುವ ಮತಭ್ರಾಂತರಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ'. 'ಮತಾಂಧ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮಾದರಿ: ಮತಿಭ್ರಾಂತ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವೂ ಸ್ಫುರಿಸಬಹುದು. ಮತಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ ವೋಟ್ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ.

ಮತಾಂತರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ ನೀಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆ; ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮತ ನೀಡುವುದು. 'ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಧಿಕಾರರೂಢ ಶಿವಸೇನೆ-ಬಿಜೆಪಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಾದ ಮತಾಂತರವು ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ವಿವಿಧವೆಗೆ ಒಳಮಾಡಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ'. ಈಗಾಗಲೇ 'ಮತಾಂತರ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥ ಬೇರೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಎಂದು. ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಪಕ್ಷಾಂತರ, ತತ್ಪಾಂತರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮತಿಭ್ರಮಿತ ಗು ಉದಯವಾಣಿಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಗೊಳಗಾದ. '....ಆಸ್ತಿವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಡೆಯಿತೆನ್ನಲಾದ ಮತಿಭ್ರಮಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಗಾರು ಹೊನ್ನಪ್ಪಗೌಡರ ಕಗ್ಗೊಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆರೋಪಿ.....'. ನಾಮವಾಚಕದಿಂದ ಗುಣವಾಚಕವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಒಂದು ಮಾದರಿ. ಆದರೂ ಇದುವರೆವಿಗೂ 'ಮತಿಭ್ರಮಣೆಗೊಳಗಾದ' ಎಂದೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾದರಿ: ಶೋಷಣೆ=ಶೋಷಿತ; ಚುನಾವಣೆ= ಚುನಾಯಿತ.

ಮನೋಚಿತ್ತ ನಾ ಆಕೃತಿ ಮನಸ್ಸು. 'ಶಾಂತ ಮನೋಚಿತ್ತದ ಈ ಹುಡುಗ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಸೃಷ್ಟಿಸೋ ಟೆನ್ಯನ್‌ಗಳನ್ನು, ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇವೆ'. ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಚಿತ್ತ ಎರಡು ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ 'ತಲೆಶಿರೋಭಾರ' ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯಾದಂತಿದೆ.

ಮನಭಂಜನೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ತಲೆತಿನ್ನುವುದು, ಮನಸ್ಸು ಒಡೆಯುವುದು, 'ಆದರೆ, ಇಂದಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದ ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರಗಳಾಗಲಿ ಆಧುನಿಕ ನಗರ ಸಿನಿಮಾ ಥಿಯೇಟರ್‌ಗಳು 'ಮನಭಂಜನೆ' ಯ ಮಂದಿರಗಳಾಗಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ'. ಮನರಂಜನೆ ಪದದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕಟಕಿಯಾಡಲು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪದ. ಮನರಂಜನೆ ನೀಡಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಡೆಯುವಂತಹ, ತಲೆ ತಿನ್ನುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗಿರುವ ಪದ.

ಮನೋಜ್ಞಾನ ನಾ ಸುಧಾ ಮನಸ್ಸಿನ ಜ್ಞಾನ. 'ಹಾಲುಣಿಸುವುದು ತಾಯಿಯ ಮನೋಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಹಿತಕಾರಿ'. 'ಮನೋರಂಜನೆ', 'ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಮನೋಮಾಲಿನ್ಯ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಲೂರ್ ಮಲಿನಗೊಂಡಿರುವ ಮನಸ್ಸು, ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆ. 'ಪ್ರಳಯದ ಕುರಿತಂತೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಲೇಖನ ಮನಮಾಲಿನ್ಯದ ರೂಪ ಎಂಬ ನಿಲುವು'. ಮಾಲಿನ್ಯ ಪದವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ, ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ, ಚಿತ್ತಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮನೋಮಾಲಿನ್ಯ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಪದ.

ಮರನಾಶಕ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಮರಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವಂತಹ. 'ಬಿಳಿ ಇರುವೆ, ಕೊಳೆತ, ಫಂಗಸ್ ಇತರ ಮರನಾಶಕಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತ'. 'ಕೀಟನಾಶಕ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಕೀಟನಾಶಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತು ಕೀಟಗಳ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳೇ ಮರದ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಮರವಡಿಸು ಕ್ರಿ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಮರದಂತೆ ನಿರ್ಜೀವಗೊಳಿಸು. 'ಆಯಂಫಿಟಮೀನ್ ಮರವಡಿಸುವ ಮಾದಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಲ್ಲ'. 'ಮರಗಟ್ಟಿಸು' ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ 'ಅಳವಡಿಸು' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಬಹುದೇ?

ಮರಹಂತಕ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಮರಗಳನ್ನು ಸಾಯಿಸುವವರು. 'ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಕಡಿದು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟು ತಾವೇ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಮರಹಂತಕರೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ'. 'ನರಹಂತಕ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವುದು ಸಹಾ ಮರಕ್ಕೆ ಸಾವನ್ನು ತರುವಂಥದೇ ಆದರೂ, ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು 'ಹತ್ಯೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮರುಕಳಿಕೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರುವುದು; ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವುದು. 'ಜಾಫ್ನಾದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಯುದ್ಧ ಮರುಕಳಿಕೆ: ೪೨೦ ಸಾವು', 'ಮರುಕಳಿಸು' ಕ್ರಿಯಾರೂಪದಿಂದ ತಂದಿರುವ ನಾಮಪದ.

ಮಾಂಸೋದ್ಯಮ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಲೂರ್ ವ್ಯಭಿಚಾರ್ '.... ಆದರೆ ಇಂಥ ಟೆರರಿಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರ್ ಎಸಿಪಿ ನರೇಂದ್ರ ಅವರ ದಕ್ಷ ನಿಗಾದ ನಡುವೆಯೂ ತನ್ನ ವಿಪುಲವಾದ ಮಾಂಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಭೂಪನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ'. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಮಾಂಸ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುವ ಉದ್ಯಮ/ಸಂಸ್ಥೆಯೆಂದು ಅರ್ಥಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಳ ಅರ್ಥ ವ್ಯಭಿಚಾರ/ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ ಎಂಬುದು. ಫ್ಲೆಶ್‌ಟ್ರೇಡ್‌ಗೆ ಸಂವಾದಿ. ಇದು ಉದ್ಯಮ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದಂತಿದೆ.

ಮಾತಾಳಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವವರು. 'ಆಜನ್ಮ 'ಮಾತಾಳಿ'ಗಳು'. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಆಳಿ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಸಾಧಿತ ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದುಂಟು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಓದು+ಆಳಿ=ಓದಾಳಿ (ಯಾವಾಗಲೂ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರು, ಓದಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಉಳ್ಳವರು ಎಂದರ್ಥ), ತಿನ್ನು+ಆಳಿ= ತಿನ್ನಾಳಿ (ಯಾವಾಗಲೂ ತಿನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು). ಇಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ ವಾಚಾಳಿ.

ಮಾನೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪರಿಗಣಿಸುವಿಕೆ. 'ಕನ್ನಡ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಮಾನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವಿಕೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವೇ ಸರಿ.

ಮಾರ್ಗನಕ್ಷೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಮುಂದಿನ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವ ಸೂಚನಾ ನಕಾಶೆ. 'ಭಾರತ ಜನಗಣತಿ ೨೦೦೧ ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗನಕ್ಷೆಯಾಗಲಿದೆ'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ' ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಮೋಟರ್ ಸೈಕಲ್, ಕಾರ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವೇಗ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ರೋಡ್ ಮ್ಯಾಪ್'ಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ 'ರೋಡ್ ಮ್ಯಾಪ್' ಪದ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

ಮಾರ್ಗಾಧಿಕಾರಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮತಗಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿ. 'ಮಿಣ್ಯಂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ೨೦ ಮತಗಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸಮಗ್ರ ಬಾಲವಿಕಾಸ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರು ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿ ಇಡದೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ರೂಟ್ ಆಫೀಸರ್' ಎಂಬುದರ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ. ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದ.

ಮಿತವ್ಯಯತೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದು. 'ನಿಮ್ಮಂತಹ ಬಹುದೂರದ ಪಯಣಿಗರಿಗೆ ಬೇಕು 'ಬೀಡಾಲ್' ಎಂಬ ಒಂದು ವಿಶ್ವನ ನಿಯಮ ಸಂಗಾತಿ. ಮಿತವ್ಯಯತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಇಂಜಿನ್‌ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ಆಯಿಲ್'. 'ಮಿತವ್ಯಯ' ಎಂಬುದೇ ಸಾಕು. ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಮಿಲಿಟರಿಶಾಹಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಸೈನಿಕ ಅಧಿಕಾರದ ಆಡಳಿತ; ಸೇನೆಯ ಆಡಳಿತ. 'ನಮ್ಮ ನೆರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಟರಿಶಾಹಿ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಎಸೆದುದನ್ನು...'. "ಶಾಹಿ" ಪದವನ್ನು ಬೇರೆ ಪದದೊಡನೆ ಬಳಸಿ ಅಂತಹ ಆಡಳಿತ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ. ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರು ಮಿಲಿಟರಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮರಿ ಶಾಸನ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೀರ್‌ಸಾದಕ್‌ಗಿರಿ ನಾ ತರಂಗ ಮೋಸ, ವಂಚನೆಯಂತಹ ಕೆಲಸ. 'ಮೈಸೂರು ಹುಲಿ ಟೀಪು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಲಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಕೊನೆಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮೀರ್‌ಸಾದಕ್‌ಗಿರಿ ಮಾಡಿ ೧೭೯೯ರಲ್ಲಿ ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಂದರು'. 'ಗಿರಿ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಛೇರ್ಮನ್ ಗಿರಿ, ಮಂತ್ರಿಗಿರಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಸ್ಥಾನಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗುಣಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ತನ' ಬಳಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದುದಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. 'ಮೀರ್ ಸಾದಕತನ =ಮೋಸ, ವಂಚನೆ ಮಾಡುವ ಗುಣ.

ಮುಂಗಂಡು ನಾ ಸುಧಾ ಮುಂಚೆಯೇ ತಿಳಿದು. 'ಅನುವಂಶೀಯ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಸ್ಯದ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮುಂಗಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ.' 'ಮುನ್' ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಮುಂಗಡ, ಮುಂಗಾರು, ಮುಂಗಾಲು ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮುಂಗಾಣ, ಮುಂಗಾಣ್ಣೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕ್ರಿಯಾರೂಪ ಹೊಸದು.

ಮುಂಚಲನಾ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ. 'ತಡೆಗಳು ಬಡಿದಾಗ ತಿರುಗಾಣಿ ಅಲಗುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನೌಕೆಗೆ ೧೫ ರಿಂದ ೨೦ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಮುಂಚಲನಾ ಶಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ'. 'ಮುನ್' ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ, ಮುನ್ನಡೆ. ಆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಮುಂತಳ್ಳು ಕ್ರಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಮುಂದೂಕು, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಡು. 'ಐಸಿಐಸಿಐ' ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿದ್ದ ಋಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಂತಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು'. ಪೋಸ್ಟ್ ಪೋನ್‌ಗೆ ಸಂವಾದಿ. 'ಮುನ್' ಪ್ರತ್ಯಯವಾದರೆ ಸಂಧಿಯ ಪರಿಣಾಮಕವಾಗಿ ತ>ದ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಪರಾ: ಮುಂದೋರು, ಹಿಂದೆಗೆತ

ಮುಂದಣಿಕೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಮುಂದಿನದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವಿರುವುದು. 'ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ನೋಡುವವರಿಗೂ ಹಿತ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಈ ಹಿಂದಣಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮುಂದಣಿಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಆಗ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕೂಡಾ ಸಾಧ್ಯ'. 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದ. ಮಾದರಿ: ತೇಲುವಿಕೆ, ಆಡುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮುಂಬೆಳಗು ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಜಾಹೀರಾತು ಬೆಳಗಿನ ಮುಂಚಿನ ಸಮಯ-ಮುಂಜಾವು. 'ಸುಂದರವಾದ-ವರ್ಣಮಯ ಪುರವಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂಬೆಳಗಿನ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ'. 'ಮುನ್' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಮುಂಜಾವು', 'ಮುಂಜಾನೆ' ಪದಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮುಕ್ತತೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವಿಕೆ, ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸು. 'ಮದುವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮುಕ್ತತೆ ಸಾಧಿತವಾಗಿದೆ'. 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಗುಣವಾಚಕಗಳ ಭಾವನಾಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಓಪನ್‌ನೆಸ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪದ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ.

ಮುಗ್ಗರಿಕೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕತಡವರಿಸಿ ಬೀಳುವುದು. 'ಅಂದು ಬಜೆಟ್ ಮಂಡನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಶೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದಿಗಿಲುಗೊಂಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಚ್ಯಂಕ ವ್ಯಾಪಕ ಮುಗ್ಗರಿಕೆ ಕಂಡಿತು'. 'ಚೇತರಿಕೆ'ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. 'ಮುಗ್ಗರಿಸು' ಕ್ರಿಯಾಪದದ ನಾಮರೂಪ.

ಮುದ್ರಣದಾರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾಹೀರಾತು ಮುದ್ರಿಸುವವ. '೨೦೦೦-೨೦೦೧ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ೭ನೇ ತರಗತಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಣದಾರರು ಕಚೇರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ...'. ವಸ್ತುಸೂಚಿ ಪದಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೂಚಿಪದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಂದು ಪದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೊದಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಪದ (ಮುದ್ರಣ, ಮುದ್ರಕ) ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆಯಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಮುದ್ರಾಪ್ರಹಾರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಆದ ದೋಷ. 'ಬಹುತೇಕ ಉರುಗಳ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೇಲಂತೂ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಮುದ್ರಾಪ್ರಹಾರ ನಡೆದಿದ್ದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಅನ್ನಾನ್ ಆಗಿ ಬದಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.' ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಆದ ದೋಷಕ್ಕೆ 'ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸನ ಹಾವಳಿ' ಎಂದು ಬಳಕೆಯಿದೆ. ಗದಾಪ್ರಹಾರ, ಲಾರಿಪ್ರಹಾರ ಪದಗಳು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿವೆ.

ಮುನ್ನೇರುವಿಕೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮುನ್ನಡೆ. 'ಕೆವಿಐಸಿ ದೇಶದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪೌರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೇರುವಿಕೆಗಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ...ಸಂಸ್ಥೆ ಆಗಿದೆ'. 'ಏರುವಿಕೆ' ಎಂಬುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಮುನ್' ಪ್ರತ್ಯಯದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಒತ್ತು ನೀಡಿದಂತಾಗಿದೆಯೇ?

ಮುಳುಗು ಪಟು ನಾ ಆಕಾಶವಾಣಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕುವ ಆಟಗಾರ. 'ರಾಜ್ಯದ ಮುಳುಗುಪಟು...ಪದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ'. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಡೈವರ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದಂತಿದೆ. 'ಮುಳುಗುಗಾರ' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಯ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಕ್ರೀಡಾಪಟು.

ಮೂಢತೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ. ದಡ್ಡತನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದುದು 'ಇಂಥ ಮೂಢತೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಾಲಕರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡದೆ...'. ಗುಣವಾಚಕದಿಂದ ನಾಮಪದ ರಚನೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಢ ಪದಕ್ಕೆ ಮೌಢ್ಯ ಎಂದಿದ್ದರೂ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಶ್ರಮವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯಷ್ಟೇ.

ಮೃಗಾಸ್ಥತ್ರೇ ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವ ವೈದ್ಯಶಾಲೆ. 'ಇದರನ್ವಯ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ತುರ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೃಗಾಸ್ಥತ್ರೇಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶ ಬಂತು'. 'ಮೃಗೀಯ' ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಬೀಸ್ಟ್' ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಸ್ಥತ್ರೇ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥಬರುತ್ತದೆ. ಮೃಗ ಎಂದರೆ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿ, ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

ಮೇಜುಗಲಸ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ'ಬರಿಯ ಮೇಜುಗಲಸಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಕಠಿಣವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುವುದು ನಿಬಂಧದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ (ಟೀಬ್ಲ ವರ್ಕ್) ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದ.

ಮೇಲ್ಮಿತಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಜಾಹೀರಾತು ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣ. 'ವಿಮೆ ಇಳಿಸಬಹುದಾದ ಮೊಬಲಗಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮೇಲ್ಮಿತಿ ಇಲ್ಲ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಹೈಯರ್ ಲಿಮಿಟ್' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿ ಪದವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಮೇಲ್ದರ

ಮೊಳಗಾಟ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಧ್ವನಿ ಮಾಡುವಿಕೆ. 'ಎಐಸಿಸಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮೇ. ಸುಧೀರ್ ಸಾವಂತ್ ಈಗ ರಾಜಕೀಯದ ಗೋಜಲಿನಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೊಂಡು ತೋಪುಗಳ ಮೊಳಗಾಟದ ಕಾರ್ಗಿಲ್ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಧಾವಿಸುವ ಧಾವಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, 'ಓಡಾಟ' 'ನೂಕಾಟ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ನಾ ಜಾಹೀರಾತುಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡುವುದು. 'ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಎಪಿಲ್' ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಟೀಕ್ ಪ್ಲಾಂಟೆಶನ್‌ಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೌಲ್ಯದ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ'. ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಮೂಲ್ಯಾಂಕನ್' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ 'ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

(ಯ-ಲ)

ಯಜಮಾನಶಾಹಿ ನಾ ದೂರದರ್ಶನ ವಾರ್ತೆ ಯಜಮಾನನ ಆಡಳಿತ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮಾದರಿ ಆಡಳಿತ. 'ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಕುಸಿದಾಗ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕುಸಿದು ಯಜಮಾನಶಾಹಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ'. 'ಶಾಹಿ' ಪದ ಬಳಸಿ 'ಆಡಳಿತ ಎಂಬರ್ಥ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ: ವಸಾಹತುಶಾಹಿ, ನೌಕರಶಾಹಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಯಾನಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಪ್ರಯಾಣಿಕ, ಯಾನ ಮಾಡುವವ. 'ಸ್ಪೈರ್ ಕುಂದದ ಯಾನಿಗಳು' ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಿಗಳು ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ (ಇಕ, ಇಗ, ವಂತ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಮಾರ್ಪಾಟಿನಿಂದ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಆಂತರಿಕ ಮಾರ್ಪಾಟಿನಿಂದ ಆಗಿದೆ. ಮಾದರಿ: ದ್ರೋಹ-ದ್ರೋಹಿ

ಯಾರೋರ್ವರೂ ಅ ಉದಯವಾಣಿಯಾರೊಬ್ಬರೂ. '೧೯೭೧ದಶಂಬರ್ ೧೭ರ ಯುದ್ಧ ಸ್ಥಂಭದ ರೇಖೆಯನ್ನು ಜಮ್ಮು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಏಕಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ ಯಾರೋರ್ವರೂ ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸಬಾರದು....' ಓರ್ವ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳು. ಆದರೆ 'ಯಾರೊಬ್ಬರು' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಓರ್ವ' ಪದ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು = ಪ್ರತಿಯೋರ್ವರು; ಇನ್ನೊಬ್ಬ = ಇನ್ನೊರ್ವ.

ಯುದ್ಧಖೋರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಯುದ್ಧ ಹೂಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ ಇರುವವನು. 'ನಾನು ಯುದ್ಧಖೋರ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.' ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಾಗ ಕೋರ ಎಂಬ ಬದ್ಧ ರೂಪ ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಲಂಚಕೋರ, ದಗಾಕೋರ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಖೋರ' ಎಂಬ ಪರ್ಸೋ-ಅರೇಬಿಕ್ ಪ್ರತ್ಯವನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಯುವಕಾವಸ್ಥೆ ನಾ ಶುಷಾರತಾರುಣ್ಯ, ಯೌವನ. 'ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸು, ಯುವಕಾವಸ್ಥೆ, ಮದುವೆ, ಭವಿಷ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ'. ಮನುಷ್ಯನ ನಾಲ್ಕು ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯೌವನ ಪದ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಪದ. ಆದರೆ ಯುವಕಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ

ಕೇವಲ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸೂಚನೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸೂಚನೆಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಯುವಕರೂ-ಯುವತಿಯರೂ ಎಂದೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಯುದ್ಧಸ್ತಂಭನ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಯುದ್ಧನಿಲ್ಲಿಸುವುದು. 'ಅದರ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ೧೯೪೯ ಜನವರಿ ೧೯ರಂದು ಯುದ್ಧ ಸ್ತಂಭನ (ಸೀಸ್‌ಫೈರ್ ಲೈನ್) ರೇಖೆ ಎಳೆಯುವ ಸಂದರ್ಭ ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ...'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಸೀಸ್‌ಫೈರ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕದನ ವಿರಾಮ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅದರ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ.

ರಗಳೆರಾಜ ನಾ ಲಂಕೇಶ್‌ಪತ್ರಿಕೆಕಿರಿಕಿರಿ ಮನುಷ್ಯ; ರಗಳೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ. 'ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜೆಪಿಯ ರಸಿಕಶೀಖಾಮಣಿ-ರಗಳೆರಾಜ ಧನಂಜಯಕುಮಾರ್ ಅತೀ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ'. ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ರಾಜ' ಪದವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣವಾಚಕದೊಡನೆ (ಮಹಾರಾಜ, ಯುವರಾಜ) ರಾಜಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೂ ಸಹಾ ಈ ಪದದ ಬಳಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ:ಪ್ರಣಯರಾಜ, ರಸಿಕರಾಜ, ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಗುಣವಾಚಕಗಳೂ ಸಹಾ ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಗುಣವಾಚಕದೊಂದಿಗೆ 'ರಾಜ' ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಕ್ಷಣೋದ್ಯಮ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುರಕ್ಷಣಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ. 'ರಕ್ಷಣೋದ್ಯಮ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಂಪು'. 'ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿನಿಯಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪದ.

ರೈತಸ್ನೇಹಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತಹುದು. '... ಸರ್ಕಾರ ಈಗಿರುವ ಆಮದು ನೀತಿಯನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದನ್ನು 'ರೈತಸ್ನೇಹಿ' ಆಮದು ನೀತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಫ್ರೆಂಡ್ಲಿ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗ ಇಂಗ್ಲೀಶಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪದಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ನೇರಾನುವಾದ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ(ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ). ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪದ ಬಂದಿದೆ.

ರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಕಾವಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಡು. 'ಸುಳ್ಳಾದಿಂದ ೧೦ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಆನೆಗುಂದಿ ರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯದಿಂದ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ.' 'ಅಭಯಾರಣ್ಯ' ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ.

ರಚನೆದಾರ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ; ರಚಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. 'ಇಂಥಹ ಗೀತೆಗಳ ರಚನೆದಾರರು ಹಾಗೂ ಗಾಯಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಬಕವಿ, ಜಮಖಂಡಿ, ಮಧೋಳ.... ಸಿಗುತ್ತಾರೆ'. 'ರಚನೆಕಾರ' ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ದಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಪದಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಹಸೀಲುದಾರ, ಅಮಲುದಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದಾರ-ಕಾರ-ಗಾರ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ರಣನೀತಿ ನಾ ಸುಧಾ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗ. 'ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸೋದರ ಮಾವನೆ?' ಎಂಬ ರಣನೀತಿಯನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಇಳಿಸಿತು. 'ರಣನೀತಿ' ಪದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಚುನಾವಣೆಯನ್ನೇ ಒಂದು ರಣರಂಗ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮುಂದೆ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು. ಇದೇ ಈಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ: ಯುದ್ಧನೀತಿ. ಮಾದರಿ ರೂಪ: ಜಲನೀತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ರಬ್ಬರೀಕೃತ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ರಬ್ಬರಿನಿಂದ ಮಾಡಲಾದ. 'ಸರಿಯಾದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರಬ್ಬರೀಕೃತ ಕಾಯರ್‌ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 'ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಪದಕ್ಕೆ 'ಈಕೃತ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಉದಾ: ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕರಣ. ಬ್ಯಾಟುಗಾರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಲ್ಲದೆ, ರಬ್ಬರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ 'ರಬ್ಬರು' ಎಂದೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಸಸಿಕ್ತ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ರಸಮಯವಾದ. '....ಆಸಕ್ತ ಕೇಳುಗರು ಮುಗ್ಧರಾಗೂ ಹಂಗ ರಸಸಿಕ್ತವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ನುಡಿಗಳು'. 'ರಕ್ತಸಿಕ್ತ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಪದ. 'ರಕ್ತಸಿಕ್ತ'ದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದಿಂದ ತೊಯ್ಯಿ, ಒದ್ದೆಯಾದ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಭೌತಿಕವಾದ ಆಧಾರವಿದ್ದರೆ ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಭಾವನಾಮಯವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ರಾಜಕೀಯಸ್ಥ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವವರು. 'ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಕೀಯಸ್ಥರೂ ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ.... ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಶಂಖವನ್ನೊದಿದರು ಎಂದು....' 'ಸಂಸಾರಸ್ಥ', 'ಮುಖ್ಯಸ್ಥ' ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರೂ 'ರಾಜಕಾರಣಿ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ರಾಜಕೀಯಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದು. 'ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಹುದ್ದೆಯ ರಾಜಕೀಯಕರಣವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾರಾಯಣನ್‌ರಂಥವರು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಂವಿಧಾನ.... ..'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಲಾಗದೆ ಬರೀ 'ಕರಣ' ಮಾತ್ರ ಸೇರಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾದರಿ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಒಂದು: ಹಿಂದೂಕರಣ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 'ಕರಣ'ದಿಂದ 'ಈಕರಣ'ದ ಅರ್ಥ ರೂಪಸಾಧ್ಯಶ್ಯದಿಂದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ 'ರಾಜಕೀಕರಣ' ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪದದ ಕೊನೆಯಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರ ಈಕಾರಾಂತ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಉಕಾರಾಂತವಾಗಿದ್ದರೆ ಈಕರಣ ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಧಾನಿಗರು ನಾ ಸಂತ್ರಮಣ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತವರು/ವಾಸಿಸುವ ಜನ. 'ಈ ರಾಜಧಾನಿಗರ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಪದಗಳಲ್ಲಿಯ ಪಲ್ಲವಿಯಂತೆ...'. 'ಗ', 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಉದಾ: ಸಂಗಡಿಗ, ದಾಂಡಿಗ, ಕೇಳುಗ, ನೋಡುಗ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲೂ 'ಇಗ' ಬಳಕೆಯಲ್ಲುಂಟು. ಮೇಲಿನದು ಅಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ. ಮಾದರಿ: ಬೆಂಗಳೂರಿಗ, ಮೈಸೂರಿಗ, ಹಳ್ಳಿಗ, ಪಟ್ಟಣಿಗ.

ರಿಸ್ತುಮಯ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ. '...ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಮಾರಿ ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಿಸ್ತು ಇದೆ. ವ್ಯವಹಾರವೇ ರಿಸ್ತುಮಯ' ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳೊಡನೆ ಪದ-ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ ಇಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಲಘುಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬಹುದು.

ರೂಪದರ್ಶಿತ್ವ ನಾ ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗುವಿಕೆ. '...ಅದಕ್ಕೇ ನಾವು ವಿಶ್ವಕವ್ಯ ಸೋತೆವು ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಕ್ರಿಕೆಟ್ಟಿಗರ ರೂಪದರ್ಶಿತ್ವ ಮೂರ್ಖರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಸುತ್ತುವಂತಾಯಿತು.' 'ರೂಪದರ್ಶಿ' ಪದದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವ ಇರಬಹುದೇನೋ?

ರೇಖೀಯ ಗು ತರಂಗ ರೇಖೆಗಳಂತಿರುವ; ರೇಖಿಯಾಕಾರದ. 'ಅವು ಅಭಿಮುಖ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಣೆಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಆಕಾರ ರೇಖೀಯ, ಕಿರಿಯುಗಲ ದಾಗಿರುವ ಅವುಗಳ ಬಣ್ಣ ತಿಳಿ ಹಸಿರು'. ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಲೀನಿಯರ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ರೇಖೆ, ವೃತ್ತ, ಚೌಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೊಡನೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಆಕಾರ' ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ

ರೋಗಸೂಚಕ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ರೋಗದ ಸುಳಿವು ನೀಡುವ; ರೋಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ. 'ಹಾನಿಕಾರಕ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಸೂಚಕ ಕೀಟಾಣುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ...'. 'ಸೂಚಕ' ಪದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸುವ, ಸುಳಿವನ್ನು ನೀಡುವ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೂ ಪ್ರಯೋಗ ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಾಣದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸುಳಿವನ್ನು ನೀಡುವ ಕೀಟಾಣುಗಳೇ ರೋಗ ತರುವ ಕೀಟಾಣುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ರೋಗಕಾರಕ ಪ್ರಯೋಗ ಸೂಕ್ತವಾಗಬಹುದು. ಮಾದರಿ: ಸಂತಾಪಸೂಚಕ, ಶೋಕಸೂಚಕ.

ರೋದಕತೆ ನಾ ತರಂಗಪ್ರಲಾಪ, ಅಳುತ್ತಾ ಅಲವತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬ ಸೂಕ್ತವರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಮುವೆ ಮಾಡಲಾಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆ. ಆ ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆಯನ್ನು ಕಡಲಾಚೆಯ ಕಾಮರೂಪಿ ಮುದುಕನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗದ ರೋದಕತೆ'. 'ರೋದನೆ' ನಾಮಪದದಿಂದ 'ರೋದಕ' ಗುಣವಾಚಕ ರೂಪಿಸಿ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಮಪದ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಎರಡು ರೂಪಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು.

ಲಂಚಾದಾಯ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಲಂಚದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆದಾಯ. 'ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಛೇರಿಗಳ ಲಂಚಾದಾಯವೇ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಿಂದಾಗಿ ಆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಹಾಶಯರು ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ...' ಅನೀತಿಯುತವಾದ ಕಾರ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಲಂಚವನ್ನು ಆದಾಯವೆಂದು ಎಲ್ಲೂ ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಆದಾಯದ ಮೂಲವೆಂದು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ. '...ಕೇವಲ ಎರಡು ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಆಸ್ವತ್ತೆ, ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ನೇತ್ರರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿದೆ.' 'ಹಂತಾನುಹಂತ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಘಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷದ ನಂತರದ ಗಣನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. 'ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ', 'ಲಕ್ಷಾಂತರ' ಪದಗಳೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಲಗ್ನಿಗಾರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ(ಕಾಲ್ಪೆಂಡಾಟದಲ್ಲಿ) ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯ ಆವರಣದೊಳಕ್ಕೆ ಚೆಂಡನೊಡನೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವವನು. 'ಸದ್ಯ ಎಫ್‌ಸಿ ಕೊಚ್ಚಿ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ವಿಜಯನ್ ಲಬುಧಾಬಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಏಶ್ಯ ಕಪ್ ಅರ್ಹತಾ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಐದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಇಬ್ಬರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಗ್ನಿಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಂದು ಶ್ಲಾಘನೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ, 'ಗಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರೂ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಲಾರದು ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಮುನ್ನಡೆ ಆಟಗಾರ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಲೋಡುಗಟ್ಟಲೆ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಒಟ್ಟಾದ ಅಳತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ. 'ಕಂಗೆಟ್ಟು ಹೋದ ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುರುಬರ ಹಳ್ಳಿ... ಮತ್ತೊಡು, ಶೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ರೈತರು ಲೋಡುಗಟ್ಟಲೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ರಾಶಿ ಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟು...' 'ಗಟ್ಟಲೆ' ಅಂತ್ಯವಾಗುಳ್ಳ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ, ದಿನಗಟ್ಟಲೆ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದದೊಡನೆ 'ಗಟ್ಟಲೆ' ಒಂದು ಹೊಸಪದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪದಗಳು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗಟ್ಟಲೆ, ಟನ್ನುಗಟ್ಟಲೆ.

(ಎ)

ವಂದನಾರ್ಹ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಗಳೆಂಬ ಅರ್ಥವಾದ. 'ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಹೊರವಲಯದ ೧೦೩ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳನ್ನೆತ್ತಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದು ವಂದನಾರ್ಹ ವಿಷಯ, 'ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದ ಅರ್ಥ ಬೇರೆಯೇ ಇರುವಂತಿದೆ.

ವಂಶಕ್ಷಯ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಂಶ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತತಿಯ ಅಳಿವು '...ಸಯನ್ಯೆಡ್ ತಿಸ್ಸಾ ನದಿಯನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಮೀನುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ವಂಶಕ್ಷಯದಿಂದ ಅಪಾಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಡೇಗೆಗಳ ಸಂತಾನ ನಾಶವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ...' ವಂಶವೇ ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾದ ಹೊಸ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಕ್ತಾರಿಕೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಗುಂಪಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಕೆಲಸ. 'ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಯುಕ್ತರಂಗ ವಕ್ತಾರಿಕೆಯನ್ನು ಜನತಾದಳ ಜೈಪಾಲರೆಡ್ಡಿಯವರಿಂದ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ನಾಯಕ ಹರಿಕಿಷನ್ ಸಿಂಧ್ ಸುಜಿತ್ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಂತಿದೆ.' ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಕೆ, ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾಸ್ತರು-ಮಾಸ್ತಿಕೆ, ಡಾಕ್ಟರ್ - ಡಾಕ್ಟರಿಕೆ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ- ಶ್ಯಾನುಭೋಗಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೇ ಬಂದಿರುವ ಪದ ವಕ್ತಾರಿಕೆ.

ವಧಾಪಟ್ಟಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರುವವರ ಪಟ್ಟಿ. 'ನಕ್ಷಲರ ವಧಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾವ್ ಅವರ ಹೆಸರಿರಲಿಲ್ಲ.' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಹಿಟಲಿಸ್ಟ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ರೂಪ.

ವಯೋವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ತುಂಬಾ ವಯಸ್ಸಾದ ಸ್ಥಿತಿ. 'ಈಗ ಕಾಲಿನ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ವಯೋವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾರೀರಿಕವಾಗಿ ದುಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ... ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.' 'ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ' ಎಂಬುದು ಬದುಕಿನ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಇದೇ ವಯಸ್ಸಾದ, ಮುಪ್ಪಾದ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ.

ವಸೂಲಿದಾರ ನಾ ಸುಧಾ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣ, ತೆರಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವ. 'ಕೇವಲ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಕೊಟ್ಟು ನೊಂದಾಯಿಸಿದರೆ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ವಸೂಲಿದಾರ ಡಬ್ಬ ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತಾರಂತೆ'. -ದಾರ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ವರ್ಷಾಶನ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನೀಡುವ ಹಣ. '...ಹಾಗೂ ಮೃತ್ಯುವಶರಾದಾಗ ಬೋನಸ್ ಘೋಷಣಾ ಲಾಭಗಳು ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವರ್ಷಾಶನ ದರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ.' 'ಮಾಸಾಶನ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಆಶನ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಇನ್ನೊಂದು ಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲಾದ ಪದ.

ವ್ಯಕ್ತಿಮತ್ತೆ ನಾ ತುಷಾರವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಟ್ಟ. '...ಅಧಿಕಾರಾರೂಢ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಒಂದು ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳು...'. 'ಮತ್ತೆ'ಯನ್ನು 'ಮಟ್ಟ' ಸೂಚಿಸುವ ಪದವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂದು ಅರ್ಥಬರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ವ್ಯಥನೀಯ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ದುಃಖದ. 'ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವ್ಯಥನೀಯ ಕಥೆ'. 'ಈಯ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ 'ಉಂಟು ಮಾಡುವ' ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ವ್ಯಥೆ' ಪದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ವ್ಯಥನ' ಪದಕ್ಕೆ ಈಯ ಸೇರಿಸಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೋ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ಪ್ರಯೋಗ.

ವ್ಯಥಿಸು ಕ್ರಿ ತರಂಗದುಃಖಪಡು. 'ನಾವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವರ್ಷ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆವು. ಆದರೂ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಸಾರ್ ಅಂತ ವ್ಯಥಿಸುತ್ತಾರೆ'. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿದ ಪ್ರಯೋಗ. ಆದರೂ ವ್ಯಥೆಪಡು ಬಳಕೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳಿಗೂ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಸಾಧುವಲ್ಲ.

ವಾಕ್‌ಮಾಲಿನ್ಯ ನಾ ಸುಧಾ ಮಾತಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ತೊಂದರೆ-ಕೊರೆಯುವಿಕೆ. 'ಈ ಬಗೆಯ ವಾಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾಡಲಿದೆ'. 'ವಾಕ್' ಪೂರ್ವಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ವಾಗ್ಯುದ್ಧ, ವಾಗ್ವೈಭವ, ವಾಕ್ಪಾತುರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಸಹಾ ವಾಗ್ಮಾಲಿನ್ಯ ಆಗಬಹುದಿತ್ತೇನೋ.

ವಾಕ್ಸಮರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಮಾತಿನ ಚಕಮಕಿ. 'ಕರ್ನಾಟಕ ತಮಿಳುನಾಡು ಸದಸ್ಯರ ವಾಕ್ಸಮರ, ಗದ್ದಲ', 'ವಾಕ್' ಪದದೊಂದಿಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಪದ ಸೇರಿಸಿ ಸಮಾಸ ಪದ ರಚನೆ ಹೊಸತೇನಲ್ಲ. ಆದರೂ 'ವಾಗ್ಯುದ್ಧ' ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ.

ವಾಕಿಂಗ್‌ದಾರ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಗಳಿ ಸೇವನೆಗೆಂದು, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಅಡ್ಡಾಡುವವ ನಡೆಯುವವ. 'ನಸುಕಿನ ವಾಕ್ ಗೆಂದು ಬಂದವರು.... ನಿಂತೇಬಿಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಾಕಿಂಗ್‌ದಾರರಿಗೆ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ, ಹಸಿ ತರಕಾರಿಗಳ ರಸ ಉಣಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ...' ಇಂಗ್ಲಿಶ್ ಪದದೊಂದಿಗೆ ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ದಾರ' ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಲಘುಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯ.

ವಾಗ್ವಟುತ್ವ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚತುರತೆ. 'ಸ್ಥಳೀಯ ಜನತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಜನಾಭಿಮತ ನೀಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಬಲವಂತದ ಪ್ರಶ್ನೆಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು.... ವಾಗ್ವಟುತ್ವ ತೋರಿದರು'. ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವನ್ನು 'ವಾಗ್ಮಿ' ಎಂದೂ ಉತ್ತಮ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ವಾಕ್ಪಾತುರ್ಯವನ್ನು 'ವಾಗ್ಮಿತೆ' ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ 'ವಾಗ್ಮಿತೆ'ಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾದ 'ವಾಕ್ವಟು' ಪದಕ್ಕೆ 'ತ್ವ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪದವೇನೋ ಹೊಸದಾದರೂ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಾಕ್ವಟು ಸರಿಯಾದ ರೂಪ.

ವಾರಾನುವಾರ ನಾ ಸಂಕ್ರಮಣವಾರದ ನಂತರ ಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ವಾರ. '.... ಬಂದವನೆ ಉಶ್ಯಂತ ಕುಂತು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ ವಾರನುವಾರದ ವರದಿ...' ಪುಂಖಾನುಪುಂಖ, ಕಾಲಾನುಕಾಲ ಮಾದರಿಯ ಪದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. 'ವಾರವಾರದ' ಎಂಬ ರೂಪವೇ ಸಾಕಲ್ಲವೇ?

ವಾರಿಕ ಗು ಪುಸ್ತಕಮಾಹಿತಿ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ. 'ಕನ್ನಡ ವಾರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದ 'ತರಂಗ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಗ್ರಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಕುಮಾರ ಗುಲ್ವಾಡಿ 'ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗ'ವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ'. ದೈನಿಕ, ಮಾಸಿಕ, ಪಾಕ್ಷಿಕ ಇತ್ಯಾದಿ ರೂಪಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ವಾರಿಕ' ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ನೀಡಬಲ್ಲುದೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ವಾಹನೋದ್ಯಮ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿವಾಹನಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಉದ್ಯಮ. 'ಭಾರತದ ವಾಹನೋದ್ಯಮ ನೀತಿ 'ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಿರುವ.... ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದೆ.' ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ 'ಕೈಗಾರಿಕೆ' ಎಂದೂ, ಬೃಹತ್‌ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆಗೆ 'ಉದ್ಯಮ' ಎಂದೂ ಈಗ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ-ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದನ್ನು 'ಉದ್ಯಮ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಕೇಂದ್ರೋದ್ಯಮ; ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಹಿವಾಟನ್ನು ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ. 'ಜಾರ್ಜ್ ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಬುಶ್ ವೃತ್ತಿಪರ ರಾಜಕಾರಣಿ. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ.' 'ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿ' ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಬ್ಯುಸಿನೆಸ್‌ಮನ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿರುವಂತಿದೆ.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಾಹಿರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ (ಅಧಿಕಾರದ) ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಬಾರದ್ದು, ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರತಾದದ್ದು, 'ನ್ಯಾ. ಸಲ್ಮಾನಾ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ ೫೬ ಆಜ್ಞೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಾಹಿರ : ಸಂವಿಧಾನ ಪೀಠದ ಪ್ರಕಟನೆ.' 'ನಿಯಮ ಬಾಹಿರ', 'ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ವಿಕ್ರಯಗಾರ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವ. 'ಅಧಿಕೃತ ವಿಕ್ರಯಗಾರರು'. 'ಮಾರಾಟಗಾರ' ಎಂಬ ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ವಿಕ್ರಯೋತ್ತರ ಗು ತರಂಗ ಮಾರಾಟದ ನಂತರ. 'ಅವಶ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಬಂದ ವಿಕ್ರಯೋತ್ತರ ಬೆಂಬಲ', 'ಮಾರಾಟ' ಪದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದು 'ವಿಕ್ರಯ' ಪದವನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಹೊರದೂಡಿದೆ. 'ಮಾರಾಟಾನಂತರ' ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ, ಮರಣೋತ್ತರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪದ.

ವಿಜಯವಂತ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೆಲುವನ್ನು ಪಡೆದಾತ. ಗೆದ್ದವ್ಯಕ್ತಿ. '...ಗ್ಯಾರಿ ಕಾಸ್ಪರೋವ್ ರಷ್ಯದಲ್ಲಿರಬಹುದು... ಚೆಸ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರ ಕ್ರಾಮ್ಲಿಕ್ ಕಪಾಟದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಭಾರತ ಗ್ರಾಂಡ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ವಿಶ್ವಸಮರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.' 'ವಂತ' ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯವಿದ್ದರೂ ವಿಜಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹೇಳುವಾಗ 'ಶಾಲಿ' ಪ್ರತ್ಯಯವೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಜಯಶಾಲಿ, ವಿಜಯಶಾಲಿ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆ.

ವಿತರಣಗಾರಿಕೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು, ಅಧಿಕಾರ. 'ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ಚಾಲ್ತಿ ಶರ್ತ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳನ್ವಯ ವಿತರಣಗಾರಿಕೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್‌ಶಿಪ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ.

ವಿದ್ಯಾಂಗ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆ. 'ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾಂಗ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು...'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಇಲಾಖೆ' ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಅಂಗ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯಾಸಕ್ತ ನಾ ತರಂಗ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವವರು. 'ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ಎಲ್ಲಿದೆ, ವಿದ್ಯಾಸಕ್ತರು ಎಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ.' 'ಸೇವಾಸಕ್ತ', 'ಕಲಾಸಕ್ತ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸ್ಫುರಿಸುವ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ.

ವಿದೇಶೀತನ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಪರಕೀಯ, ಹೊರದೇಶದವ. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸೋನಿಯಾರ ವಿದೇಶೀತನ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಶರದ್ ಪವಾರ್, ಪಿ.ಎ.ಸಂಗಮ ಮತ್ತು ತಾರೀಕ್ ಅನ್ವರ್‌ರನ್ನು ಹೈಕಮಾಂಡ್...'. 'ವಿದೇಶೀಯತೆ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ತನ' 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ವಿಧ್ವಂಸಕತೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಳುಮಾಡುವಿಕೆ; ನಾಶ ಮಾಡುವಂತಹುದು. 'ಜಮ್ಮು-ಕಾಶ್ಮೀರ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ವಿಧ್ವಂಸಕತೆ ಹಾಗೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಅರಾಜಕತೆಯ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿರುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದ.'

ಗುಣವಾಚಕದಿಂದ ನಾಮಪದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. 'ವಿದ್ವಂಸಕ' ನಾಮಪದವೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಗುಣವಾಚಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಾರಣ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿನಯಶಾಲೀನತೆ ನಾ ಸುಧಾಒಳ್ಳೆಯತನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವಿಕೆ. 'ವಿನಯಶಾಲೀನತೆಯ ಮೊದಲ ಲಕ್ಷಣ ಅಹಂ ವರ್ಜನೆ'. 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿರುವ ಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂದಲವಿದೆ. 'ವಿನಯಶಾಲೀನ' ಪದವಿಲ್ಲ. ವಿನಯಶಾಲಿ ಪದಕ್ಕೆ 'ತೆ' ಹತ್ತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಿದರೆ ಸೂಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿನಾಶೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಣೆನಾಶಗೊಳಿಸುವುದು. 'ಈಗಂತೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ 'ಜಾಗತೀಕರಣ'ದ ಮಂತ್ರ. ಈ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಫಲ ವಿನಾಶೀಕರಣ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.' 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯವಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ. ವಿನಾಶ ಎಂಬುದೇ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಸ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈಕರಣ ಸೇರಿಸಿರಬಹುದು. ಮಾದರಿ: ಸರಳೀಕರಣ, ಜಾಗತೀಕರಣ.

ವಿನಿಮಯಿಸು ಕ್ರಿ ಜಾಹೀರಾತು ಒಂದರ ಬದಲಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. 'ಧಾವಿಸಿ! ನಿಮ್ಮ ಖಾಲಿಯಾದ ಫಿನಾಲ್ ಬಾಟಲಿ ವಿನಿಮಯಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಸಮೀಪದ ರೀಟೆಲ್ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ..... ಪಡೆಯಿರಿ'. ನಾಮಪದಕ್ಕೆ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನಾಗಿಸಿದ ಮಾದರಿ.

ವಿಪಣೀಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಣದ ಬಾಜಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವುದು. 'ಕ್ರೀಡೆಯ ವಿಪಣೀಕರಣ ಮುಖ್ಯ....' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಮ್ಯಾಚ್ ಫಿಕ್ಸಿಂಗ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ವಿಪಣೀಕರಣ' ಪ್ರಯೋಗವಾದಂತಿದೆ. 'ಪಣ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಹಣ' ಎಂಬರ್ಥ ನೀಡಿ, 'ವಿ' ಉಪಸರ್ಗ ವಿರುದ್ಧ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. 'ಪಣ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಾಜಿ ಎಂಬರ್ಥವೂ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಿಭಜನೋತ್ತರ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರದ. 'ಬೊಳುವಾರರಿಗೆ ವಿಭಜನೋತ್ತರ ಭಾರತದ ಕೋಮು ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಗುಮಾನಿ'. 'ಉತ್ತರ' ಪದದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. ಮಾದರಿ: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ, ಮರಣೋತ್ತರ.

ವಿಮಾನಾಪರಾಧ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಿಮಾನದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಅಪರಾಧಗಳು. 'ವಿಮಾನಾಪರಾಧಗಳು'. ವಿಮಾನ ಅಪಹರಣ, ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಂದಿರುವ ಪದ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ವಿಮಾನವೇ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ (ಗಮನಿಸಿ ಬಾಲಾಪರಾಧ). ಬೇರಾವುದೇ ವಾಹನದೊಡನೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪದರಚನೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ವಿಮಾನಾಪಹಾರಕ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಿಮಾನ ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿದವ. 'ವಿಮಾನಾಪಹಾರಕನ ದೋಷಮುಕ್ತಿ'. 'ವಿಮಾನ ಅಪಹರಣಕಾರ' ಎಂಬುದೇ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಪ್ರಯೋಗ. 'ಅಪಹರಣ'ದಿಂದ 'ಅಪಹಾರಕ' ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಿ ಪದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಮಾನಗಳ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಿಮಾನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿರುವವನು. 'ವಿಮಾನಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಚುನಾವಾಲಾನಿಗೆ ಜಾಮೀನು ನೆಕಾರ'. 'ಕಳ್ಳ' ಪದಕ್ಕೆ ಅಪಹರಿಸಿರುವವನು, ಕದ್ದಿರುವವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥವಿದ್ದರೂ, ಕಾಣದಂತೆ ಅಪಹರಿಸುವುದನ್ನು ಕಳ್ಳತನ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವಿಮಾನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದನ್ನು ಅಪಹರಣ ಎನ್ನಬಹುದೇ ಹೊರತು ಕಳ್ಳತನ ಎನ್ನಲಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಸಮಂಜಸವೇ? ಆದರೂ ಈಗಾಗಲೇ ನೆಲೆಗಳೆ ಎಂಬ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ವಿಮಾನೋಡ್ಘಾಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಮಾನ ಹಾರಾಟ. '....ಅವರ ಪರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ವಿಮಾನೋಡ್ಘಾಣ ಸಚಿವ....'. 'ವಿಮಾನಯಾನ' ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗ ಉಡ್ಡಯನ ಕೇವಲ ಹಾರಾಟಕ್ಕೆ, ಹಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಉದಾ: ಉಪಗ್ರಹ ಉಡ್ಡಯನ, ರಾಕೆಟ್ ಉಡ್ಡಯನ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಿರಾಗತ್ವ ನಾ ಕರ್ಮವೀರವೈರಾಗ್ಯ. 'ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ವಿರಾಗತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಗೊಡ್ಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು'. ಸೂಕ್ತಪದಗಳಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಉದಾಹರಣೆ. 'ವೈರಾಗ್ಯ' ಪದವಿದ್ದರೂ ವಿರಾಗಕ್ಕೆ 'ತ್ವ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಲಯನ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಸೇರ್ಪಡೆ; ಐಕ್ಯವಾಗುವಿಕೆ. '....ಸಮತಾ ಪಾರ್ಟಿ, ಲೋಕಶಕ್ತಿ, ಬಿಜೆಪಿ ಮತ್ತು ಜನತಾದಳದ ಒಂದು ಗುಂಪು ಏಕಪಕ್ಷವಾಗಿ ವಿಲಯನಗೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು....'. 'ವಿಲೀನ' ಪದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ, ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. 'ವಿಲಯ' ಎಂಬ ಪದವೊಂದಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ನಶ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

ವಿಲೀನತೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಐಕ್ಯವಾಗುವಿಕೆ. 'ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಿಲೀನತೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಘವು ಆಯೋಗವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ.' 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಅಬ್ಸಾರ್‌ಪ್ಯನ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದ. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ (ಮರ್ಜರ್)ಕ್ಕೂ ಇದೇ ಆಗಬಹುದು.

ವಿವಿಧೀಕರಿಸು ಕ್ರಿ ಜಾಹೀರಾತು ನಾನಾ ಬಗೆಯಾಗಿ ಮಾಡು; ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡು. '....ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಈಗ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಹೊಟೇಲ್, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧೀಕರಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ'. 'ಈಕರಿಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯೋಗ. ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಿದೆ. ಸಾಧ್ಯತೆ; ವಿವಿಧೀಕರಣ.

ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾ ಸುಧಾ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪರಿಚಿತೆ; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವವಳು, ಖ್ಯಾತಳು. 'ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೆನಡಿಯ ಪತ್ನಿ, ಈ ಕೆನಡಿಯ ತಾಯಿ, ವಿಶ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ಧೆ'. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಸೂಚಕವಾಗಿ 'ಎ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ.

ವಿಶ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಜನರ ಅನಿಸಿಕೆ. 'ಹಾಗೆಯೇ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಗ್ರವಾದಿಗಳು ವಿಮಾನ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡಿಸಿ ಉರುಳಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಉಗ್ರವಾದಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ವಿಶ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿಸಿದವು.' 'ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಜನರು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪದರಚನೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಲಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ವಿಶೇಷಗಟ್ಟಲೆ ನಾ ತುಷಾರ ವಿಶೇಷವಿರುವ, ಅಧಿಕೃತ. 'ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದ ಪುಟ್ಟಮ್ಮತ್ತೆ ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಖಾಯಂ ಆದಳು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಅವಳು ವಿಶೇಷಗಟ್ಟಲೆಯ ಅಡುಗೆಗೋ ಉಟಕ್ಕೋ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳೆಂದರೆ....' ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಲೆ ಬಳಕೆಯ ಪದ. ಇಲ್ಲಿ 'ಎಂದಿನಂತಲ್ಲದ' ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲು 'ವಿಶೇಷಗಟ್ಟಲೆ' ಬಳಸಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಬರಿಯ 'ವಿಶೇಷ' ಮಾತ್ರ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಿತ್ತು. ನೋಡಿ : ಏನಿವತ್ತು ವಿಶೇಷ? ಹೀಗೆಂದರೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವಿಶೇಷ ಅಡುಗೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಬರುತ್ತದೆ.

ವಿಶೇಷೀಕರಣ ನಾ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಹಿತಿ ವಿಶೇಷಗೊಳಿಸುವುದು. 'ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಲೇಖಕರಾರೂ "ಸೃಜನಶೀಲ"ತೆಯ ವಿಶೇಷೀಕರಣವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಟೆಪ್‌ಲೈಜೇಶನ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾದರಿ: ನಗರೀಕರಣ, ಸರಳೀಕರಣ.

ವಿಷಾದಾರ್ಹ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ದುಃಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಲ್ಲದು. '...ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಯಹೂದಿ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿರುವುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತ್ಯ ವಿಷಾದಾರ್ಹ ಎಂದು ಇಸ್ರೇಲ್ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದೆ. 'ಚಿಂತನಾರ್ಹ' 'ಪೂಜಾರ್ಹ' ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ವಿಳಂಬೇಶ್ವರ ನಾ ಸುಧಾ ಅನಗತ್ಯ ತಡ ಮಾಡುವುದು, ನಿಧಾನ ಮಾಡುವುದು. 'ಕಾನೂನು' 'ವಿಳಂಬೇಶ್ವರ ಪ್ರಸನ್ನ'ವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ!. ನಿಧಾನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಪದ. ಕಟಕಿಯಾದಲು ಜೊತೆಗೆ 'ಈಶ್ವರ'ನನ್ನು ಸಹಾ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವೀಕ್ಷಣಾರ್ಹ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುನೋಡಬಹುದಾದ, ನೋಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ. 'ಚಿತ್ರ ವೀಕ್ಷಣಾರ್ಹವಾದರೂ ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆ, ಸಮಾನತೆ ಇವೆಲ್ಲ ಅರ್ಥಹೀನ ಕ್ಲಿಷೆ'. ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ, ಅಂಗೀಕಾರಾರ್ಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನುನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ವೀರಪ್ಪನೀಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವೀರಪ್ಪನ್ ಛಾಪು ಪ್ರಭಾವ ಮೂಡಿಸುವುದು, ವೀರಪ್ಪನ್ನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದು. 'ರಾಜಕಾರಣದ ಪಾತಕೀಕರಣದ ಮುಂದಿನ ಹಂತವೇ, ರಾಜಕಾರಣದ ವೀರಪ್ಪನೀಕರಣ (ವೀರಪ್ಪನೈಸೇಶನ್). ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಮೊದಲ ಪದ.

ವ್ಯೂಹೋಪಾಯ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು, ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸಲು ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ/ಯೋಜನೆ. 'ಪ್ರತಿಭೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಘಟನೆ ಇತ್ತು, ವ್ಯೂಹೋಪಾಯ ಇತ್ತು'. 'ತಂತ್ರೋಪಾಯ', 'ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ' ಪದಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ವ್ಯಗ್ರಗಾಮಿ ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಉದ್ದೇಗಗೊಳ್ಳುವರು. 'ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಕೆಲವೊಂದು ಗುಂಪು ಪಂಗಡ ಕಟ್ಟಿ ಗಲಾಟೆಯೆಬ್ಬಿಸಿ ಬೀದಿಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ವ್ಯಗ್ರಗಾಮಿಗಳೋ, ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳೋ ಆಗಿ ಸುತ್ತಲೂ...' 'ಉಗ್ರಗಾಮಿ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಲಘು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವೃತ್ಯರ್ಥಿ ನಾ ಕಸ್ತೂರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಬಯಸಿ ಬಂದವನು. 'ರಾಮದುರ್ಗದಿಂದ ಮುಲ್ಕೀ ಪರಿಕ್ಷೆ ಮುಗಿಸಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ವೃತ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಸೋದರಮಾವ ಗೋವಿಂದ ಚುಳಕಿ ಅವರ ಆಸರೆ ಪಡೆದರು'. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಲಾದ ಹೊಸಪದ. ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ವೃದ್ಧೀಕರಣ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಬೆಳೆಸುವುದು. 'ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಬೀಜ ವೃದ್ಧೀಕರಣವನ್ನು (ಸೀಡ್ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲಿಕೇಶನ್) ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿದೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ನಿದರ್ಶನ.

ವೇಗಗೊಳಿಸು ಕ್ರಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುಗಿಸು. '...ಬಿಂಬಿತ ಆಧಾರದ ಸ್ಯಾನಿಂಗ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜನಗಣತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇದು ಮಾಹಿತಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಸ್ಪೀಡ್ ಅಪ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ವೇಗಿಸು' ಎಂಬ ಪದ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ವೇಗತಡೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಾಹನಗಳ ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು ಇರುವ ರಸ್ತೆ ಉಬ್ಬು. 'ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ವೇಗ ತಡೆ (ಹಂಪ್)ಗಳು, ರಸ್ತೆ ಹಾಗೂ ಪಾದಚಾರಿಗಳ ಜಾಗವನ್ನು ಕಬಳಿಸುವ ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಾವು'. 'ರಸ್ತೆ ಉಬ್ಬು' ಈಗ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಪದ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಸ್ಪೀಡ್ಬ್ರೇಕರ್ಸ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ.

ವೇದನಾಂತಕ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆನೋವನ್ನು ಮರೆಸುವ. 'ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಕೆಲವು ಮತಾಂಧರು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಹೆರಿಗೆಯ ನೋವು ಸಹ್ಯವಾಗುವಂತೆ ವೇದನಾಂತಕ (ಅನೆಸ್ತಿಟಿಕ್) ಕೊಡಕೂಡದು ಎಂಬ ನಿಲುವು ತಾಲಿದ್ದರಂತೆ'.

'ಅನೇಶ್ವರಿಯಾ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಅರಿವಳಿಕೆ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆ ನೋಡಿದಾಗ 'ಪೆಯಿನ್ ಕಿಲ್ಲರ್' ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವಂತಿದೆ.

ವೈಭೋಗಿ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಲೂರ್ ವೈಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವವನು. '...ಐದು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಆರೂವರೆ ಅಡಿಯ ಅಮಿತಾಬ್ ಬಚ್ಚನ್ ನಂತೆ ಬದುಕಲು ಹವಣಿಸುವ ವೈಭೋಗಿ'. 'ಇ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಅನುಭೋಗ-ಅನುಭೋಗಿ.

(ಶ)

ಶಂಕಾತಂಕ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂದೇಹ-ಕಳವಳ-ಕಾತರ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುವುದು. 'ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಚಿತ್ರಣ ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶಂಕಾತಂಕಗಳಿಗೂ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ'. ಸಮಾಸ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸರಿಯಾಗೇ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳಲ್ಲೇ ಶಂಕೆ, ಆತಂಕ ಬರೆದರೆ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಶತಕೋಟಿಪತಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ನೂರುಕೋಟಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆಯ. "ಫೋರ್ಬ್ಸ್" ನಿಯತಕಾಲಿಕವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿದ್ದು ಏಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೭೨ ಶತಕೋಟಿಪತಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. 'ಲಕ್ಷಾಧಿಪತಿ', 'ಕೋಟ್ಯಾಧಿಪತಿ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದವಾದರೂ ಸಂಖ್ಯೆಯ ನಂತರ 'ಅಧಿಪತಿ'ಯ ಬದಲು 'ಪತಿ' ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. 'ಬಿಲಿಯನೇರ್' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದುದಾಗಿದೆ.

ಶಸ್ತ್ರಾಕ್ರಮಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಆಯುಧಗಳೊಡನೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೋರಾಡುವುದು; ಶಸ್ತ್ರದೊಡನೆ ಮುಗಿ ಬೀಳುವುದು. 'ಜೈವಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಕ್ರಮಣ ಸಾಧ್ಯತೆ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಪಾಕ್ ಸಿದ್ಧತೆ'. 'ಆಕ್ರಮಣ' ಎಂದರೆ ಸುತ್ತುವರಿದು, ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುವುದು. ಎಂಬರ್ಥವೂ ಇದೆ. ದೇಶ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯುವುದು ಶಸ್ತ್ರಸಹಿತವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಶಸ್ತ್ರ' ಪದ ಅನವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಸ್ತ್ರೋಪಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಆಯುಧ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳು. '...ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯವೊಂದು ನೆಲಸಮವಾದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹರಪ್ಪ ಕಾಲದ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು, ವಜ್ರಗಳು, ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಅಪರೂಪದ ಶಸ್ತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ನಿರ್ನಾಮವಾಗಿದೆ'. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮಾದರಿ : ಯುದ್ಧೋಪಕರಣ.

ಶ್ರಮಭಾರ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭು ಕೆಲಸದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆ. '...ಟೈರ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಅಸಮರ್ಥರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂ. ವೇತನ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇತನ ನೀಡದೇ ಅನಗತ್ಯ ಶ್ರಮಭಾರ ಹಾಕಿ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ವರ್ಕ್‌ಲೋಡ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪದ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ.

ಶಾಮಕ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಗುಣಪಡಿಸುವ, ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ. 'ಮೂರ್ಚೆ ಬಡಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ಪಂದ್ಯ ಶುರುವಾಗಲು ಕೆಲ ತಾಸುಗಳ ಬಾಕಿ ಇರುವಾಗ ರೊನಾಲ್ಡೊ ಶಾಮಕ ಔಷಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಅವರ ತಂಡದ ವೈದ್ಯರಾದ...'. 'ಶಾಮಕ' ಪದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ನಾಮ ಪದದೊಡನೆ ಬರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಉದಾ: ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ

ಶಾಮೀಲುದಾರ ನಾ ತರಂಗ ನೆರವಾಗಿರುವವ/ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವವ. 'ಥೈಲ್ಯಾಂಡಿನ 'ಕಾಮಾಯ್‌ಧಿ ಪಿಯಾನೋ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಏಳು ಜನ ಶಾಮೀಲುದಾರರಿಗೆ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೂಡಿದ ಆರೋಪಕ್ಕಾಗಿ...'. 'ದಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ

ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪ್ರತ್ಯಯ (ಸುಬೇದಾರ, ಅಮಲುದಾರ, ಶೇಕದಾರ) ಈಗ ಬೇರೆಯದಕ್ಕೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಸಾಗಾಣಿಕೆದಾರ, ಟೆಂಡರುದಾರ.

ಶಾಶ್ವತೀಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುವುದು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ. '...ಜನಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ ಜನತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದು. ಯಾವುದೇ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರ್ಮೋಡದಲ್ಲೂ ಮುಸುಕಿ ಹೋಗದ ಶಾಶ್ವತೀಕರಣಗೊಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಆದರೆ 'ಈಕರಣ' ಬೇಕೆ? ಶಾಶ್ವತ ಸಾಕಲ್ಲವೇ?

ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಕಾನೂನು ಮುರಿಯುವುದು. 'ಕನ್ನಡ ನಾಮಫಲಕಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಶಾಸನೋಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ...'. ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನೆ, ಮಾದರಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ಶಿಷ್ಯಾರ್ಥಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಂದವನು, ಅನುಯಾಯಿಯಾಗ ಬಯಸಿದವನು. 'ಕನಕದಾಸರ ದಾಸದಾಸರ ದಾಸ ಹಿಂದೋಳ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ದೇವರನಾಮ ಶಿಷ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲನೇ ಪಾಠ'. ಹೊಸಪದ ರಚನೆ 'ಅರ್ಥಿ' ಉತ್ತರ ಪದದೊಡನೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ. ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಹುದಾದುದಾದರೂ, ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಸೂಕ್ತವಾಗಲಾರದು. ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿ ಸೂಕ್ತಪದ.

ಶೀತಕಾಲೀನ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಚಳಿಗಾಲದ. 'ಇಡೀ ಶೀತಕಾಲೀನ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಕೋಲಾಹಲ ಶೇ.೫೦ರ ಜನತಾ ಸಂಸತ್ ಸಮಯ ಹಾಳುಮಾಡಿದೆ'. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲದ ಅಧಿವೇಶನ ಎಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಶೀತಹವೆ ನಾ ತರಂಗತಂಪುಹವೆ. 'ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಏರ್‌ಸ್ಟ್ರಿಪ್‌ಸಹಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಅದಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿನ ಮರಗಟ್ಟಿಸುವ ಶೀತಹವೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿರುವಂತಿದೆ'. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಕೋಲ್ಡ್‌ವೇವ್'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದೇ?

ಶೀತಾಲಯ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುತಂಪಾಗಿಸುವ ಸ್ಥಳ. 'ಜಾಸ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದರೆ ಉಗ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಶೀತಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತಾರೆ'. 'ಶೈತ್ಯಾಗಾರ', 'ಶೀಥಲೀಕರಣ ಕೇಂದ್ರ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಶಿಲೆಕಲ್ಲು ನಾ ತರಂಗದೊಡ್ಡಕಲ್ಲು. 'ಅದೊಂದು ದಿನ ಪುಣೆಗೆ ಬರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಟನ್ ಭಾರದ ದೊಡ್ಡ ದಪ್ಪ ಶಿಲೆಕಲ್ಲು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು.' ಇದೊಂದು ದ್ವಿರುಕ್ತಿ. ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೇನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯೋಗವೆಂದರೆ ಬಂಡೆಕಲ್ಲು.

ಶಿಸ್ತುಗೇಡಿ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಶಿಸ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವವರು, ಶಿಸ್ತನ್ನು ಮೀರುವವರು. 'ಹುರಿಯತ್ ಕಾನ್ಸರೇನ್ಸ್ ಒಳಗಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೊ. ಅಬ್ದುಲ್ ಗನಿಭಟ್ ಶಿಸ್ತುಗೇಡಿಗಳಿಗೆ ಉಗ್ರ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದು..' 'ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ', 'ಹೊಣೆಗೇಡಿ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯತನ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೆಡೆಗೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಬೀರುವ ಗುಣ, ಒಂದನ್ನೇ ಗಮನಿಸುವುದು. 'ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ಸದಾ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನೇ ಒಂದೆಡೆ ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಪ್ರಸರಣಾ ವಿತರಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳತ್ತ ಯಾಕೋ ನೋಟ ಬೀರಿಲ್ಲ. ಈ ಒಕ್ಕಣ್ಣು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯತನವು ಜನರಿಗೆ ಕೇಡಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ'. 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯವು ಗುಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಸಿರಿತನ, ಬಡತನ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಗುಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಹೆಸರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಶುಚಿವರ್ಯ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭಕೈಬಾಯಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವವರು, ಶುದ್ಧಹಸ್ತರು. 'ಬೋಪೋರ್ನ್ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ಶುಚಿವರ್ಯ (ಮಿ.ಕ್ಲೀನ್)ರೆನಿಸಿದ್ದ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರು ಮಸಿವರ್ಯರಾದರು'. ಮಿ.ಕ್ಲೀನ್ ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ.

ಶುಚೀಕರಣ ನಾ ತರಂಗನೈರ್ಮಲ್ಯ; ಚೂಕ್ಕಟವಾಗಿಡುವಿಕೆ. 'ಮುಂಬಯಿಯ ಜನರ ದೈವಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೊಡಕಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಹಾನಗರದ ಹಲವೆಡೆ ನಗರ ಶುಚೀಕರಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ದೇವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಿದೆ.' 'ಶುದ್ಧೀಕರಣ' ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇವೆರಡರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಿಶಿನ 'ಪ್ಯೂರಿಫಿಕೇಶನ್' ಮತ್ತು 'ಕ್ಲೀನಿಂಗ್' ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ 'ಶುದ್ಧಿ' ಮತ್ತು 'ಶುಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಿದೆ. ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಬೆರೆತುಹೋಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ (ಉದಾ: ದ್ರವಪದಾರ್ಥ - ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ, ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿ) ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ 'ಶುದ್ಧೀಕರಣ' ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವ ಇನ್ನಿತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ (ನಗರ ಶುಚಿಯಾಗಿಡಿ, ಬಟ್ಟೆ ಶುಚಿಮಾಡುವುದು) 'ಶುಚೀಕರಣ' ಬಳಸಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶುಭ್ರಕ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಕೊಳೆ ತೊಳೆಯಲು ಬಳಸುವ ವಸ್ತು. 'ಈ ಕೇಶಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶುಭ್ರಕವನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿರುವ... ಅವರು ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ'. ಶ್ಯಾಂಪೂ ಪದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ. ಆದರೆ ಇದು ಎಲ್ಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶುದ್ಧೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪದದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ಯಾಂಪೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಲಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಜಕ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ.

ಶ್ರೇಯಾಗ್ರರು ನಾ ಭಾಯಾಚಿತ್ರದ ಅಡಿಬರಹಗೌರವ, ಕೀರ್ತಿಯ, ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವವರು. 'ಮೈಸೂರು ಮಹಾಜನ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನ ಪಿಯೂ ಪರೀಕ್ಷೆ ಶ್ರೇಯಾಗ್ರರು. 'ಅಗ್ರ' ಪದವನ್ನು ಪೂರ್ವಪದವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿದ 'ಅಗ್ರಗಣ್ಯ' (ಉತ್ತಮ) ಎಂಬ ಪದವಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಉತ್ತರ ಪದವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಶೋಕತೋಪು ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಃಋದ ಅಥವಾ ಶೋಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಸುವ, ಹೊಡೆಯುವ ತೋಪು ಅಥವಾ ಗುಂಡು. '೨೧ ಮಂದಿ ಪೊಲೀಸರು ಪೊಲೀಸ್ ಬ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯ ನಡುವೆ ಶೋಕ ಸೂಚಿಸಲು ಮೂರು ಭಾರ 'ಶೋಕತೋಪು' ಹಾರಿಸಿದರು.' ಕುಶಾಲತೋಪು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಹೊಸ ಪದ. ಸಂತೋಷದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಶಾಲತೋಪುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.

ಶೋಭನೀಯ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಚೆಲುವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ಅಂದವನ್ನು ನೀಡುವ. 'ಭವ್ಯ ಸಿಲ್ಕ್ ಶೋಭನೀಯ'. ಈಯ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶೋಭನ (ಚೆಂದ, ಸೊಗಸು, ಅಂದ) ಪದಕ್ಕೆ ಈಯ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶೌರ್ಯತನ ನಾ ಉದಯವಾಣಿಪರಾಕ್ರಮ, ಕೆಚ್ಚು. 'ಪ್ರತಿಬಾರಿಯು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದು ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯತನ ಜಾರಿ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಭಾರತದ ಅತಿ ಉದಾರತೆಯ ಕಣಿವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಾರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವ...'. 'ಶೂರ' ನಲ್ಲಿರುವುದು ಶೌರ್ಯ. ಜಾಣನಲ್ಲಿರುವುದು ಜಾಣ್ಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ 'ತನ' ಸೇರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

(ಸ)

ಸಂಬಳಿಗೆ ನಾ ಕರ್ಮವೀರವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವವನು. 'ಇಂದು.... ಸರ್ಕಾರ, ಸಾಹುಕಾರ, ಪಾಲುಗಾರ, ಬಳಕೆದಾರ, ಸಂಬಳಿಗೆ ಉಂಬಳಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ...'. 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೂ ಅಧಿಕಾರ ಸೂಚಿಸುವ 'ದಾರ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಈ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. (ಸಂಬಳಿದಾರ).

ಸಂವಿಧಾನೋಕ್ತ ಗು ಕರ್ಮವೀರಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ. 'ಸಂವಿಧಾನೋಕ್ತ ಮಾರ್ಗವಷ್ಟೇ ಬಡ್ಡಿ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ.' 'ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಸಕ್ರಮೀಕರಣ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವಿಕೆ; ಮಾನ್ಯಮಾಡುವಿಕೆ. 'ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತ ಜಮೀನು ಸಕ್ರಮೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ...'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಈಕರಣ'ದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರಲಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸಕ್ರಮಗೊಳಿಸು' ಸಾಕು.

ಸಡಕಲು ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಳಪೆ. '...ಆದರೆ ಇಂತಹ ಸಡಕಲು ರಾಜಕೀಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗತಿ?'. ಸಡಕಲು ಪದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಸಡಕಲು ಎತ್ತಿಗೆ ಬಡಕಲು ಕೋಪ' ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸಡಗರಿಸು ಕ್ರಿ ಸುಧಾ ಸಂಭ್ರಮ ಪಡು. 'ಅರೆ ಅಮ್ಮೂ, ನಾನೇ ಇವತ್ತು ನಿಮ್ಮನೆಗೆ ಬರೋನ ಅಂತ ಇದ್ದೆ. ನೀನೇ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಅರೆ ನಿಂತೆ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ ಕೂತ್ಕೊ ಸಡಗರಿಸಿದ ಅಶೋಕ'. 'ಸಡಗರಿಸು' ಪದಕ್ಕೆ ಸಿಂಗರಿಸು, ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡು, ಹುರಿಗೊಳಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಅರ್ಥವಿದೆ.

ಸಣಕಲುತನ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ತೆಳ್ಳಗಿರುವ ಗುಣ. 'ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಫೀಸಾ ಜೋಸೆಫಳ ತಾಯಿ, ಅತಿ ಡಯಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸಣಕಲುತನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಗಳು ಫ್ಯಾಷನ್‌ಪೆರೇಡ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದಂತಾದಾಗ...'. 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಆದರೆ 'ಸಣಕಲು' ಪದಕ್ಕೆ ನೇತ್ರಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥವಿದೆ (ಅಶಕ್ತ; ಬಲಹೀನ). ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಸ್ಲಿಮ್' ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಲಾರದೇನೋ?

ಸಪಿಂಡೀಕರಣ ನಾ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ '೧೬-೧೨-೯೭ ಮಂಗಳವಾರ 'ಧರ್ಮೋದಕ', ೧೭-೧೨-೯೭ ಬುಧವಾರ 'ಸಪಿಂಡೀಕರಣ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ'. 'ಸಪಿಂಡ' ಎಂದರೆ ಸಗೋತ್ರ ಎಂದರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಸಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿಂಡವ್ರದಾನ ಎಂದಿರಬೇಕಿತ್ತೇನೋ? ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ನಿದರ್ಶನ.

ಸಮಗಟ್ಟು ಕ್ರಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಒಂದೇ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತರುವುದು. 'ಐದು ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗೆದ್ದು ಹಿಂದಿದ್ದ ದಾಖಲೆ ಸಮಗಟ್ಟಿದರು.' 'ಸರಿಗಟ್ಟು' ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. 'ಸಮಗೊಳಿಸು', 'ಸಮಮಾಡು' ಪದಗಳೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಸಮಜಾಯಿಸಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸುವುದು, ಸಮಾಧಾನ. 'ವೇತನ ಏರಿಕೆ ನಿರ್ಧಾರ ದಿಢೀರ್ ಅಲ್ಲ, ಏಕಪಕ್ಷೀಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಎಂಬ ಸಮಜಾಯಿಸಿಕೆ ಸರಕಾರದ ತಪ್ಪು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಬಲ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ'. 'ಸಮಜಾಯಿಸು' (ತಿಳಿಯಪಡಿಸು, ವಿಶದೀಕರಿಸು) ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ನಾಮಪದವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಎಂಬುದು ಪದ ನಾಮಪದವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸಮತೋಲನಯುತ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಸಮತೋಲನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. '....ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥ ಮೋಟಾರ್ ಮತ್ತು ಮೋಟಾರಿನ ಒತ್ತಡ ತಗ್ಗಿಸುವ ವಾಯುಚಲನಶೀಲ ಸಮತೋಲನಯುತ ಬ್ಲೇಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು'. 'ಬಲಯುತ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ 'ಯುಗ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ 'ಕೂಡಿದೆ' ಎಂಬರ್ಥ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮದೂಗಿಸು ಕ್ರಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು. 'ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ನಟಿಯಾಗಿ ನೂತನ್‌ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನೂ ಸಮದೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಇತರರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು'. 'ಸರಿದೂಗಿಸು' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. ಮೇಲಿನ ಪದವೂ ಸಹಾ ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮೃದ್ಧತೆ ನಾ ಕರ್ಮವೀರತುಂಬಿರುವಿಕೆ; ಹೆಚ್ಚಳ. 'ನಮಗೆ ಗಡಿಯ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುವ ಕಿರುಕುಳಗಳು ನಿಂತರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧತೆಯತ್ತಲೂ, ಶಾಂತಿಯತ್ತಲೂ ನಾವು ಒಯ್ಯಬಲ್ಲೆವು'. ಗುಣವಾಚಕದಿಂದ ನಾಮಪದ ರೂಪಿಸಲು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ನಾಮಪದಕ್ಕೆ (ಸಮೃದ್ಧಿ) ಇನ್ನೊಂದು ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಯಾತೀತ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಎಲ್ಲ ಸಮಯಕ್ಕೂ ಹೊಂದುವಂತಹ. 'ಅಪ್ಪಟ ಚಿನ್ನದ ಜರಿಯ ಈ ಸೀರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸುಂದರ ಹೊದಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಯಾತೀತ ಸೊಬಗಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ'. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಕಾಲಾತೀತ' ಎಂದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಸೂಚಿಸಿದರೆ, ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸೂಚನೆ ಇದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜಸ್ವಂದಿ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸುವಂತಹ. 'ಸಮಾಜಸ್ವಂದಿ ಕವನಗಳು'. 'ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸುವ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಗುಣವಾಚಕ.'

ಸರದಾರಿಣಿ ನಾ ಮೈಸೂರು ಮಿತ್ರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ, ನಾಯಕಿ. 'ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಪಡೆ ಹುಡುಗರ ಸರದಾರಿಣಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದ ಜಯಂತಿ, ಮಾಲಾಶ್ರೀ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರಾರೂ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ'. 'ಸರದಾರ' ಎಂಬ ಪದ ಪುರುಷವಾಚಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷರೇ ಮುಖಂಡರಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಶಬ್ದ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ ಇದಾಗಿದೆ.

ಸರಬರಾಜಿಗ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಒದಗಿಸುವವರು. 'ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಯಾರ್ಡ್‌ಗೆ ತೊಗಟೆ ಸುಲಿದ ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ಮೆ. ಟನ್ ನಷ್ಟು ಅಕೇಸಿಯಾ ಪಲ್ವ ವುಡ್ ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಬೆಳೆಗಾರರು/ಸರಬರಾಜಿಗರಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಮೊಹರಾದ ಟೆಂಡರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ'. ಗ/ಇಗ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತದ್ಧಿತಾಂತ ನಾಮರೂಪ ಸೃಷ್ಟಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜುದಾರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ಇಗ' ಇರುವ ಪದಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ. ದಾರ ಮತ್ತು ಇಗ ಪರಸ್ಪರ ಬದಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಸರಬರಾಜುದಾರ' ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತನ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಿಡಿತ. 'ಕುಲಪತಿಗಳ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತನ ಹಾಗೂ ದುಂದುವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ೧೧ ಜನ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು...'. 'ತನ' ಅಥವಾ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ಪದಗಳನ್ನು ನಾಮವಾಚಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಮಾದರಿ: ಸಿರಿತನ, ಬಡತನ 'ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವ' ಸರಿಯಾದ ರೂಪ.

ಸಲಹಾ ಬೆಲೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನಿರ್ದರಿಸಲಾದ ಬೆಲೆ. 'ಕಬ್ಬಿಗೆ ಸಲಹಾಬೆಲೆ: ಮೈಷುಗರ್ ಅಸಹಾಯಕತೆ'. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ 'ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ' ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಸಪೋರ್ಟ್‌ಪ್ರೈಸ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಶಕ್ತಿಯುತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. 'ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವೇಗೋತ್ಕರ್ಷವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲದು'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸೇರ್ಪಡೆ. ಸಬಲೀಕರಣ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ರೂಪ.

ಸಶರ್ತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಶರತ್ತಿನೊಡನೆ; ಶರತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. 'ಸಿಟಿಬಿಟಿಗೆ ಸಶರ್ತ ಸಮ್ಮತಿ ಸಲ್ಲದು; ಅಟಲ್'. ಪರ್ಸೋ ಅರೇಬಿಕ್ ಪದವಾದ ಶರತ್ತನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾದರಿ : ಸಶಕ್ತ, ಸವಿವರ, ಸಕಾರಣ.

ಸಸ್ಯಜನಿತ ಗು ತರಂಗ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾದ. 'ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮ ಸಸ್ಯಜನಿತ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ'. 'ಜನ್ಯ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಸಿ 'ಹುಟ್ಟಿದ' ಅರ್ಥ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ: ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ = ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದುದು. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಸ್ಯಜನ್ಯ' ಪದವೂ ಇದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ಬಹುಶಃ 'ಜನಜನಿತ' ಇರಬೇಕು.

ಸಸ್ಯೋತ್ಪನ್ನ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಗಿಡ ಅಥವಾ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ, ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತು. '...ಈ ವರ್ಷ ೭೦ ಕೋಟಿ ರೂ. ಗುರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಸ್ಯೋತ್ಪನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾಳಜಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬ್ರಾಂಡುಗಳಲ್ಲಿ...'. ಸಸ್ಯ+ ಉತ್ಪನ್ನ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದ ಪದ. ಮಾದರಿ : ಹೈನೋತ್ಪನ್ನ.

ಸಹಕಾರಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಕರಿಸುವವ; ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡುವವ. 'ಇದನ್ನು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಛೋಟಾ ಶಕೀಲನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದಿತ್ತು ಎಂದು ೧೮ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ದಾವೂದನ ಸಹಕಾರಿ ಅಜೂಜುದ್ದೀನ್ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.' 'ಸಹಾಯ' ಮಾಡುವವನು 'ಸಹಾಯಕ'ನಾದಂತೆ 'ಸಹಕಾರ' ನೀಡುವವನು 'ಸಹಕಾರಿ'ಯಾದ. ಆದರೆ 'ಸಹಕಾರಿ' ಪದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಕೋ ಆಪರೇಟಿವ್)ದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಸಹ 'ಸಹಕಾರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ೧. ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಧುರೀಣ ಶ್ರೀ.....ರವರು. ೨. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಏಳಿಗೆ ಅಹರ್ನಿಶಿ ದುಡಿದ ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಶ್ರೀ.....

ಸಹಪಠ್ಯ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪಠ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಇರುವ. '....ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಸಹಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ'. ಪಠ್ಯದೊಳಗೆ ಬರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಡೆಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಮಾದರಿ: ಸಹಬಾಳ್ವೆ, ಸಹವಾಸ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಹಮತಿ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ಒಪ್ಪಿಗೆ, ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯ. 'ಈಗ ಈ ನಿಲುವಿಗೆ ಆಳುವ ಕೂಟದ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿರುವ ಬಿಜೆಪಿ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತಮ್ಮ ಸಹಮತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ'. ಸಮ್ಮತಿ, ಸಹಮತ ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಇವು ಒಟ್ಟಾರೆ 'ಒಪ್ಪಿಗೆ'ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಪದಗಳ ಅಂಶ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಹಸ್ರಮಾನ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ. 'ಮಗುವಿಗೆ ಹೊಸ ಸಹಸ್ರಮಾನದ ಆಶೀರ್ವಾದ.' ದಶಮಾನ, ಶತಮಾನ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಮಿಲೆನಿಯಂ'ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಹಾಯಿಸು ಕ್ರಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭನೆರವು ನೀಡು. '...ಅಲ್ಲದೇ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಸಾಕ್ಷರರಾಗಲು ಸಹಾಯಿಸಿತು'. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ನಿಯಮವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಅನುಕರಣೆ-ಅನುಕರಿಸು; ಚಿತ್ರಣ-ಚಿತ್ರಿಸು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಪದದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಬಳಕೆ ಮಾಡು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಇಂತಹ ಪದಗಳ ರಚನೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ಥಳವಂದಿಗೆ ನಾ ಸುಧಾ ಅದೇ ಪ್ರದೇಶದವರು, ಸ್ಥಳೀಯ. 'ಅಂತೆಯೇ ಸ್ಥಳವಂದಿಗರಾದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಿವಾಸಿ ನಿವೃತ್ತ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕ ಕಾವಕಾನಹಳ್ಳಿ.... ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮುಡಿಪಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ'. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ, ಸಂಸಾರವೊಂದಿಗೆ, ಪದ ಮಾದರಿಯಿರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಒಂದಿಗೆ' ಪದ 'ಹೊಂದಿದವ' ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲ.

ಸ್ಮರಣಾನುಭವ ನಾ ಕರ್ಮವೀರನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಅನುಭವ. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಗ್ರಾಮ ಭಾರತದೊಳಗಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮವೊಂದರ ಸಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತೀಕದಂತಿರುವ ಸ್ಮರಣಾನುಭವಗಳನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ'. ಸ್ಮರಣಾ+ಅನುಭವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ (ಸವರ್ಣದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ) ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಂತೀಕರಿಸು ಕ್ರಿ ಸುಧಾ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಸಂಗೀತ, ಚಲನಚಿತ್ರ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ, ಗ್ರಾಮೋದ್ಧಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಯೋಗ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವಂತೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದ ಬರವಣಿಗೆಯ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಸ್ವರೂಪ.' 'ಈಕರಣ', 'ಈಕರಿಸು' ಹತ್ತಿಸಿ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದೊಂದು ಅಂತಹ ಉದಾಹರಣೆ.

ಸ್ವಚ್ಛೀಕರಿಸು ಕ್ರಿ ಜನಮುಖಿ ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವುದು. "ಬ್ಯಾಟರಿ ಹಿಡಿದು ಬಂದವ ಉಗುಳಿದವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛೀಕರಿಸಲು ಪೇಪರ್ ನೀಡುತ್ತಾನೆ." 'ಈಕರಿಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ಈಗಾಗಲೇ 'ಶುಚೀಕರಿಸು', 'ಶುದ್ಧೀಕರಿಸು' ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸ್ವತಚ್ಛಲಿ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಮಾನವನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಚಲಿಸಬಲ್ಲ. 'ಭಾರತ್ ಅರ್ಥ ಮೂವರ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದೇಶೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ 'ಆರ್ಕ್‌ವೆಲ್ಡಿಂಗ್‌ರೋಬೋ ಸ್ವತಚ್ಛಲಿ ಯಂತ್ರ ಈಚೆಗೆ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡಿತು'. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಆಟೋಮ್ಯಾಟಿಕ್' ಎಂಬುದರ ಸಂವಾದಿ ಪದ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ 'ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸ್ವಭಾವಿ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ವಭಾವವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ 'ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕೋಮಲೆಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣಸ್ವಭಾವಿ'. ವಸ್ತುವಾಚಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಒಂದು ಬಗೆ. ಮಾದರಿ: ದಾನ-ದಾನಿ. ದಾನಿ ಪದ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಿ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಭಾವಿಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾಚಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಂತಿದೆ.

ಸ್ವಭಾಷಿಗ ನಾ ಸುಧಾ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಆಡುವವನು. 'ಜೆಕೋ ಸ್ಲಾವಾಕಿಯಾ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಂಕೆಯು ತಮಿಳರಿಗಾಗಿ ಇಬ್ಬಾಗ ಹೊಂದಬೇಕು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಭಾಷಿಗರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲ್ಲ'. 'ಇಗ' ತದ್ಧಿತ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ತಂದಿರುವ ನಾಮಪದ. ಆದರೆ 'ಭಾಷೆ'ಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಂದಾಗ 'ಇಕ' ಪ್ರತ್ಯಯವೂ ಹತ್ತುವುದುಂಟು. ಉದಾ: ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯ.

ಸ್ವಸುಖಾಸಕ್ತಿ ನಾ ತರಂಗಸ್ವಂತ ಸುಖದ ಅಪೇಕ್ಷೆ. 'ಯೂರೋಪಿನ ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಕಾರಣ ಸ್ವಸುಖಾಸಕ್ತಿ. ಎರಡನೆಯದು ಜೀವೋತ್ಸಾದನಾ ಚೈತನ್ಯದ ಇಳಿಮುಖ'. 'ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿ ತನಗೆ ಸೇರಿದವರ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಕೇವಲ ತನ್ನದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕ್ರಿ ತರಂಗ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹರಡು. 'ಏಡಿಸ್ ಇಜಿಪ್ಟಿ ಎಂಬ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವ ವೈರಸ್‌ನ ಹೆಸರು ಚಿಕನ್‌ಗುನ್ಯಾ'. 'ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ' ಎಂಬ ಗುಣವಾಚಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿರುವ ಹೊಸ ಕ್ರಿಯಾವದ.

ಸಾಂತ್ವನಿಸು ಕ್ರಿ ಸುಧಾ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡು. 'ಹುಡುಗಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಭೋರೆಂದು ಅಳುವಾಗ ಯಾರೂ ಸಾಂತ್ವನಿಸಲು ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ'. 'ಸಾಂತ್ವನ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಕ್ಕೆ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಆದ ಪದ. ಆದರೆ ಸಂತ್ಯಸು ಎಂಬ ಪದ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಾದರಿ: ಸಂತೋಷಿಸು; ಸುಖಿಸು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಂದ್ರಮುದ್ರಿಕೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಕಗೊಳಿಸಲಾದ ತಟ್ಟೆ. 'ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣರವರು ತಮ್ಮ ನಿವಾಸ ಅನುಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತಿ'ಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ 'ಭಾಷಿಕಾ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಂದ್ರಮುದ್ರಿಕೆ (ಸಿಡಿರೋಮ್) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು'. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕಾಂಪ್ಯೂಟ್‌ಡಿಸ್ಟ್‌ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪದ.

ಸಾಂದ್ರೀಕರಣ ನಾ ಸುಧಾದಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ, ಅಧಿಕವಾಗಿರುವಿಕೆ. 'ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲೇ ಸಕಲಾಧಿಕಾರದ ಸಾಂದ್ರೀಕರಣ, ಸಂಸತ್ತನ್ನೇ ಉಡಾಯಿಸುವ ಧಿಮಾಕು.' 'ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ'ದಂತೆಯೇ ಗೋಚರಿಸಿದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನತೆಯಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂದ್ರೀಕರಣ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೆಂದೂ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಕೃತಕ; ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದೇ?

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಶರಣಾದ. 'ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಜೆಪಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಳಿಯುವಂತೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನ-- ರವರು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿ ಬಿಜೆಪಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು.....'. 'ನಾಮಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಸಾಧಿತವಾದ ಗುಣವಾಚಕ.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕತೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವುದು. '....ವೀರಪ್ಪನ್ ಜತೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೈಗೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕತೆಯನ್ನು ಕೋರ್ಟು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.' ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಗುಣವಾಚಕ ರೂಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ನಾಮಪದ ಮಾಡಲು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಬಲ್ಯ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಶಕ್ತಿ; ಬಲ. 'ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಮೂಲಕ.... ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರೂ ಕೂಡಾ ಈಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.' ಬಹುಶಃ 'ಸಾಫಲ್ಯ' ಪದವನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪದ. 'ಸಫಲ'ದಿಂದ 'ಸಾಫಲ್ಯ'ವಾದಂತೆ ಸಬಲ-ಸಾಬಲ್ಯ ಆಗಿದೆ. ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪದ.

ಸಾಮರ್ಥಿಕತೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ. 'ಈಗ ಅದೇ ರೀತಿ ಹಡಗು, ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನಡೆವ ಚಲನೆ ನೀಡುವ ಅಲಗು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಚಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥಿಕತೆ ಪಕ್ಕಾ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ'. 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಸಿರಿವಂತಿಕೆ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಸಮರ್ಥ ಪದಕ್ಕೆ 'ಸಾಮರ್ಥ್ಯ' ಪದ ಈಗಾಗಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೂ ಸಾಮರ್ಥಿಕತೆ ಪದ ಬೇಕೆ.

ಸಾರಾಂಶಕ ನಾ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು/ತಿರುಳನ್ನು/ಸಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸುವವನು. 'ವಿಮರ್ಶಕ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಾರಾಂಶಕ ಎನ್ನುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯ ಸಾರಾಂಶ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ

ಮಾತುಗಳ ಸಾರಾಂಶಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 'ವಿಮರ್ಶಕ' ಪದದ ಮಾದರಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ವಿಮರ್ಶಕನನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಲು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿರುವ ಪದ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸಾಲಿಗ ನಾ ಸುಧಾಸಾಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವವನು, ಸಾಲಲ್ಲಿರುವವನು. 'ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿನ ಮಟ್ಟದವರಿಗೂ ತಗಡುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುವವರಿಂದ ಸಾಲಿಗನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 'ಸಾಲಿಗ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವನು ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವ 'ಸಾಲಿಗನು ಬಂದು ಎಳೆವಾಗ' ಎಂಬ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನವೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವವನು ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚಿದ ಹಲವಾರು ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಂಗಡಿಗ, ಪ್ರವೇಶಿಗ, ಸಾಲಿಗ. ಆದರೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ 'ಅ' ಸ್ವರಾಂತ್ಯ ಪದಗಳು. ಆದರೆ 'ಉ' ಸ್ವರಾಂತ್ಯ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಓದು, ಕೇಳು, ನೋಡು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ 'ಗ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿ ಓದುಗ, ನೋಡುಗ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಲು 'ಉ' ಸ್ವರಾಂತವಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ 'ಸಾಲುಗ' ಎಂದಾಗಬಹುದು.

ಸಾಹಿತ್ಯಕತೆ ನಾ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಣ. 'ಸಮಸ್ತ ಜ್ಞಾನವೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕಥನವೇ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಒಂದು ಮುಖವಾದರೆ ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ನಿಲುವು' ಎನ್ನುವ ಡಿ.ಆರ್.ಎನ್. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯಕತೆಯನ್ನು, ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು, ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.' ಗುಣವಾಚಕಗಳನ್ನು 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಂದಿಗೆ ನಾಮಪದಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಮಾದರಿ ರೂಪ: ವಿಶಿಷ್ಟತೆ, ಅನನ್ಯತೆ.

ಸ್ಥಾನಿ ನಾ ತರಂಗಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವ. 'ಭಾರತದ ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅದು ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನಿಯಾಗಿ 'ಸೂಪರ್‌ಸಿಕ್ಸ್'ಗೆ ಲಗ್ನ ಹಾಕಿದೆ'. ನಾಮಪದಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಕವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವಾಗ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಕೆಲವೊಂದು ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೂಚಕ ಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯಕ್ಕೆ- ಕಾರ, ಗಾರ, ಇತ್ಯಾದಿ, ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ-ಪ್ರವಾಸಿ, ಉತ್ಸಾಹ-ಉತ್ಸಾಹಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಅಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಾಪನಕರ್ತೆ ನಾ ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿರುವಾಕೆ. ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿರುವಾಕೆ. 'ರಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ವಿ.ವಿ. ದ ಸ್ಥಾಪನಕರ್ತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಉಪಕುಲಪತಿಯಾಗಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ.....'. ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವವನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವವನು ಸ್ಥಾಪಕ. 'ಸ್ಥಾಪಕ' ಪದದ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ರೂಪ 'ಸ್ಥಾಪಕಿ'. 'ಕರ್ತ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉತ್ತರಪದವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪದಗಳೂ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಪತ್ರಕರ್ತ; ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದವಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಪದಸೃಷ್ಟಿ ಬೇಕೆ?.

ಸ್ವಯಂಚಲಿ ಗು ಪ್ರಜಾವಾಣಿತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ; ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ. 'ಸರಣಿ ಗುಮ್ಮಟಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೆತ್ತುವ ಸ್ವಯಂಚಲಿ ಸೈಫನ್‌ಗಳು: ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ತಂತ್ರಚಳಕದ ನೋಟ'. 'ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ' ಬಹುವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. 'ಸ್ವತಃಶ್ಚಲಿ' ಎಂಬುದೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಚಲಿ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವುದು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

ಸ್ವಾಡಳಿತ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕತಮ್ಮದೇ ಆಡಳಿತವಿರುವುದು, ಯಾರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೂ ಒಳಪಡದ ಅಧಿಕಾರ. 'ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಮ್ಮು-ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದರೆ ಅಪಾಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕಾ ಲೇಖಕರು....'. ಸ್ವಾನುಭವ (ಸ್ವ+ಅನುಭವ) ಎಂಬುದು ಬಹುಶಃ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ (ಸ್ವಯಂ + ಆಡಳಿತ) ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸ್ವಾಧಿನೀಕರಣ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ; ಸ್ವಾಧಿನ ಪಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ. 'ಜಮೀನಿನ ಸ್ವಾಧಿನೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಅನಂತರ ಅದರ ವಿಕಾಸದ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಕಳೆಯುವ ಕಾರ್ಯವಾದದರಿಂದ.....'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ

ತಂದಿರುವ ಪದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅ, ಇ, ಎ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಅಂತ್ಯವಾಗುಳ್ಳ ಪದಗಳಿಗೆ 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆ ಸರಿ. ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖದಲ್ಲಿ 'ಸ್ವಾಧೀನ' ರೂಪವೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಅಕ್ವಿಸಿಷನ್' ಪದ ನೋಡಿ 'ಐಸೇಶನ್' ಎಂದು ತಿಳಿದು ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ ಪದ.

ಸಿಂಪಡಿಕೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಚಿಮುಕಿಸುವುದು. 'ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತು ಸಿಂಪಡಿಕೆ: ಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಸ್ವಸ್ಥ'. 'ಸಿಂಪಡಣೆ' ನಾಮಪದವಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ನಾಮಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಟಿನೊಂದಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಚುನಾವಣೆ-ಚುನಾಯಿಸು-ಚುನಾಯಿಸುವಿಕೆ; ಜಮಾವಣೆ-ಜಮಾಯಿಸು-ಜಮಾಯಿಸುವಿಕೆ. ಅಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ನಂತರ ಇಕೆ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸುವುದು ರೂಢಿ. ಹಾಗಾದಾಗ ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖ ಸಿಂಪಡಿಸುವಿಕೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೀಮಾಂತ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೀಮೆಯುಧಕ್ಕೂ ಬೆಳೆದವರು. 'ಜ್ಞಾನ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಬಾನಾಡಿಯಾಗಿ ಹಾರಿ, ಬಹು ಎತ್ತರ ತಲುಪಿ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕು ಬದುಕಿದ ಸೀಮಾಂತರು'. 'ಸೀಮಾತೀತ', ನಿರ್ಮಿತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸುಂದರತೆ ನಾ ಸುಧಾ ಜಾಹಿರಾತು ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಪ, ಚೆಲುವು. 'ನನ್ನ ನಲಿದಾಡುವ ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ಸುಂದರತೆಯ ವರ್ಣ ನೀಡಿದೆ ಲಕ್ಮೆಯ ನೇಲ್ ಎನಾಮೆಲ್'. 'ಸುಂದರ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಸೌಂದರ್ಯ' ನಾಮಪದವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯೋಗವು ಹೌದು. ಸುಂದರತೆ ಸರಿಯಾದ ರಚನೆಯಾದರೂ ಪ್ರಯೋಗ ಅಪರೂಪ.

ಸುಡತಿ ನಾ ಆಡು ಮಾತು 'ಸುಡುವಿಕೆ, ದಹಿಸುವಿಕೆ, ಉರಿಸುವಿಕೆ. 'ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಸುಡತಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಆಯಾ ತಿಂಗಳೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು'. ಏರಿಕೆ; ಹೆಚ್ಚಳ ಅರ್ಥದ 'ಬಡತಿ ಅಥವಾ ಬಡ್ಡಿ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಯೋಗ. ಮರಾರಿ ಮೂಲದ ಬಡತಿ ಬಡತೀ ಒಂದೇ ಪದ. ಆದರೆ 'ಸುಡತಿ' ರಚನೆಯಲ್ಲಿ 'ಸುಡು' ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕಕ್ಕೆ - ತಿ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉರಿಸುವಿಕೆ, ಸುಡುವಿಕೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಸುಡುಗೆ ಅಥವಾ ಸುಡಿಗೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಸುದೂರ ನಾ ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರ್ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರುವಷ್ಟು ದೂರ. 'ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಕಂಪನವಲಯದ ಸುದೂರ ನಿಂತ ಈ ವರ್ಗ ತನ್ನಿಂದಲೇ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿದೆ'. 'ಸು' ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸಿದ ಕನ್ನಡದ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸುವಾಸನೆ, ಸುಗುಣ, ಸುಸಮಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ 'ಒಳ್ಳೆಯ' ಎಂಬರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವಾಗದಷ್ಟು ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಉದ್ದೇಶ.

ಸುಧಾರಕ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶ/ವಸ್ತು. 'ಆಗಾಗ ಮಣ್ಣಿನ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂಶ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೆ, ಸೂಕ್ತ ಸುಧಾರಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು'. ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವಾಗಿ (ಮಾದರಿ: ಪರೀಕ್ಷಕ, ಸಂಘಟಕ, ಪ್ರಚಾರಕ, ಮುಂತಾದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ) ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪದ ಈಗ ವಸ್ತುವಾಚಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ನಿವಾರಕ (ನೋವು ನಿವಾರಕ) ಪದವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಸುಯೋಗ್ಯ ಗು ಜಾಹೀರಾತು ಸರಿಯಾದ, ತಕ್ಕುದಾದ. 'ಸುಯೋಗ್ಯ ಆಕಾರದ ಕಪ್ಗಳಿಂದಾಗಿ ದೃಢವಾಗಿದ್ದು ಆರಾಮದಾಯಕ ಆಧಾರ ದೊರೆಯುವುದು'. ಯೋಗ್ಯ ಎಂಬುದು ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಪದ. ಒಳ್ಳೆಯ, ತಕ್ಕುದಾದ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಯೋಗ್ಯ ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕ. ಇತ್ಯಾತ್ಮಕವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲು 'ಸು' ಉಪಸರ್ಗ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸುಶಕ್ತ ಗು ಉದಯವಾಣಿ ಜಾಹೀರಾತು, ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ; ಬಲಯುತವಾದ. 'ಸುಶಕ್ತ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯೆಡೆಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದತ್ತ'. 'ಸ' ಮತ್ತು 'ಸು' ಉಪಸರ್ಗಗಳನ್ನು ಪದಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ 'ಒಳ್ಳೆಯ' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಶಕ್ತ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಸ' ಉಪಸರ್ಗ ಬಳಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಇದ್ದು 'ಸು' ಬಳಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುಳ್ಳುಗಾರಿಕೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಸುಳ್ಳು ನುಡಿಯುವಿಕೆ. 'ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಸುಳ್ಳುಗಾರಿಕೆ; ಸಿಪಿ ಚಿಂತನೆ'. ಸುಳ್ಳು > ಸುಳ್ಳುಗಾರ > ಸುಳ್ಳುಗಾರಿಕೆ. ಇದು ಸರಿಯಿಲ್ಲವಾದರೆ-ಗಾರಿಕೆ ಎಂಬ ಇಡಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬೇಹುಗಾರಿಕೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ.

ಸುಸ್ಪುಟತೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ನಿಖರತೆ, 'ಕ್ಯಾಡ್ರಾ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಪೋಸನ್, ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಬಣ್ಣ ಭಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಆಳ, ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಪುಟತೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕಾವರ್ತಿ ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ'. ಸ್ಪುಟ ಎಂಬುದು ನಾಮಪದ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾಮಪದ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೀಡಲು 'ಸು' ಉಪಸರ್ಗ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಅರ್ಥ ಬೇಗ ಸ್ಮರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸ್ಥೂಲತನ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ದಪ್ಪಗಾಗುವಿಕೆ. 'ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಬರುವ ಜಡತನ ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲತನದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ'. 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹತ್ತಿದ ಹೊಸಪದ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಗು ಸುಧಾ ಹೊಸದರ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ/ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ. 'ಇಂಥ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯಕವಾದೀತು ಕಾದು ನೋಡಬೇಕು'. 'ಸೃಜನಶೀಲ' ಪದ ಇದುವರೆಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ. 'ಕ್ರಿಯೇಟ್' ಪದವನ್ನು 'ಸೃಷ್ಟಿ' ಎಂದು ನೇರ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ.

ಸೇಡುಮಾರಿ ನಾ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ದೇವತೆಯ ಹೆಸರು. 'ಸೇಡುಮಾರಿಯಿರಿಗಿಂತ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಯಕ್ಷಿಣಿಯರು ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ದೇವತೆಗಳು'. ಈ ಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಗೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥ ಬರಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಸ್ಯಾಡಿಸ್ಟ್‌ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.' ಮದರಿ: ಕೂಗುಮಾರಿ, ಹೆಮ್ಮಾರಿ.

ಸೇವಾವಕಾಶ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಸಂದರ್ಭ '....ಈ ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅವಧಿಗೂ ಮತ್ತೆ ಸೇವಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ....' ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಂದಿರುವ ಪದ.

ಸ್ನೇಹಾಚಾರ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ನಡತೆ; ನಿಯಮ. 'ಅದನ್ನು ಸ್ನೇಹಾಚಾರಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಮೆರಿಕಾ ಬಯಸುತ್ತದೆ'. 'ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಇಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ನಿಯಮ, ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಅಷ್ಟೇ. ಅದು ಸದ್ವರ್ತನೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಆಚಾರ ಎಂಬರ್ಥ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸ್ಥೈರ್ಯವಂತ ನಾ ಮಯೂರಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಉಳ್ಳವ, ದೃಢ ಮನಸ್ಸಿನವ. 'ಗಣೇಶ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಂಥಹ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಬದುಕಬಲ್ಲೆ ಎನ್ನುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರುವ ಸ್ಥೈರ್ಯವಂತ.' ಅಂತ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ. ಮಾದರಿ ಧೈರ್ಯವಂತ. ಧೈರ್ಯ, ಸ್ಥೈರ್ಯ ಪದಗಳು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಧೈರ್ಯವಂತ ಬಂದಂತೆ ಸ್ಥೈರ್ಯವಂತ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸೌಂರಕ್ಷಣೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ರಕ್ಷಿಸುವುದು. 'ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಸೌಂರಕ್ಷಣೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ, ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿ ಹಾಗೂ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ'. ಮೇಲಿನ ಪದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಂತೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪದದ ಮೊದಲಕ್ಷರದ ಮುಂದೆ ಅನುಸ್ವಾರವಿದ್ದು ನಂತರ ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರವಿದ್ದರೆ ಮೊದಲ ಸ್ವರ ಅನುನಾಸಿಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದ 'ಔ' ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಯಮ, ಸಂಪತ್ತು, ಸಂಹಾರ, ಸಂಲಗ್ನ ಸಂವಹನ, ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಪ್ರದೇಶದ ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರ, ಅಧಿಪತ್ಯ. '...ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿ ತೆರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಬಾರದು. ಇದು ದೇಶದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಿಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಎಂದು...' ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳೊಡನೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ತ್ವ' ಪ್ರತ್ಯಯವೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ತೆ', 'ತ್ವ'ಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ 'ತೆ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

(ಹ)

ಹಂಗು ನಾ ಉದಯವಾಣಿ ಅತಂತ್ರ, ಯಾರಿಗೂ ಬಹುಮತವಿಲ್ಲದಿರುವ. 'ಇನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ 'ಹಂಗಿನ' ಸಂಸತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ...' ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'ಹಂಗ್' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡೀಕರಣಗೊಳಿಸಿ (ಲಿಪೀಕರಣ) ಬಳಸಲಾದ ಪದ. ಆದರೆ ಹಂಗು ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಹಗರಣಪ್ರಿಯ ನಾ ತರಂಗ ಹಗರಣವೇ ಇಷ್ಟವಾಗಿರುವವನು. 'ಹಗರಣಪ್ರಿಯ' ಕೆಸರಿಯವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ವಂಚಕರ, ಹಗರಣ ಪ್ರಿಯರ, ಲಾಭಕೋರರ ಒಡ್ಡೋಲಗವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ'. ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯ, ಕಲಹಪ್ರಿಯ ಪದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಹಗರಣ ಪ್ರಿಯವಾಗುವುದೆಂದರೇನು? ಇಲ್ಲಿ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಲು ಬಳಸಿರಬಹುದು.

ಹಗರಣಿಗ ನಾ ಸುಧಾ ಹಗರಣವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವರು. ಹಗರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವವರು. 'ಇತ್ತೀಚಿನ ಎಲ್ಲ ಹಗರಣಗಳಲ್ಲೂ ಆ ಹಗರಣಿಗರಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ'. 'ಇಗ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗ, ಪಯಣಿಗ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.

ಹಗುರತನ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ದೇಹದ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ. 'ಸರಿಯಾದುದನ್ನೇ ತಿನ್ನರಿ: ಹಗುರತನ ಅನುಭವಿಸಿರಿ'. 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳೊಡನೆ 'ತನ' ತರುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ. ವಸ್ತುವಾಚಕಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಗುಣವಾಚಕಕ್ಕೆ 'ತನ' ಸೇರಿ ಭಾವನಾಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಂಚಣಿಕೆ ನಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಂಚಿಕೆ. ವಿತರಣೆ. 'ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ... ಬಡವರು ಬಡವರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವವರು ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತ ಸಂಪತ್ತು ಹಂಚಣಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.' 'ಮಾಡಾಣಿಕೆ' 'ಹೊಂದಾಣಿಕೆ' ಮಾದರಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಹಾಗಾದಾಗ 'ಹಂಚಾಣಿಕೆ' ಎಂದಾಗಬೇಕು. 'ಭಾವಣಿಕೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ತಿಳಿಯದು.

ಹಪಹಪಿಕೆ ನಾ ಕರ್ಮವೀರ ಆತುರ, ಹಂಬಲ. 'ಆದರೆ ಕಲಿಕೆಯ ಹಪಹಪಿಕೆ ಜ್ಞಾನದಾಹಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವೆಲ್ಲಿಯದು?' ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಡೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಹಪಾಪಿ' ಪದವೇ 'ಹಪಾಹಪಿ' ಎಂದು ರೂಪುಗೊಂಡು 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯದೊಡನೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿ 'ಹಪಾಹಪಿಸು' ಆಯಿತು. ಆನಂತರ ಕ್ರಿಯಾಪದದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡು ಪುನಃ ನಾಮಪದವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಬಂದಿದೆ.

ಹಿಂಕೊಳ್ಳಿಕೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಷೇರು ಹಿಂಕೊಳ್ಳಿಕೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲಗಳುಂಟು!'. 'ಹಿಂ' ಪೂರ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ರಚನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಥಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಪದದ ಮೊದಲ ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಘೋಷತ್ವ ಬರಬೇಕು. ಉದಾ: ಹಿಂಗಾಲು, ಹಿಂಗಾರು, ಹಿಂದೆಗೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆ ನಿಯಮ ಪಾಲನೆ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದಾಲೋಚನೆ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ'ಹಿಂದೆ ನಡೆದುಹೋದ ಘಟನೆಗಳ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಚಿತ್ರರಂಗದ ಸೋಲು: ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹಿಂದಾಲೋಚನೆಗಳು'. 'ಮುಂದಾಲೋಚನೆ' ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ. 'ಮುಂದಾಲೋಚನೆ' ಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಬಹುದಾದುದನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥಬಂದರೆ ಹಿಂದಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು 'ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಗುರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹಿಂದಣಿಕೆ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು. 'ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ನೋಡುವವರಿಗೂ ಹಿತ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಈ ಹಿಂದಣಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮುಂದಣಿಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಆಗ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕೂಡಾ ಸಾಧ್ಯ'. 'ಹಿಂದಣ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿ ಆಗಿರುವ ಪದ. ಹಿಂದಣ ಪದಕ್ಕೆ 'ಹಿಂದಿನ' ಎಂದು ಅರ್ಥ ಬಂದರೆ, ಒಟ್ಟು ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ: ಬರುವಿಕೆ, ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಹಿಂದಾಳು ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ'ಬೆಂಬಲಿಗ, ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವವ. 'ಯಾವತ್ತೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ 'ಅಧಿಕಾರದ ದಳ್ಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಾಳುವಾಗಿ' ಸಿಪಿಎಂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.....'. 'ಮುಂದಾಳು' ಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ತಂದಿರುವ ಪದ. ನೇರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದೆ, ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ಮುಂದೂಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದವಾಗಿರಬಹುದು.

ಹಿಂದೂಕರಣ ನಾ ಕರಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ. ಹಿಂದೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಳಿಸುವುದು. 'ಹಿಂದೂಕರಣವಲ್ಲ ದಲಿತೀಕರಣ'. 'ಈಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಸಿ ಪದಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ತರಲು ಹೊರಟಿರುವವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 'ಕರಣ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು. 'ಈಕರಣ'ವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ 'ಅ', 'ಎ' ಮತ್ತು 'ಇ' ಹಾಗೂ ಸ್ವರಾಂತ್ಯ ಪದಗಳಿಗೆ ವ್ಯಂಜನಾಂತ ಪದಗಳಿಗೆ 'ಈಕರಣ' ಸೇರಿಸುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ 'ಉ' ಸ್ವರಾಂತ್ಯ ಪದಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಕರಣವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂಪಡೆತ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. 'ಷೇರು ಹಿಂಪಡೆತ ಆದ ಮೇಲೆ ಕಂಪನಿಯ ಋಣ ಮತ್ತು ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ ಎರಡೂ - ಒಂದರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು'. 'ಹಿಂ' ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ರಚನೆ. ಆದರೆ ಅಘೋಷ ವರ್ಣ 'ಪ' ಘೋಷವಾಗದೇ ಬಕಾರವಾಗದೇ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಉದಾ: ಹಿಂ+ಕಾಲು ಹಿಂಗಾಲು, ಹಿಂ+ತೆಗೆ ಹಿಂದೆಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಹಿಂಕೊಳ್ಳಿಕೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಹಿಗ್ಗಲಿಕೆ ನಾ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ'ಹಿಗ್ಗಲಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ, ಹಿಗ್ಗಿಸುವುದು. 'ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ ಅವಳನ್ನು ಮಲತಾಯಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದೇ ಐಡಿಯಾ ಹಿಗ್ಗಲಿಕೆಗೊಳಗಾಗಿದೆ'.

ಹಿತವರ್ಧಕ ಗು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ'ಬಳಿತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ; ಹಿತಕಾಯುವ. 'ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ದೊಂಬರ ಹಿತವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ'. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಕಲ್ಯಾಣ' ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿದೆ.

ಹೀನಾಯಜಯ ನಾ ಲಂಕೇಶಪತ್ರಿಕೆ'ಅತ್ಯಲ್ಪ ಅಂತರದ ಗೆಲುವು. 'ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಸ್ವಯಂಕೃತಾಪರಾಧದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಈತ 'ಕೇವಲ ೨೦೧೨ ಮತಗಳ ಅಂತರದಿಂದ 'ಹೀನಾಯಜಯ' ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗೆದ್ದು ಸೋತಿದ್ದಾರೆ'.

'ಹೀನಾಯ' ಪದವನ್ನು 'ಸೋಲು' ಎಂಬಂಥ ಪದಗಳೊಡನೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಧಿಕ ಅಂಕಗಳಿಸಿ, ಅಂತರದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಜಯವನ್ನು 'ಭರ್ಜರಿ ಜಯ' ಎನ್ನುವಂತೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಅಂತರಕ್ಕೆ 'ಹೀನಾಯ ಜಯ' ಎನ್ನಬಹುದೇನೋ? ಆದರೂ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದದ ಪದಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಹೃದಯಾರೆ ಗು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕಹೃದಯತುಂಬಿ, ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ. 'ಸಂತ್ಯಜ್ಜ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾತ್ರ ಹೃದಯಾರೆ ಪಾಠ ಮಾಡಬಲ್ಲರು'. 'ಕೈಯ್ಯಾರೆ', 'ಮನಸಾರೆ' ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಪದ.

ಹೃದಯಿ ನಾ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭತೆರೆದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು. 'ಗಂಗೂಲಿ ತೆರೆದ ಹೃದಯಿ, ನೇರ ನಡಾವಳಿಯ ನಿಷ್ಕರ ಹರ್ಷ ಬೋಗ್ಗೆ'. ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಬಳಕೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ವಸ್ತು ವಾಚಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕ ಮಾಡುವುದೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆ. ಉದಾ. 'ಮೌನ'ದಿಂದ 'ಮೌನಿ'ಯಾದಂತೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೃದಯಿ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಸಹೃದಯಿ' ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದಲ್ಲ 'ಹೃದಯವಂತ' ಎಂಬ ಪದವೂ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚಳಿಕೆ ನಾ ಜಾಹೀರಾತು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಿಕೆ, 'ಹೆಚ್ಚಳ'. 'ವಿಮೆ ಇಳಿಸಲಾದ ಮೊಬಲಗಿನ ೭೫ ಹೆಚ್ಚಳಿಕೆ ಇದೆ'. 'ವಿಮೆ ಇಳಿಸಲಾದ ಮೊಬಲಗಿನ ಪ್ರತಿ ಸಾವರಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ರೂ. ೭೫ರ ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳಿಕೆ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಇದೆ'. 'ಹೆಚ್ಚಳ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಇಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿಸಿರುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಅರ್ಥ 'ಹೆಚ್ಚಳ' ಪದದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೆ?

ಹೆಬ್ಬಾಸೆ ನಾ ತರಂಗಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ; ಉನ್ನತವಾದ ಬಯಕೆ. 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಾಚುವ ಹೆಬ್ಬಾಸೆ'. ಇಂಥ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮದಂತೆ 'ಹಿರಿಯ', 'ದೊಡ್ಡ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ನೀಡುವ 'ಪಿರಿದು' ಶಬ್ದದ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಜನವಿದ್ದರೆ, ಆ ವ್ಯಂಜನದ ದ್ವಿತ್ವ ಒಂದು ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಪಿರಿದು+ಬಯಕೆ= ಹೆಬ್ಬಯಕೆ, ಅಂತೆಯೇ ಹೆದ್ದಾರಿ, ಹೆಜ್ಜಾಲ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮುಂದಿನ ಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರವಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ 'ಹಿರಿಯ' ಎಂಬುದು ಹಾಗೇ ಉಳಿದು ಮುಂದಿನ ಪದ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಹಿರಿಯ+ಆಸೆ= ಹಿರಿಯಾಸೆ. ಮೇಲಿನ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಸರಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಹೊಣೆತನ ನಾ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಜವಾಬ್ದಾರಿ. 'ಸಂವಿಧಾನ ೩೭೧-ಡಿ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಹೊಣೆತನ ನೇರವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ್ದಾಗಿದೆ.' 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಣವಾಚಕಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಸಿರಿತನ, ಬಡತನ, ಸೋಮಾರಿತನ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಯನ್ನುವುದೇ ನಾಮಪದವಾಗಿರುವಾಗ 'ತನ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ 'ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಬಹುದು. ಬಹುಶಃ 'ಹೊಣೆಗೇಡಿತನ' ಎಂಬ ಪದದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೇನಾದರೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. 'ಹೊಣೆಗೇಡಿ' ಗುಣವಾಚಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹೊರದಾರಿ ನಾ ಕನ್ನಡಪ್ರಭಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿ. 'ಸುರಕ್ಷಿತ ಹೊರದಾರಿ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಂಡಿಸಿದ ಅಮೆರಿಕ'. ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಎಗ್ಜಿಟ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಪದ. ಆದರೆ, ಕೂಡಲೇ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಹೊರಂಗಡಿ ನಾ ನಾಮಫಲಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಚಿಲ್ಲರೆಯಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳ. '....ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೊರಂಗಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿನ ದೋಷ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು...' ಇಂಗ್ಲೀಶಿನ 'ಔಟ್ ಲೆಟ್' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ.